

Thursins
na romis pp
genm
Jett and famin
probrus fidus

6-6-20

12

no

by T
Thursins

Thursins
Lupoz uncor
B

SOLINVS DEMEMORALIBVS MVNDI.

Desde Comv.^{to} de Carm.^{tas} Desc.^{tas}
de Benamexi año 1739

CAIIVLii Solini rēg; mémorabiliū collectāca. Solius Autio Salutē

c Vm & Aurium clementia:& optimag; artiū studiis praesta
rete ceteris sentiam. Idq; oppido expertus de beniuolen-
tia tua nihil temere perceperim:reputaui examen opuscu-

li istius tibi potissimum dare:cuius uel industria promptus suffragiū
uel benignitas ueniam spondebat faciliorem Liber est ad compendiū
præparatus:quantunq; ratio passa est:ita moderate repressus; ut nec
prodiga sit in eo copia:nec damnosa concinitas. Cui si animum pro-
prius intenderis uelut fermentum cognitionis magis ei inesse:quā bra-
duisse loquentiæ deprehendes. Exquisitis. n. aliquot uoluminibus stu-
largiumē impendio fateor:ut a notioribus referrem pedē. & remotis
theas es imorarer. Locorum commemoratio plurimum tenet in quā
partem fert me inclinatiorem uniuersa materies:quorum commemi-
nisse ita uisum est ut inclytos terrarum situs:& insignes tractus maris
seruata orbis distinctione suo quoq; ordini redderemus. Inseruimus
pleraq; differenter congruentia:ut si nihil aliud saltem ipsa uarietas le-
gent um fastidio mederetur. Inter hæc hoīum & animalium naturas
expressimus:additis paucis de arboribus. Et lapidibus exoticis:de ex-
timarum gentium formis:de ritu dissonō abditarum nationum. non-
nullis etiam dignis memoratu quæ pretermittere in curiosum uideba-
tur:quorum auctoritas quod in primis industriae tuæ insinuatū ue-
lim:de scriptoribus manat receptissimis. quid enim afferre nouū pos-
simus:quod proprium nostrum esse possit:cum nihil omiserit antiq-
tatis diligentia quod intactum ad hoc usq; æui permaneret. Qua pro-
pter quæso ne de presenti tempore editionis istius fidem libes quoni-
am quid uestigia monete ueteris persecuti opiniones uniuersas elige-
re maluimus:potiusq; innouare. Ita si qua ex istius secus q̄ op to in ani-
mum tuum uenerint:des uelim infantiae meæ ueniā:nam constantia
ueritatis penes eos est quos secuti sumus:sicut ergo qui corporum for-
mas æmulantur pospositis quæ reliqua sunt ante omnia effigiāt mo-
dum capitis:nec prius lineas destinant in membra alia q̄ ab ipsa ut ita
dicam figurarum arce auspiciū faciant incohandi. Nos quoq; a capite
orbis:idest ab urbe Roma principiū capsemus:quantis nihil super
ea relinquerint doctissimi auctores:quod in nouum nostrum præco-
niū poscit suscitari:ac superuacuum pene sit religere tramitē decursū
tot aīalibus tū prorsus dissimulata sit. originem eius quāta ualemus
psequemur fide:q d' añ omnia demittere ī pectus tuū uelī ac scribere.

VNT qui uelint urbis romæ uocabulum ab Euan /
dro primum datum: cum oppidū ibi offendisset: qđ
extructum antea ualentiam dixerat iuuentus latina
seruataq; significatione impositi prius nominis Ro
mam græce idest ualentiam nominatam: quam arca
des q in excelsa pte mōtis habitassent: deriuatū deiceps ut tutissima ur
biū arces uocarent. Heraclidi placet troia capta quā osidā ex achiuis in
ea loca ubi nunc roma ē deuenisse p tiberi: deinde suadēte Roma no
bilissima captiuage: q; his comes erat incēsis nauibus posuisse sedes: in
struxisse moenia: & oppidū ab ea romā uocauisse. Agathocles scribit
Romā nō captiuā ut supradictū ē fuisse: sed ascāio nata Aeneæ neptē
appellatiōis istius cām fuisse. Tradit ēt ppriū romæ nomē: uerūtā ē
uetitū publicari: q; qđ in quo minus inclaresceret: cerimoniarū arca
na sanxerunt ut hoc pacto notitiā eius aboleret fides placitū tacitū
nitatis. Deniq; Valerius Sorāus qđ cōtra iterdictū id eloq; ausus sit ob
meritū pfanæ uocis neci datus. Inter atiq;ssimas sane religiōes sacellū
colitur angeronæ: cui sacrificatur ante diem. xii. kalē. iānuarias: quæ
diua præsul silentii ipsius pnexo ob signatoq; ore simulacrum habet.

De temporibus urbis cōditæ.

Capitulum.ii.

Mbigitatū q̄stio nos excitauit: q; qđā ibi mīto añ Romulū
cōdita sint. Quippe arā Herculis quā uouerat si amissas boues reppis
set pūito Caco pī inuētori dicauit: q; Cacus hitauit locū: cui s. line no
mē ē: ubi trigemina nūc pōta: Hic ut Cælius tradit cū a tarchōte thyr
rhēo ad quē legatus uenerat missus Marsiæ regi socio megale phryge
custodiæ foret datus. Frustratus uīcula uñ uenerat rediit: p̄sidiis āplio
ribus occupato circa uulturnū & cāpaniā regno dū tractat ēt ea q; cō
cesserat i arcadū iura duce Hercule: q; tūc forte aderat opp̄ssus ē. Mega
lē sabini receperunt disciplinā augurādī ab eo docti. Suo quoq; numini
idē Hercules instituit arā: q; maxima apđ pōtīfices habet. cū se ex Nico
strata Euādri matre: q; a uaticinio carmētis dicta ē imortalē cōperisset
Conseptū: etiā intra quod ritus acrorem factis bouicidiis docuit poti
tios. Sacellum Herculis in boario foro est in quo argumenta & conui
uiū & maiestatis ipsius remanent: Nā diuinitus neq; muscis illo neq; ca
nibus igressus ē: Etenī cū uiscerationē sacrificolis daret muscæ: deū dē
ip̄catus: clauā uero i aditu reliq;isse: cuius olfatū refugerāt canes. idē usq;

nūc durat. Aedē ē q̄ Saturni ærariū fert comites eius cōdiderū i hono
rē Saturni: quē cultorē regiōis illius agnouerūt extitisse. Iidē ex mōre
capitolinū saturnū noīauerūt. castelli quoq; q̄ excitauerāt. portā ap
pellauerūt saturniā: quæ postmodū pandana uocitata est. Pars ē cap
itolini montis infima habitaculū Carmentæ fuit: ubi & Garmētis nūc
sanum est: aqua carmentali portæ nōmen datum est. Palatinū nemo
dubitauit quin arcades habeat auctores: a quibus primum pallātum
opidum constitutum. quod aliquandū obrigines habitauerunt: &
propter incommodum uicinæ paludis: quam præterfluens thyberis
fecerat profecti rheate postmodum reliquerunt. Sūt qui uelint a bala
tibus ouium mutata littera: uel a Pale pastoralis. dea: aut ut Silenus pro
bat. ab Hīperborea Pallantis filia quam Hercules ibi cōpreslisse uisus
est nomen monti adoptatum. Sed quanquam ista sic congruant palā
est prospero illi augurio deberi romāi nominis gloriam. Maxime: cū
annorum ratio faciat cardinem ueritati. Nam ut affirmat Varro au
ctor diligentissimus romam cōdidit Romulus Marte genitus: & rheā
Siluiā: uel ut nonnulli Marte & illia dictæque primum est roma qua
drata: q̄ ad æquilibrū foret posita ea incipit a silua: q̄ est i area Apol
linis & ad supciliū scalag. Caci hēt terminū ubi tuguriū fuit Faustul
Ibi Romulus māsitaui q̄ auspicato muroꝝ fūdamenta iecit duodeui
ginti natus ānos. xi. kal. maii hora post secūdā aī tertiam sicut Lati
Tarrutius prodidit mathematicoꝝ nōbiliissimus Ioue in piscibus. Sa
turno Venere Marte Mercurio i scorpione. Sole i tauro: luna i libra cō
stitutis. & obseruatā deinceps ne qua hostia parilibus: cedere: ut dies
iste a sāguine cēt purus cuius significationē de partu Iliæ tractā uolūt
idē Romulus regnauit ānos septē & triginta d̄ cecinnēsisbus egit p̄mū
triūphū. & Aeroni regi eoꝝ detraxit spolia: q̄ Ioui pheretrio p̄mus su
spēdit. & opima uixit. Rursū de antēnātibz triūphauit. De uetiētibz
tertio. Apud capreā paludem nonis quintilibz apparere nō desinit
Ceteri reges q̄bz hitauerūt dicemus locis. Tatius in arce ubi nūc est
ædes lunonis mōetā: q̄ āno. v. q̄ īgressus urbē fuerat a laurētibz inter
emptus septima & uigesima olympiade hominē exiit. Numa icolle p̄
mū grinali. Deidē pp̄ aedē Vestræ in regia: q̄ adhuc ita appellat̄ q̄ re
gnauit ānis tribus & q̄dragitis: sepultus sub laiculo. Tullius Hostilius
i uelia: ubi postea deū penatū ædes facta ē q̄ regnauit ānos duos & tri
gita obiit olympiade q̄nta & trigesima. Ancus Martius in sūma sacra
uia ubi ædes Iariū ē: q̄ regnauit annos. iiii. & uigiti obiit olympiade p̄
ma

ma & q̄drageſſima: Tarquius p̄ſcus ad mugoniā portā ſupra ſumam
 nouā uia q̄ regnauit annos octo & triginta. Seruius Tulus æſquiliis ſu-
 pra cliuū urbicū: q̄ regnauit annos xlii. Tarquinius ſupbus & ipſe etiā
 æſquiliis ſupra cliuū pulliū ſagutalē lacū: q̄ regnauit ānis quinq; & ui-
 giti. Cicio romā duodecima olympiade placet cōditā. Pictor octaua
 Nepoti Cor. & Luſtatio opiniōes Erathostenis & Appollodori cum
 pbātibus olympiadis ſeptimæ anno ſecūdo Pōponio Attico: & M.
 Tullio olympiadis ſextæ anno tertio. Collatis igit̄ noſtris & græcoḡ
 t̄pibus inenimus incipiēte olympiade ſeptima romā cōditā āno poſt
 iliū captū quadrigeſimo tertio. Quippe cartamē olympicū quod
 Hercules i honore atauī materni Pelopis ediderat intermiſſū iphitus
 Elæus filius eius inſtaurauit poſt excidiū troiæ āno quadrigeſimo
 octauo. Ergo ab iphito numerat Olympias priā. Ita ſex mediis olym-
 piadibus iteriectis. quibus ſingulis āni quaterni iputat̄ cū ſeptima cœ-
 ptate olympiade roma cōdita ē: iter exortū urbis & troiā captā iure
 eſſe annos. ccccxxiii. cōſtat. Huic argumēto illud accedit: q̄ cū Caius
 Pōpeius Gallus & Qu. Veranius anno urbis cōditæ octingentiſimo:
 p̄mo fuerūt cōſules. Cōſulatu eoḡ olipias ſeptia '8 ducētīſima actis
 publicis ānotata ē: q̄ter ergo multiplicatis ſex & ducētis olympiadibus
 erūt āni octigēti xxiii. qbus ſeptiæ olympiadi ānecēdus ē unus ānus
 ut i ſolidū colligāt. Dcccxy. āni Ex q̄ ſūma detractis q̄tuor de uiginti
 ānos olympiadū retro ſex māiſeſte āni. dccc. & i. reliq̄ ſiēt. Qua pp̄ cū
 octigēteſimo p̄mo āno urbis cōditæ ducētīſima ſeptia olympias cōpu-
 tet̄ par ē romā ſeptimæ olympiadis āno p̄mo credi cōditā. In q̄ regna-
 tū ē ānis ducētis q̄dragitauno. Decē uiri creati āno trecēteſimo ſecun-
 do. Primū pūicū bellū āno trecētīſimo octuageſimo octauo. Secūdū
 q̄ngēteſimo trigēſimo q̄nto. Tertiū ſexcētēſimo q̄rto. Sociale ſexcēte-
 ſimo. lxii. ad Hirtiū & C. Pāſā cōſules āni. decx. quoḡ cōſulatu Cæſar
 Auguſtus & cōſul creatus ē octauū decimū ānū agēs: q̄ p̄ncipatū ita i-
 greſſus ē: ut uigilātia illius nō mō ſecurū: uerū et̄ tutū ipiū eēt: q̄ t̄ps
 ferme ſolū reptū: ē quo plurimū & arma ceſſauerūt: & igēia floruerint
 ſcilicet me inerti iuſtitia lāgueſcerent, uirtutis opa bellis q̄ſcentibus:
 Tunc. n. p̄mū curſus ānui p̄ſpecta ratio: q̄ a reḡ origine p̄funda caligi-
 ne tegebat̄ Nā ante Auguſtū Cæſarē icerto mō ānum cōputabāt qui
 apud ægyptios quattuor menſibus terminabat̄. apud arcades tribus:
 apud arcānas ſex: i italia apud lauiniōs xii. quoḡ ānus recētis ſeptua-
 ginta q̄tuor diebus ferebat̄. Romani in initio annū decē mēſibus cō-

1um bellū
 Punictū
 2um
 3um

putauerūt a martio auspicātes. adeo ut eius die prima de aris uestali-
bus ignes accēderēt mutarēt ueteribus uirides laureas. Senatus popu-
lus comitia agerēt matronæ seruis suis cœnas pōerent: sicuti saturna-
libus domini. Ille ut honore p̄mptius obsequi puōcarēt. Hī quasi gra-
tiā repensarent p̄fecti laboris. Maximeq; hūc mēsem p̄ncipē testāt fuisse.
Et q ab hoc q̄ntus erat: q̄ntilis dictus ē. Deinde numero decurrente
decēber solemne nūm̄q; finiebat itra diē tricētesimū q̄rtū. Tūc. n. iste
numerus explebat annū: ita ut sex mēses tricēnū dieq; eēnt q̄ttuor rei
q; tricēis & singulis explicarēt: sed qm̄ rō illa añ Numā a lūæ cursu di-
screpāt lūari cōputatiōe añū p̄q̄rūt q̄nquaginta & uno die adiectis
Vt ergo p̄ficierēt duodecim mēses de sex mēlibus p̄oribus detraxerunt
dies singulos: eosq; q̄nq̄ginta istis & unī diebus adnexuerūt: factiq; q̄n-
q̄ginta septē diuisi sūt in duos mēses quoz; alter. xxix. alter. xxviii. die-
bus agebāt. Sic ānus habere q̄nq; & q̄nquaginta & trecentos dies coepit
Postmodū cū p̄spicerēt temere añū clausum itra dies quos supradixi-
mus q̄nq̄dē appareret solis meatū nō añ tricētesimū sexagesimū q̄n-
tū diē abudāte isup q̄drātis p̄ticula zodiacū cōficere decursū q̄drātē il-
lū & decē dies addiderūt. ut ad liq̄dū ānus trecentis sexaginta q̄nq; diebus
& q̄drātē cōstaret obseruatiōe ip̄aris numeri: quē Pythagoras mōnit
p̄p̄oi i oibus oportere. Vñ p̄p̄ dies ip̄ares diis sup̄is & iāuarius dicatus
& p̄p̄ pares februaris quali abhominosus diis inferis deputat. Cū ita
q; hic definito toto orbe placuisset custodiēdi quad rātis ḡra a diuersis
gētibus uarie intercalabāt nec unq̄ it̄ ad liq̄dū fiebat tempoz; p̄qua-
tio. Graci ergo singulis ānis. xi. diēs & quadrātē detrahebāt: eosq; octi-
es multiplicatos in añū nouū reſeruabāt: ut cōtractus nonagēarius nu-
merus i tres mēses p̄ tricēnos dies scideret. Qui āno nono reſtituti effi-
ciebāt dies q̄drigētos quadraginta quattuor: quos embolismos uñ hyp-
ballōtas nōiābāt. Quod cū initio romāi p̄bassēt: cōtēplatiōe numeri
parilis offēsiōe neglectū breui p̄diderūt trāslata i sacerdotēs intercalādi
potestate. Qui plerūq; gratificātes rōnibus publicāoz; p̄ libidine sua
subtrahebāt t̄p̄a uñ agebāt. Cū hæc sic foret: cōstituta: modusq; interca-
lādi iterdū cūmulator iminutorq; fieret: uñ oīo dissimulatus p̄teriret
nonnūq; accidebat ut mēses q̄ fuerāt hyeme trāslacti mō æstinū mō au-
ctuale t̄p̄s iciderēt: itaq; C. Cæsar uniuersā hāc icōstātiā incisa tēporū.
turbatiōe cōposuit. Et ut statū certū p̄teritus error acciperet diēs. xxi.
& quadrātem simul intercalauit. Q̄n pacto regradati menses de cæte-
ro statua ordinis sui t̄p̄a detinerēt. Ille ergo ānus solus trecentis. xliiii.
dies

dies habuit. Alii deinceps trecentos sexagenos quinos & quadratem &
 tunc quoque initium admissum est per sacerdotes. Nam cum preceptum esset anno quar-
 to ut intercalaretur unum diem: & oporteret confecto quarto anno id observa-
 ri antequam quintus auspiciaretur illi incipiente quarto intercalarent non desine-
 re. Sic per annos sex: & .xxx. cum .ix. dies tantum sufficere debuissent. xii. sunt inter-
 calati: quod dephenus Augustus reformauit iussitque annos xii. sine interca-
 latione decurrere: ut tres illi dies: qui ultra .ix. necessarios temere fuerant
 intercalati: hoc modo possent repetari. Ex qua disciplina omnino postea tem-
 poris fundata ratio est. Vixit cum & hoc & multi alia Augusti temporibus de-
 antequam pene sine exemplis rerum potitus est toto & tanta in uita eius inue-
 niuntur aduersa: ut sit facile discernere calamitosior an beator fuerit: pre-
 mum quod apud auunculum in petitione magistratus equitum prelatum est ei
 Lepidus tribunus cum quadam auspantium ceptorum nota: mox triu-
 uiratus collegio: pergrauatus potestate Antonii philippensis inde prescri-
 ptionis inuidia abdicatio postumi Agrippae post adoptionem. Deinde
 desiderio eius insignis praeterea naufragia sicula turpis ibi in spelunca oc-
 cultatio seditiones militum plurimae: perusina cura: detectum filiae adul-
 terium: & uoluntas paricidalis. Nec minori dedecori neptis infamia in-
 censata: mortes filiorum & amissis liberis non solum orbitatis dolor: sed
 urbis pestilentia: fames italiae: bello illyrico angustiae: rei militaris cor-
 pus morbidum: contumeliosa discensio priuigni Neronis: uxoris et
 Tiberii cogitationes parum fidae: atque in hunc modum plurimum tamen
 suprema quae in lugeret saeculum penuria insecuta est frugum omnino. At ne for-
 titum quod acciderat uideretur imminetia mala non dubiis signis apparue-
 runt. Nam fausta quodam ex plabe partu uno edidit quattuor geminos: matris
 duos: foeminas totidem: monstruosa fecunditate portendens futurae cala-
 mitatis indicium. Quis Trogus auctor affirmat in aegypto uno utero sep-
 tenos simul gigni: quod ibi minus mirum cum foetifero potu nilus non tamen ter-
 rarum sed & hominum mensura arua foecundet. Legimus sane Cn. Pompeium Eu-
 thichidem foemina Asia exhibitam: quam constabat tricies enixam cum ex eius libe-
 ris in theatro publicasse. Vnde copotes hoc loco duco super hominum generatione
 tractare. Et. n. cum de animalibus: quae digna dictu uidebantur praeter priam cuiusque
 quae admonebat simul notaturi fure ab eo potissimum exordiemur quod
 rerum natura sensus inditio & rationis capacitas praeposuit omnibus.

De homine: & primum de menstruis.

Ca. iij.

d Emocritus physicus ait mulier solam animal menstruale est cuius
 profluua non potius spectata documentis iter monstrifica merito nuerant

Contactæ his fruges nō germinabūt: accēscēt musta: morient' herbæ:
amittēt arbores fœtus: sergē rubigo corripiet: nigrescēt aëra. Si qd car-
nes idē ederit in rabiē effrabiūt: nocituri moribus qbus lymphaticos
faciūt parua hæc sūt. Bitū est ē i iudæa: qd asphaltes gignit lacus adeo
lentū mollitiē glutinosa ut a senēqat separi. Eniūero si abrūpēt ptē ue-
lis: uniuerſitas seq̃t: scindiq; nō pōt: qm̃ i q̃tū ducat' extēdit. Sed ubi ad
mota fuerit cruore illo polluta fila. discerpit' sponte. & applicata tabe
diducit' paulo añ corpus unū: sitq; de tēacitate cōnexa cōtagiōe p̃titiō
repētina. hēt palū illud salutare solū i se qd auertit sydus helenæ p̃ni-
ciosissimū nauigātibz. cæterz ipæ fæiæ qbus munus ē necessitatis hu-
ius q̃diū sūt i sua lege nō nocētibus oculis cōtuet': aspectu specula utiāt:
ita ut heberet' uisu fulgō offēsus: & solitā æmulationē uultus extinctus
splēdor amittat: faciēq; obtusi nitoris quadam caligine nubilet'. Mu-
liez aliæ i aternū steriles sūt: aliæ mutatis cōiugis exēūt sterilitatē: nō
nullæ tātū semel pariūt. Quædā aut fœminas aut mares sēper post an-
nū quīq̃gesimū fœcūditas oīm cōq̃scit. Nā in annū lxxx. uiri gēfirāt
sicut Massinissa rex mathinaz filium. lxx. & sextū agēs añū genuit. Ca-
to octogesimo exacto ex filia Salonis diētis sui auū uticensis Catonis
pcreauit. Cōptū & illud ē q; iter duos cōceptus cū itercesserit paululū
tēporis uterq; residet. Sicut i Hercule & Iphicle appuit fratre eius q ge-
stati eodē onere iteruallis tñ quibus cōcepti fuerāt nati uidētur: Et de
Proconissia ancilla quæ e duplici adulterio geminos edidit utrūq; pa-
tri suo similē. Hic Iphicles lolaum creat: qui sardiniā ingressus palan-
tes icolaz aīos ad concordia eblādītus olbiā & alia græca oppida ex-
truxit. Iolēsēs ab eo dicti sepulchro eius templū addiderunt: quod imi-
tatus uirtutes patrui malis p̃urimis ſaruiniā liberasset. Ante oīa sobo-
lem cogitātibus sternutatō post coitus cauēda ne prius semē excutiat
ipulsus repētinus quā penetralibus se m̃icis īsinuet paternus humor
q; si naturalis materia hæserit decius a cōceptu dies dōlore grauidas
admonebit. Iā idē īcipiet & capitis īq̃etudo & caligine uisus habetabit
ciboz quoq; fastidiis stomachi claudet' cupido. Cōuenit iter oēs cor-
da primū ex uniuerſa formari carne: eaq; in diē quintū & sexagesimū
crescere diminui autem ex osibus spinas: ea p̃pter capitale est si: pars
altera tra noceat plane si corpusculū in marē fugeret: melior est color
grauidis & p̃nior partitudo uteri. Deniq; a quadragesimo diē motus
alter sexus nonagesimo primū diē palpitāt. Et cōcepta fœmina gestā-
tis uultum pallore inficit. crura quoq; præpēdit lāguida tarditate. In

utroq; sexu eum capilli germinant incommodu maius est. Fitq; pleni lunis
is auctior aegritudo qd' tempus et editis semper nocet cum saliores ef-
cas edit gruida uigiculis careat partus. At cum prope ad uterum libe-
randu uenerint mometa maturitatis: enitenti spiritui retinere plurimu
cogruit: qm quidem letali mora oscitatio suspedit puerperia. Contra
naturam est in pedes pcedere nascentes. quapropter uelut aegre pati ap-
pellat agrippa. Ita editi minus prospe uiuunt: & de uita auro breuiori
decedunt. Deniq; unu. M. Agrippa inuenimus beatu: nec tu usq; eo inof-
fense ut non plura aduersa ptulerit q secunda. Namq; & misera pedu uali-
tudine: & apto coniugis adulterio: & aliquot infelicitatis notis retro
uersi ortus omne luit. Foeminis peride est iusta natiuitas: si coactum uir-
ginale fuerit quo pacto genitalia fuere Corneliae: q editus gracchis om-
ni hoc putauit sinistro exitu liberor. Rursu necatis matribus ortus
auspicator sicut Scipio Africanus qui defuncta pariete q exciso uero i-
die uenerat primus romanoru Caesar dictus est. E geminis si remanente
altero alter abortiuo fluxu exciderit alter q legitime natus est uopiscus
notat. Quidam & cum detibus procreat ut Cn. Papyrius Carbo & M. Cu-
rio datatus ob id cognominatus. Quidam uice detiu continui ossis arma-
tur soliditate. qle filiu bythinio rex Prusias habuit. Ipm detiu nume-
ru discernit q litas sexus. cu i uiris plures sint i foeminis pauciores: quos
cynodotas uocat & quibus gemini pcedunt a dextera pte fortunae bladi-
ta pmittunt: quibus ab leua uersa uice. Nasceti uox pma uagitus est. Lati-
tia. n. fetus differet i qdragesimu die. Itaq; unu nouimus eade hora risi-
se qua erat natus. I. Zoroastem: mox optimae artiu peritissimu. At
Crassus auus eius que rapuerunt bella pthica q nunq riserit agelastos
cognominatus. Inter alia socratis magna pclar illud est q i eode uultus
tenore et aduersis interpellantibus pstitit. Heraclitus & Diogenes cynicus
nihil uq de rigore al remiserunt: calcatisq; turbibus fortuitosq; aduersus
eem dolore & misericordiam uniformidurauere pposito. Pponium
poeta cosulari uiru nuq ructasse hē iter exēpla. Antōiū Drusi n̄ spuis-
se pcelebre ē: nōnullos accepimus enalci cōcretis ossibus: eosq; neq; lu-
dare neq; fūire cōsueuisse qualis syracusāns ferē Lygdamus q tertia &
trigesia olym piade p̄mus & olympico certaie p̄cratii coronā repor-
tauit. eiusq; ossa dephēsa sūt medullas n̄ habere: maximā uiriū substā-
tiā neruos facere certissimū ē: quantoq; fuerit dēsiore tanto propensi-
us augescere firmitatē Varro in relatione prodigiosae fortitudinis an-
notauit Tritanū gladiatorē natura samnitē fuisse q & rectis & trans-

uerlis nervis nō mō cratē pectoris sed & manibus cancellatis & brachiis oēs aduersarios leni tactu ac pene securis cōgressionibus uicerit eiufq; filium militem Cn. Pompeium parimodo natum ita spreuisse hostē puocantē: ut inermi eum dextra & superaret: & captum digyto uno in castra imperatoris sui deferret. Milonem quoq; Crotoniense ferunt egisse oīa supra q̄ homo ualet: de quo & hoc proditur: q̄ ictu nudae manus tauge fecit uictimā eū solidū q̄ mactauerat die absūpsit solus nō grauati sup hoc nihil dubiū. Nā factū eulogiū extat. Victor ille oīm certaminū quae obuiuit. Sane alectorius tradit qui lapis specie chrysellina fabae in modū in gallos uentriculis reperitur aptus ut dicūt praeliātibns. Milo porro prisci Tarquini tēporibus emicuit. Iam nero qui defluxū animū referat ad similitudinem cās quātum artificis naturae ingenium deprahendet. Interdum enim ad genus spectant: & per sobolem in familias transitus faciunt. Sicut plerūq; paruuli modo neruulos modo cicatrices modo qualescunq; originis suae notas ferūt. Ut in Lepidis quorum tres interuulsa tamen serie ex eadem doctō obducto mēbrana oculo similes geniti reperiuntur. Vel in byzantino nobili pugile qui cum matrem haberet adulterio ex aethiope cōceptam qui nihil patri comparandum reddidisset: ipse in aethiopem auiam regenerauit. Sed hoc minus mirū si respiciamus ad ea quae spectata sunt inter externos regem Anthiochū Archeniō quidam ex plebe syriarica sic facie aemula mentiebatur ut postmodū Laodice uxor regiae obiecto populari isto tam diu dissimulauerit defunctum maritū quoad ex arbitratu eius regni successor ordinaretur. Inter Cn. pompeium & C. Iubium humili loco natū tantus error extitit de paribus librianientis: ut romani Iubium Pompei nomine Pompeium Iubii uocabulo cognominarent. Oratorem Lutiū Plancum Rubrius histrio sic impleuit: ut ipse Plancus a populo uocaretur. Armētarius Mir millo: & Cassius seuerus orator ita se mutuo reddiderunt ut si qm pariter uiderentur dignosci non potuerint: nisi discrepantiam habitus iudicaret. M. Messala Cēlorinus & Menogenes ex fece uulgarī hoc fuerunt uterq; quod singuli: nec Alium Messalam q̄ Menogenem: nec Menogenem alium q̄ messalam putauerunt. Piscator ex Sicilia proconsulī. Syriae praeter asia etiā rictu oris cōparabatur: itaq; in eadē uocis impedimenta & tardata solum sonum linguae naturalibus offendiculis congruebant: Interdum non mō inter externos: sed etiam inter deductos ex diuersissima parte orbis miracula indiscreti uultus fuere. Deniq;

cum

cum Antonio iam triuuiro Thoranius quidā eximios forma pueros
uelut geminos trecentis sextertiis uēdidisset: quorum alterq; de tranfal
pina gallia: alterum ex asia comparauerat: adeoq; una res uiderentur:
nisi solus sermo fidē panderet Atq; ideo se Antonius illud grauari
tur: nō infacete Thoranius id uel p̄cipue quod emptor criminabatur
pretiosum probauit: neq; enim mirum si forēt pares gemini illud nul
lis posse taxationibus estimari quod tātis spatiis diuersitas separata:
plusq; geminos attulisset. Quo responso adeo Antonius mitigatus ē:
ut de inceptis nihil se habere clarius in substantia sua iactaret. Nunc si
de ipsis hominū formis requiramus: liquido manifestabit: nihil de se
antiquitatē mēdaciter p̄dicasse: sed corruptā de generis successione so
bolem n̄ri t̄pis pernascentium detrimenta decus ueteris pulchritudi
nis perdidisse. licet ergo plerique diffiniant nullum posse excedere lō
gitudinem septem pedum: quod intra hunc modum Hercules fuerit
depr̄hensum: ē tamen romanis temporibus sub diuo Augusto p̄fusio
nem & secundillam denos pedes & amplius habuisse proceritatis quo
rum reliquā adhuc in conditorio Salustianorum uidentur. Postmo
dum diuo Claudio p̄cipe Gabbarram: nomie ex Arabia aduectum
nouem pedum & totidem Vnciarum: sed ante Augustum annis mil
le ferme non apparuit forma huiusmodi sicut nec post Claudium ui
sa est. Quis enim aeo isto non minor suis parentibus nascitur. Prisco
rum autem molem testatur etiam Horestis sup̄rema cuius ossa olym
piade quinquagesima & octaua Thegeæ inuenta a sparthanis oracu
lo monitis didicimus impleuisse: longitudinem cubitorum septem.
Scripta quoq; que ex antiquitate memoriam accerferunt in fidem ue
ri hoc etiam receperunt: quod bello cretico cum elata flumina impe
tu plusquam uiamnica terras rupissent post discessum fluctuum in
ter plurima humi disc̄dia humanum cadauer repertum cubitorum
trium: atque triginta: cuius inspectandī cupidine: Lucium Flac
cūm legatum Metellum etiam ipsum impetu admodum captos mi
raculo: quod auditu respuerant: oculis potitos. Non omiserim
Salaminæ. Euthimenis filium creuisse in triennio: tria cubita sub
limitatis: sed incessu tardum sensu hebetem robusta uoce pubertate
festina: statimq; n̄a obfessum morbis plurimis: immoderatis ægri
tudinum: supplicis compensasse p̄cipitem incrementi celeritatem
Mensura ratio bifariam conuenit. nam quantus manibus expansis
inter digytos longissimos modus est: tantum constat esse inter cal

cem & uerticem. Ideoq; Phisici hominem minorem mundum iudica-
uerunt. Parti dextrae habiliore ascribitur motus. Leuæ firmitas maior
Vnde altera gestighationibus prumptior est: altera oneri ferundo ac
commodatior: pudoris legem etiam inter defuncta corpora natura
discreuit. At si quando cadauera necatorum fluctibus euehūtur. Viro-
rum supina. prona fluitauit sceminarum. Verum iam ad pernicitatis
titulum transeamus primam palmam uelocitatis Iadas quidam ade-
ptus est: qui ita super cauum puluerem cursitauit: ut in harenis pendē-
tibus nulla idicia relinqueret uestigiorum: Polymnestor mylesius pu-
er cum a matre locatus esset ad caprarios pastus ludicro leporem cō-
secutus est & ob id statim productus a grægis domino olympiade se-
xta & quadeagesima ut Bocchus aucton est uictor in stadio meruit co-
ronam. Philippides bi duo mile tercenta quadraginta stadia ab athe-
nis lacedæmonem decurrit Anistilaco & Philonides Alexandri ma-
gni cursores ab helynuq; Sycionem mille ducēta stadia una die tran-
sierunt. Pompeio Vipsanoq; consulibus in Italia octo annos puer na-
tus quinque & xl. milia passuum a meridie transiuit ad uesperum. Vi-
su deinde plurimum potuit Strabo nomine: quem superspexisse per
xxxv. milia passuum Varo significat: solitumque a Carthagine exeu-
tem classem punicam numerumque nauim manifestissime e lilibyta-
na specula notare. Cicero tradit iliadam omnem ita subtiliter i mem-
bris scriptam ut testa nucis includeretur. Callicrates formicas ex bo-
re ita sculpsit ut portio earum cæteris secerni nequiuert. Appolloni-
des perhibet in scythia foeminas nasci: quæ bithiæ uocantur has i ocu-
lis pupillas gemitas habere: & perimerem uisui: si quem forte iratæ af-
pexerim. hæ sunt & in sardinia. De fortitudine Ca. iiii.

R. c. ualuisse fortitudine apud Romanos. L. Sicinium deta-
tatum titulorum numerus ostendit. tribunus hic plebis fuit
nō multū post exactos reges. Spurio Tarpeio. Aurelio Ter-
mo consulibus. Idem ex prouocatione octies nictor. xl. & quinq; ha-
buit aduersas cicatrices: in tergo nullā notam. Spolia tricies ex hoste
& quater coepit. In phaleris hastis. puris armillis coronis trecenta. xii.
dona meruit. Nouē imperatores qui opera eius uicerant triumphan-
tes psecutus: post hunc. M. Sergius duobus stipendiis. primo aduerso
corpore: ter & uicies uulneratus. Secundo stipendio in proelio dexte-
ram perdidit: qua de cā ferreā sibi manū fecit & cū neutra pene ido-
nea præliadum ualeret Vna die quater pugnaui: & uici: sinistra duo-
bus

bus equis eo infidete cōfossis. an Hānibale bis captus refugit. cū uigin-
ti mensibus qbus captiuitatis sortē p̄ferebat. nullo momēto sine cōpe-
dibus fuerit: & cathēis omnibus asprimis p̄celiis q̄ tēpestare illa Ro-
mani experti sunt: insignitus dōis militaribus a Thrāsīmeno Trebia
Thicinoq; corōas ciuicas retulit. Cannensi quoq; p̄celio de quo refu-
gisse eximū opus uirtutis fuit. solus accepit coronā. Beatus p̄fecto
tot suffragiis gloriā: nisi heres ī posteritatis eius successiōe. Catilina
tātas eius adhorreas laudes odio dānati nōminis obūbrasset. Quantū
īter milites Sicinius aut Sergius tū īter duces imo ut acrius dicā inter
oēs hoīes. Cēsār dictator enituit huius ductibus. Vndecies cētū Nona
maginta & duo milia cēsā sunt hostiū nā quātū bellis ciuilibus fuderit
noluit ānotari. signis collatis qn̄gies & bis dimicauit. M. Marcellū so-
lus sup̄gressus: qui nonies & tricies pari modo fuerat p̄celiatus. Ad
hāc nullus celerius scripsit. Nemo uelocius legit. Quaternas etiā epī-
stolas simul dictasse p̄hibetur: benignitate adeo p̄ditus: ut quos
armis subegerat: clementia magis uicerit. Capitulo. v.

c Yrrus memoriā bono claruit: qui in exercitu cui numero
fissimo p̄fuit nōminati singulos alloq̄batur. Fecit hoc idē
in pōpulo Romano Lutius Scipio. Sed & cyrrū & Scipionem cōsue-
tudine credamus fecisse. Cyneas Pyrri legatus postero die q̄ ingresus
Romā fuerat: & equestrem ordinem & senetum propriis nominibus
salutauit. Rex ponticus Mitridates duabus & uiginti gētibus quibus
imperitabat. sine interprete iura dixit. Memoriā & arte fieri palam fa-
ctū ē sicut Metrodorus philosophus qui tpibus Diogenis Cinici fuit
intātū se meditatiōe assidua p̄uexit: ut a mltis simul dicta nō mō sēlu-
um sed ēt uerboꝝ ordinibus detineret. Nihil tū ī homine aut metu aut
casu aut morbo facilius intercipi: s̄pe p̄spectum ē. Qui lapide ictus
fuerat accepit muf oblitū litterarū. Messala certe coruinum post agri-
tudinem quā petulerat percussū: proprii nominis obliuione quan-
libet alias ei sensus uigeret. Memoriam metus perimit cōtra uocis in-
terdum est incitamentum: quam non solum acuit sed etiam nuquam
fuerit extorquet. Deniq; cum olympiade quinquagesima uictor Cir-
rus ītrasset asiā opidū. Sardas ubi tūc Crēsus latebat. athis filius eius
mutus: ad id usq; tpis in uocē erupit ui timorīs. Exclamasse. n. dī par-
ce p̄ri meo Cyrre. & te hominem eē uel casibus disce n̄ris. Ca. vi.

t Ractare de moribus superest: quorum excellentia maxime in
duobus enituit. Gato princeps sportiā gentis senator optimus

optimus ipse orator optimus. Causam tamē quadrigēis & quater dixit: diuersis odiorum simultatibus appetitus semper absolutus. Vñ Scipionis Emiliani laus p̄pensor: qui prater bona quibus Cato clarus fuit: etiam publico amore p̄cessit. Vir optimus Nasica. Scipio iudicatus est: non priuato tm̄ testimonio: sed totius senatus sacramēto quippe quo inuentus dignior nō fuit: cui p̄cipue religionis credere tur ministerium: cum oraculum moneret accersi deum sacra matris p̄sunticæ.

Cap. vii.

Purimi iter Romanos eloquentia floruerunt. sed hoc bonū hæreditarium nunquam fuit nisi in familia curionum i qua tres serie continua oratores fuere. Magnum hoc habitum est sane hoc sæculo: quo facundiam p̄cipue & humana & diuina mirata sunt. Quippe tunc percussores Archilochi poetæ Apollo prodidit: & latronum facinus deo coarguente detectū ē. Cūq; Lysander lacedæmonius athenas obsideret: ubi Sophoclis tragici inhumatum corpus iacebat: identidem liber pater ducē monuit per getem: ut sepeliri delicias suas sineret. Nec prius destitit q̄ Lysander cognito q̄s obiisset diē & quid a numine posceret inducias bello daret usq; dum cōgrue super premis talibus exequiæ ducerentur. pindarum lyricum eo cōiuiuit loco cui imminerebat ruina: ne cum cæteris interire forinsecus cū castor & pollux uocauerunt. inspectantibus uniuersis: Quo effectum est ut solus impendens periculum euaderet. Numerandus post deos. Cn. p̄peius magnus intraturus Possidonii domum clarissimi tunc sapiētiae professoris percuti ex more a lictore uetuit fores: summisque fascibus quamlibet cōfecto mithridatico bello & orientis uictor: sententia propria cessit ianuæ litterarum. Africāus prior. Qu Ennii statuam imponi sepulchro suo iussit. Uticensis Cato unum ex tribunatu militum philosophum. alium ex Cypria legatione romam aduexit professus plurimum se eo factu senatui & populo romano contulisse: quanuis proauus eius sæpissime sensuisset græcos urbe pellendos. Dionysius tyrannus uittatam nauem Platoni obuiā misit. Ipse cum albis quadrigis egredientem e littore occurrens honoratus est. perfectam prudentiam soli Socrati oraculum delphicum adiudicauit. pietatis documentum nobilius quidem i Metellorum domo refulsi: sed emittētissimū plebeia puerpera rep̄ritur humilis hæc atq; ideo famæ obscurioris cum ad patrem qui supplicii causa claustris penalibus continebatur: ægre obrinnisset ingressum: exquisita sapius a sanitoribus ne forte parenti

renti cibum sumministraret: alere eum uberibus suis deprehensa est.
Quæ res: & factum & locum consecrauit. Nam qui morti destinabatur
donatus filiae in memoriam tanti præconiî reservatus est locus dicatus
suo nomini pietatis Sacellum fuit. Nautis phrygia gerula sacrorum dum
sequitur uictas castitatis contulit claudiae principatum pudicitiae. At
Sulpitia patricule filia. M. Fuluii flacci uxor censura omnium matro-
narum e centum probatissimis haud temere electa est: quæ simulacrum
Veneris ut Sibyllini libri monebant dedicarat. Quod attinet ad titulum
foelicitatis: nec dum repertus est: qui foelix censeretur iure debuit. Namque
Cornelius Sylla dictus potius est quam fuit foelix. Solum certe beatum Cor-
tina: Aglaum iudicauit: qui in augustissimo arcadiae angulo pauperis
soli dominus nunquam egressus paterni cespitis terminos inuenitur
De Italia & eius antiquitate.

De homine satis dictum habeo. Nunc ut ad destinatum reuer-
tamur: ad locorum commemorationem stilus dirigendus
est: atque ideo principaliter in italiam cuius decus iam urbe contigi-
mus: Sed italia tanta cura ab omnibus dicta est: præcipue. a. M. Cato-
ne: ut iam inueniri non possit quod non ueterum præsumpserit dilige-
tia largiter in laude excellentis terræ materiâ suppetente. Dum scripto-
res præstantissimi reputant locorum salubritatem: celi temperiem.
Vbertatem soli: aprica collium. Opaca memorum: innoxios: saltus:
nitium olearumque prouentus: nobilia pecuaria: tot amnes: lacus: ta-
tos bifera uiolaria: inter hæc uesteuum flagrantis animæ spiritu uapo-
rantem. tepentibus fontibus Baias. Colonias tam frequentes: tam assi-
duam nouarum urbium gratiam: tam clarum decus ueterum oppi-
dorum: quæ primo aborigines arunci: Pelasgi. Arcades: Siculi: toti-
us postremo Græciæ aduenæ. Et in summa: Victores romani condi-
derunt Ad hæc littoræ: quæ portuosa orasque patentibus gremiis comertio
orbis accommodatas. Verum ne prorsus intacta uideatur in ea quæ mi-
nus trita sunt animi utendere haud absurdum uidetur: & partius depasta: le-
uibus uestigiis inuiare. Nam quæ ignorat uel dicta uel condita a Iano Iani-
culum. a Saturno latium atque Saturniam. a Danae ardea. a comitibus Hercu-
lis policle. ab ipso in capæia Pöpeios quæ uictor ex hispania pöpæ boni
duxerat in liguria quoque lapidarios capos quæ Ione eo dimicante creditur sa-
xa pluuisse. Regionem Ionicam ab Ione Naulochi filia quam paciter insidete
uias Hercules interemit. ut ferunt. Archippena a rege. Lydorumque
hiatu terræ haustum dissolutum in lacum fucinum ab Iasone templum Iuno

aifarginae. a Pelopidis pifas: a Cleoalo Minonis filio dannios: Iapi-
 gis a lapige dedali filio. Tyrrenos a Tyrreno Lydiae rege. Cora a dar-
 danis. Argilla a pelafgis: q primi in latium litteras intulerunt. ab Fale-
 so argiuo Phaliscam. a Phalerio argiuo Phalerios. Fesceninum quoq;
 ab argiuis portum portheniū a Forcensibus. Thybur: sicut Cato facit
 testimonium: a Catillo Archade praefecto classis Euandri: sicut Sexti-
 us: ab argiua iuuetute. Catillus enim Amphiarci filius: post prodigia
 lem patris apud Thebas interitum. Thidei aui iussu cum omni foetu
 uel sacro missus: tres liheros in Italia procreauit: Thiburtum coram:
 & Catillum: qui depulsis ex oppido Siciliae ueteribus Sicāista nomi-
 ne Thiburti fratris natu maximi urbem uocauerunt. Mox in Brutiis
 ab Vluxe extractum templum Mineruae. Insula lincea appellata: abie-
 cto ibi corpore sirenis: ita nominata. Parthenopsis a Parthenope sire-
 nis sepulchro: quā Augustus postea Neapolim esse maluit. Preneste:
 ut Zéodotus refert a Prenestene Vlixis nepote Latini filio: aut ut pne-
 stini sonat libris a Ceculo quem iuxta ignes fortuitos inuenerunt: ut fa-
 ma est Digidiorum sorores. Notum est Aphiloctete petiliam cōstitu-
 tam. Arpos & Beneuetum a Diomede. Patauium ab Anthenore Me-
 thapontum a Piliis. Scillatium ab Atheniensibus. Sibarini a trizeniis
 & a sagarari asiatis locri filio. Salentinos a liciis. Anconam a siculis.
 Gabios a galacto & bio siculis fratribus ab heraclidis Tarentum. In-
 sulā tensam ab leonibus. Pestum a Dorensibus. a Miscelo Acheo Cro-
 tonam. Rhégium a Calcidentibus: Canlonam & Terinam a Croto-
 nensibus. Anaritiis locros: Heretrum a graecis in honorem here sic. n.
 Iunonem graeci uocant: partitiam ab Archilocho sicleo. Vnde & no-
 men ut Cassio Heminae placet tractum hoc in loco Horestes oraculo
 monitus simulacrum scythiae dianae quod de Taurica ex tulerat pri-
 us q Argos peteret consecrauit. a zancleis methaurum locatum a Lo-
 crensis: Methapontum: quod nunc lubo dicitur. Bocus abtoluit
 gallorum ueterum propaginem Umbros esse. M. Antonius asseuerat
 hos eosdem: quod tempore aquosae cladis imbribus superfuerunt.
 Umbros graece nominatos. Liciniāo placet a Mesappo graeco Mesap-
 pia datam originem: uersam postmodum in nomen Calabriae: quā
 in exordio Enotri frater Peucetius Peucetiam nominauerat. par sen-
 tentia est inter auctores. a Gubernatore Eneae appellatum palmurū.
 a Tubicine Miseno Misenum. a consobrina Leucasiā insulam. Inter
 omnes perspicua conuenit a nutrice Caieta Caietam: ab uxore Lau-
 nia

nia Lauinū esse nuncupatū: qđ post Troiæ excidiū sicut Cussonius p
 hibet quarto āno extructū ē. Nec omissū sit aeneā æstate ab illo capto
 secūda italicis littoribus appulsum ut Hemina tradit: sociis nō ampli
 us sexcentis in agro Laurenti posuisse castra. Vbi dum simulacꝝ qđ
 secū ex Sicilia aduexerat dedicat. Veneri matri: quæ Aphroditis dicit
 a Diomede pelladiū suscipit. tribusq; mox annis cū latino regnat: so
 cia potestate quingētis iugeribus ab eo acceptis. Quo defuncto summā
 biennio adeptus apud numicum apparere desinit: Anno septimo pa
 trisq; indigetis ei nomē datū. Deinde cōstitutæ ab Ascanio lōga alba:
 nidenæ: Antiū Nola a tyriis. ab Euboensibus Cumæ ibidem Sibylle
 facellum ē: eius quæ rebus Romanis quinquagesima olympiade iter
 fuit cuiusq; libꝝ ad corneliū usq; Syllā pōtīfices nri cōsulebant. tūc. n.
 una cū Capitolio igni absumptus ē. Nā priores duos Tarquinio sup
 bo partius prætium offerente quā postulabatur ipsa exusserat Cuius
 sepulchꝝ in Sicilia adhuc manet. Delphicā aut Sibyliam ante troia
 na bella uaticinatā: Bocus perhibet: cuius plurimos uersus operi suo
 Homēꝝ inseruisse manifestat hanc heriphilē Erithræa annis aliquot
 intercedētibus insecuta ē Sibylla: quæ appellata ē de scientie parilitate
 quæ iter alia magnifica les bios amissuros imperiū maris multo ante
 præmonuit: qđ id accideret. Item cumanā tertiā fuisse post has loco ip
 sa æui series pbat. Ergo Italia in qua latiū antiquum antea a tibernis
 hostiis adusq; lyrim amnem pteinebat. Vniuersa cōsurgit a iugis alpiū
 porrecta ad rheginum uerticem & littora brutiorꝝ: quo in mare meri
 diem uersus protendit. Inde pcedens paulatim se apennini mōtis dor
 so attollit extensa inter tuscum & hadriaticū. idēst inter supeꝝ mare &
 inferum: similis querno folio scilicet longitudine amplior q̄ latitudi
 ne: Vbi longius processit in cornua duo scinditur: quorum alterꝝ Ioni
 um spectat æquor. alterum siculum: Inter quas prominentias non
 uno margine accessum insinuati freti recipit: sed lingulis proiectis sæ
 pius procurrentibus distinctum promontoriis pelagus admittit. Ibi
 ut ouias sparsim notemus Arces tarētine Scyllace a regio cum Scyl
 leo oppido & Crathi flumine Scylle patre ut uetustas fabulata ē Rhe
 gini saltus. Pestanæ ualles. Sirenum saxa. Amænissimus Campaniæ
 tractus. Phlegæi campi. Circæ domus. Circæum insula ante circum
 flua immenso mari nunc æuo nitente addita continenti: diuersamque
 fortunam a rheginis experta: quos fretum medium a Siculis ui absci
 dit. Formiæ etiam lestrigonibus habitatæ Multa præterea pollentissi

mis ingeniis ediferta quæ præteritei quæ inferus exequi tutius duximus.
Verum Italiae longitudo quæ ab augusta prætoria per urbem capu-
amque porrigitur usque ad oppidum rhegium decies centena & ui-
ginti milia passuum colligit. latitudo ubi plurimum. cccc. x. Vbi mi-
nimum. c. xxxvi. milia. Arcissima est ad portum quem Hannibalis ca-
stra dicunt. neque enim excedit quadraginta milia. Vmblicum ut Var-
ro tradit in agro rheatino habet. At solidum spatium circuitus uni-
uersi uices quadragies nouies centena sunt in quo ambitu aduersa
locrensium fronte ortus a gadibus finitur Europe sirius primus. Nam
secundus a Lacinio auspicatur in acroceramiis metas habet ad hæc
Italia pado clara est: quem mons Vesolus superantissimus inter iuga
alpinum gremio suo fundit: Visenno fonte in lvgurum finibus unde se
primum padus proruit submersusque cuniculo rursus in agro uibonensi
extollitur. Nulli annuum inferion claritate. A græcis dictus Erida-
nus. Intumescit exorta canis tabefactis niuib. & liquentibus brume
pruinis auctusque aquarum agminibus. xxx. flumina in adriaticum de-
fert mare. Est E. memorabilibus inclutum & insignitum per omnium
ora uulgatum quod per pauca familiae sunt in agro: Phaliscorum.
quos Hirpos uocant. Hi sacrificium annuum ad montem foracem.
Appollini faciunt: idque operantes gesticulationibus religiosis impune
insultant ardentibus lignorum struibus in honorem diuinæ rei flam-
mis parcentibus: cuius deuotionis mysterium munificencia senatus
consultus honorata Hirpis perpetuo omnium numerum uocatione
dedit. Gentem marforum a serpentibus illesam esse nihil mirum a Cir-
ces filio hi genus ducunt: & de auita potentia deberi sibi sciunt: seruitu-
um uenenorum: ideoque uenena contempnunt. C. Cælius Oetres si-
lias Angitiam Medeam & Circen dicit: Circæ circeos infedis montes
carminum maleficiis uarias imaginum facies mentientem. Angitiam
uicina fascino loca occupauisse: ubique salubri scientia aduersus morbos
resistetem cum desisset hominem uiuere: deam habitam: Medeam ab
Iasone butroti sepulta filiūque eius maris iperasse Sed quis italia habe-
at hoc præsidium familiare. a serpentibus non penitus libera est. De-
niq. habitatores ab amyclis quas antea amycleis græci: condiderunt
serpentes fugauere. Illic frequens uiperæ insanabili morfu. Breuior
hæc cæteris quæ in aliis aduertimus orbis partibus: ac propterea dum
despectui est facilius nocet. Calabria chelondriis frequentissima est: &
boam gignit: quem anguem ad immensam molem ferunt sed coale-
lere

scere. Captat primo greges bubalos & quæ plurimo lacte rigua bos est
eius se uberibus innectit: suctuque continuo saginata longo in seculo ita
celebri satietate ultima extoheratur ut obsistere magnitudini eius nul
la vis ualeat. Postremoque depopulatis animantibus regiones quas ob
sederit ad uastitatem cogit: Diuo Claudio principe in loco ubi uatica
nus ager est in aluo occisa boæ spectatus est solidus infansus. Italia in
lupos habet qui cæteris similes non sint: Homo quem prius uiderit
conticescit & anticipatus botutu aspectus nocentis licet & clamandi uo
luntatem habeat: non habet uocis ministerium. Sciens de lupis mul
ta præterco. Spectatissimum illud est quod caudæ animalis huius uillus
amatorius inest perexiguus: quem præsentaneo damno abicit: cum
capi metuit: nec habet potentiam nisi uiuenti detrahatur. Cocunt lu
pi toto anno non amplius dies xii Vescuntur in fame terra. At hi quos
cenuarios dicimus quibus post longa ieiunia repertas ægre carnes man
dere ceperint. Vbi quid casu respiciant obliuiscuntur: & immemores
præsentis copię eunt quæsitum quam reliquerunt satietatem. In hoc
animalium genere numerantur & lince: quarum urinas coire in du
riciem præciosi calculi fatentur qui naturas lapidum exquisitis sunt
persecuti. Istud etiam ipsas lince perentiscere hoc documento pro
batur quod egestum licorem ilico harenarum cumulis quantum ualent
contegunt inuidia scilicet netalis egeries transeat in nostrum usum ut
Theophrastus perhibet. Lapidum isti succini color est pariter spiritu at
trahit propinquantia: dolores renum sedat: medetur regio morbo.
Lyguriū græce dicitur. Cicadæ apud reginos mutæ: nec usquā alibi
quod silentium miraculo est: nec immerito cum uicinæ quæ sunt lo
crensium ultra cæteras sonitent. Causas Granius tradit: cum obmur
murarent illic Hercule quiescente deum iussisse ne streperent. Itaque ex
eo coeptum silentium permanere. Igusticum mare frutices procreat
qui quantisper fuerint in quarum profundis fluxi sunt tactu prope
carnulento. Deinde ubi in supra attolluntur naturalibus saxis dero
gati lapides fiunt. Nec solum qualitas illis sed & color uertitur. Nā pu
niceo protinus erubescunt: Ramuli sunt quales arborum uisimus ad
semipedem frequentius longiorum est pedaneos deprehendi. Ex
cuduntur ex illis multa gestamina. Habet enim ut Zoroastes ait mate
ries hæc quandam potestatem. Ac propterea quicquid inde sit habe
tur inter salutaria. Corallium alias dicunt. Nā Metrodorus gorgiam
nominat: id est quod resistat typhonibus & fulminibus affirmat. Eru

itur gemma in parte lucaniæ facie adeo iucunda: ut languentes intrinsecus stellas & sub nubilo renitentes croceus color perfundat. Ea quoniam in littore syrtium inuenta primo est syrtites uocatur. Est & ueniantia gemma a loco dicta cui nigri coloris superficies propria: quam ad gratiam uarietatis albi limites intersecant uenis candidantibus. Insula quæ apuliæ oram uidet tumulo ac delubro Diomedis ii insignis est: & diomedæ aues sola nutrit. Nam hoc genus alitis præter quod ibi nusquam gentium est: idque solum poterat memorabile iudicari nisi accederent non omittenda forma illis peneque fulicis color candidus: ignei oculi ora dentata: congregatæ uolitant: nec sine ratione pergendi duces duæ sunt quæ regunt cursum. Altera agmen anteit: altera insequitur. Illa ut ductu certum iter dirigat: hæc ut instantia urgeat tarditatem. Hæc in meantibus disciplina est cum foetificum adest tempus: rostro. scrobes excauant. Deinde surculis inuersum suppositis imitantur texta cratium sic contegunt subter cauata: & ne opera delint si forte lignorum causa uenti auferant: hanc struem comprimunt terra quam egresserant cum puteos excitassent. Sic nidos moliantur bis forami accessu nec fortuito adeo ut ad plagas cæli metentur exitus uel ingressus. Aditus qui dimittit ad partem in ortum destinatur: qui excipit reuertentes uersus occasum est ut lux & morantes excitet: & receptui non denegetur. Leuaturæ aluum aduersis flatibus subuolant: quibus propius accedunt & quantum intelligi datur: uelut cui blandius adulantur. Si quis erit gentis alterius inuolant & impugnant. Aedem facram omni die celebrant studio eiusmodi. Aquis imbuunt plumas: alisque impendio madefactis confluunt rorulente. Ita ædem excusso humore purificant. Tunc pennulis superplaudunt. Inde discedunt: quasi peracta religione. Ob hoc credunt Diomedis socios aues factos. Sane ante aduentum Aetholi ducis nomen diomedæ non habebant. Inde sic dictæ sunt. Italicus excursus per liburnos quæ gens asiatica est procedit in dalmatiæ pedem. Dalmatia in limitem illyricum in quo sinu dardani sedes habent homines ex troiana pro sapia i mores barbaros efferati. At ex altera parte per ligurum oram in narbonensem prouintiam pergit: in qua phocenses quondam fugati persarum aduentu massiliam urbem olympiade quadragesima quinta condiderunt. Et C. Marius bello cymbrico factis manu fossis inuitauit mare: pniciosaque feruentis rhodani nauigationem tepauit. Qui anis precipitatus alpinus

alpibus primū per heluetior ruit: occurrentium aquarum agmina se
cū trahens: auctusq; magno ipso quod inuadit sero turbulentior: nisi
q; fretum uentis excitat. Rhodanus scēuit: & cum serenus est atq; ideo
inter trēs europæ maximos fluuios & hunc cōpnrāt. Aquæ quoq; sex
tia eo loco clauferunt: quondam hiberna cōsuliss: postea exulta mœ
nibus. Quæ calor olim acrior exhalatus per tēpora euaporauit: nec
iā par est famæ priori. Si græcos cogitemus p̄stat respicere litus tarē
tinū: Vnde a promontorio quod acroma phygiam uocant. Acaiam
cursum destinantibus citissima nauigatio est.

De insulis & primū de corsica & catochite lapide. **Ca. viii**
Lectendus hinc stilus est. Terræ uocat alia & lōgam est ut
moratim insularum oīum oras legamus: quas cūq; promōtoria itali
cā prospectant quīs sparsæ recessibus amoenissimis & quodam natu
ræ quali spectaculo expositæ non erant omittendæ. Sed quantum
residendum est si dilatis quæ præcipua sunt per quadam desidiam aut
pandatheriam aut prochyta dicamus aut ferri feracem iluam aut ca
prariam quam græci ægilon dicunt: aut planasiam de facie supinatis
sic uocatam: uel ab Vlyxis erroribus: uel colūbariam auium huius no
minis matrem. uel itaceliam Vlyxis ut proditur specula: uel ennariam
inarvmen ab Homero nominatam: aliaq; non secus læta: inter quas
absoluerunt diligentia nihilq; omisum quod retractari non sit super
uacuum: ut exordium incolæ ligures dederunt: ut oppida: ubi extructa
sint: ut colonias ibi deduxerunt Marfus & sylla: ut ipsa ligustici sinus
æquor alluat. Sed hæc facessant alii. Verum ager corsicanus quod in
eo agro solus edit unicum est quem cathochitem lapidem uocant: fa
tu dignissimū. Maior est cæteris qui ad ornatum destinantur: nec tam
gemma q̄ cautes. Idem impositas manus detinet: ita se iunctis corpo
ribus anectens: ut cum ipsi hæreat a quibus tægitur. Sed ei inest uellus
uelut de glutino lentiore nescio quid parat gūmi. Accepimus Demo
critum ab deritē ostentationē scrupuli huius frequēter usū ad pbandā
occultā naturæ potētā in certaminibus q̄ cōtra magos habuit.

Sardinia de solifuga & herba sardinica. **Ca. ix.**

Ardinica quoq; quā apud Timeū sādaliotin legimus. apud
Crispū ichnusā in quo mari sita sit: quos icolage auctores
habeat satis celebre ē. Nihil ergo attinet dicere ut Sardus ab hercule & no
rax a Mercurio procreati. Cū alter a Libya: alter eb usq; tardeffo hispa

niz in hocce fins pmetauissentia Sardo terræ a Noracē oppidō nomē
clatū. Mox Aristēū regnādo his pximū in urbe corali quā condiderat
ipse cōiuncto populo utriusq; sanguinis seiuges usq; ad segētes ad unū
morem coniugasse imperium ex insolentia nihil aspntas. Sed & hic
Aristeus Iolaum creat: qui ad id locorū agros ibi in s. dit. Præterea: &
ilientes & locrenses transeamus. Sardinia est quidem absque serpenti
bus. Sed quid aliis locis serpēs hoc solifuga Sardo is agris: animal pe
rexiguū q̄ araneæ forma Solifuga dicta q̄ diem fugiat. In metallis
argentariis plurima est: nā solū illud argento diues est. Occultum repe
tat: & per imprudentiā super sedentibus pestem facit. Huic incōmo
do accedit & hæba sardonica quæ inde fluius fontanels prouenit iu
sto largior: Ea si edulio fuerit: uescentibus neruo contrahit: rictu ora
deducit: ut qui mortem oppetunt uelut ridentium facie intereant. Cō
tra quicquid aquarum est uarie commodis seruit: Stagna pisculentis
fima hybernæ pluuiæ in æstiuam penuriam reseruāt. Nam homo
sardus opem plurimā de himbrido cælo habet hoc collectaneum de
pascitur ut sufficiat usui ubi defecerint scaturigines quæ ad uictū usur
pari solent. Fontes sane calidi & salubres aliquot locis effruescunt: q̄
medelas afferunt: aut solidant ossa fracta: aut molliunt: aut abolēta so
lifugis insertum uenenū aut etiā ocularias dissipāt ægrotudines. Sed
qui oculis medentur: & coarguendis ualent furibus Nam aquis sacra
mento raptū negat lumina aquis obtrectat. Vbi periuriū non est: cer
nitur clarius. Si p̄fida abnuī detegitur facinus cæcitate & captus ocu
lis admissum tenebris fatetur.

Sicilia in ea soli & aquarum memorabilia: &

de achate lapide.

Capitulum .x.

I respiciamus ad ordinē tēporū uel locorū post sardinia res
uocant sculæ. Primo q̄ utraq; insula in romanū arbitriū red
cta his quidē tēpibus facta prouintia ē. Cū eodē anno sardinia
M. Varrius alterā C. Flaminius p̄tor fortiti sunt. Adde q̄ fretū: siculo
excipitur nomē sardoī maris. Ergo sicilia q̄ cū primis assignandū ē dis
fusus promontoriis triquadra specie figuratur. Pachinus aspectus in
peloponensiū & meridianā plagā dirigit. Pelorus aduersa uespero ita
liam uidet. Lilybeus in africā extenditur: luter quæ pelorias præstat tē
perie soli prædicta. quod neq; humido in lutum diluat neq; fatiscat in
puluerē siccitate. Ea ubi introrsū recedit: & in latitudinē pandit tres la
cus obtinet. Quorū unus q̄ pisciū copiosus ē non equidē ad miraculū
duxerim.

duxerim: sed q̄ ei p̄ximas cōdenſis arbuſtis inter uirgultos opaca fe-
ras nutriat & admiſſis uenantibus per terrenos tramites quibus pede-
ſtres accessus excipit duplicem piſcandi uenandiq; p̄bebat uolupta-
tem. Inter memorabilia numeratur: tertiam ara ſacrum approbat: q̄
in medio ſita breuia diuidit a profundis: qua ad eam pergitur crurum
tenus peruenitur aqua. Quod ultra eſt nec explorari licet nec attingi:
& ſi fiat qui id auſus ſit malo plectitur: quantamq; ſui partem ingorgi-
tauerit: tantam it perditum. Ferunt quendam in hac ultra q̄ longiſſi-
mam poterat ieciſſe lineam. eam ut recuperaret dum merſo brachio
niſum adiuuat cadauer manum factam. Peloritana ora habitatur co-
lonia taurominia: quam priſci naxum uocabant. Oppidum Meſſana
rhegio iteliae q; oppoſitum eſt. Quod rhegium a debiſcendi argumen-
to gr̄ci dictabant. Pachinum finiſ & omnibus martinantibus piſculē
tiffimum. Pachino multa tynnorum ineſt copiat: ac propterea ſemper
captura larga. Lilybitano lilyberum oppidum decus ē. Sybillae ſepul-
chro. Sicaniae diu ante troiana bella Sicanus rex nomē dedit aduectus:
cum ampliſſima iberorum manu. Poſt Siculus Neptuni filius. In hac
plurimi corinthiorum: argiuorum: ilienſium: dorienſium: cretenſium:
confluxerunt: inter quos & Dedalus fabricae artis magiſter. Principē
urbium ſyraculas habet: in qua etiam cum hiberna uertilantur ſerena
nullo: non die ſol eſt. Adde q̄ arethuſa ſons in hac urbe eſt. Eminent
montibus aetna & erice: Vulcano aetna ſacer eſt erix Veneri. In aetnae
uertice hiatus duo ſunt: crateres nominati: per quos eruptatus erum-
pit uapor p̄miſſo prius fremitu per aſtuates cauernarum latebras
longo mugitu intra terrae uiſcera diu uoluitur: nec ante ſe flammam
globi attollunt: q̄ interni ſtrepitus antecedant: Mirum hoc eſt: nec illud
minus quod in illa ſeruētis naturae peruicatia mixtas ignibus niues
proſert & licet uariis exundet incendiiſ apicis canicie perpetua bru-
malem detinet faciem. Ita inuiſta in utroq; uiolentiae: nec calor frigoſ
mitigatur: nec frigus calore diſſoluitur. Sunt & alii montes duo nebro-
des & neptunius. In neptunio ſpecula eſt in pelagus tuſcum & adriaticū.
cum. Nebrodi dāmae copia nomē dedit Nebrode dāmae huius nuli gre-
gatim puagant. Inde nebrodes. Quicquid ſicilia gignit ſine ſolis ho-
minis ingenio proxime eſt his quae optima iudicant: niſi q̄ ſœtus ter-
rae ceturupino croco uincit. Hic p̄mū inuēta comedia: hic & cauillatio
inimica in ſcena ſtetit: hic mō Archimedes q̄ iuxta ſydeſe diſciplinam
machinarius cōmētator fuit hic Laïs illa q̄ eligeſ patriā maluit q̄ fate-

ri. Gentem cyclopium nasti testantur specus. Leſtrigonum ſedes adhuc ſic uocantur. Geres inde magiſtra ſationis fructuariæ. Hic ibidē campus ætneſis in floribus ſemper & omni uernus die. Quem prope eſt demerſum foramen quo Diem patrem ad raptus Proſerpinae libere exeuntem fama eſt lucem auſum. Inter catinam & ſyracufas certamen eſt de illuſtrium fratrum memoria: quorum nomina ſibi diuerſæ partes adoptant. Si catinenſes audiamus: Amaphius fuit & Amphimonius: Si quod malunt ſyracufæ: Mantiam putabimus & Critonem. Catinenſis tamen regio cauſam dedit facti: in qua ſecum incendia ætnæ protuliſſent iuuenes duo ſublatoſ parentes euexerūt: inter flammas illeſi ignibus horum memoriam ita poſteritas numerata eſt: ut ſepulchri locus nominarentur campus piorum. De arethuſa & alpheo uerum eſt hæcenus quod conueniunt fons: & amnis: fluminum abunde uaria miracula: Dianam qui ad camerinam fluit niſi habitus pudice hauſerit non cohibet in corpus unum latex uineus & latex aquæ. Apud ſe geſtanos helbeſus in medio flumine ſubita æſtuatione feruet. Acidem quanuis dimiſſum ætna nullus frigore anteuertit: hiemereum celeſtes mutant plagæ. Amarus denique eſt dū in aquilonem fluit: dulcis ubi ad meridiem fleſcitur. Quanta in aquis tanta nouitas in ſalinis. Salem agrigentinum ſi igni iunxeris ſoluitur uſtione: cui ſi liquor aquæ: pròximauerit crepitat ueluti torreatur. Purpureum ætna mittit. In pachino: tranſlucidus inuenitur. Cætera ſalinarum metalla quæ ſunt aut agrigentino aut centuripis: proximantia funguntur cautium miſterio. Nam illinc excuduntur ſigna ad faciès hominum ue deorum. Termitanis locis inſula eſt arundinum ferax: quæ maxime accomodæ ſunt in omnem ſonum tibiarum ſeu præcentorias faciès. quarum locus eſt ad pluuiaria præcicinendi ſiue uascaſ quæ foraminum numeris præcentorias anteuertūt ſeu puellatorias quibus a ſono clariore uocamen datur: ſiue gingricæ quæ breuioreſ licet ſubtilioribus tamen modis inſonant: aut miluias quæ in accentus exeunt acutiſſimoſ: aut lydias quas & choraniaſ dicunt: uel corinthiaſ uel ægyptiaſ: aliaſ ue a muſicis per diuerſa officia & nomina ſeparataſ. In haleſina regione fons aliaſ quietuſ & tranquilluſ cum ſiletur: ſi inſonent tibiæ exultabundæ ad cantum eleuatur: & quaſi miretur dulcedinem uocis ultra margineſ itumefcit. Gelonium ſtagnum tetro odore adigit proximanteſ. Ibi: & fonteſ duo. Alterum ſiſteriliſ ſumpſerit ſæcunda fiet. Alterum ſi ſæcunda hauſerit

rit uertitur in sterilitatem. Stagnum petrensiū serpentibus noxiū
 est hominibus salutare. In lacu agrigentino soleum subernat: Hoc
 pingue hæret arundinum cotinis de assiduo. uolutabro e quarum ca-
 pillamentis legitur unguentum medicū contra armentarios morbos
 Nec longe inde collis uulcanus: in quo qui diuinæ rei operantur li-
 gna uitea super aras struunt: nec ignis apponitur in hanc congeriem:
 cumpositas intulerint. Si adest deus: si sacrum probatur sarmenta li-
 cet nirentia ignē sponte concipiunt: & nullo inflagrante alitato nu-
 mine sit incendium. Ibi epulantes alludit flāma: quæ fluxuosis excessi-
 bus uagabunda quem contigerit nō adurit. Nec aliud est q̃ imago
 nuntia perfecti ritē uoti. Idem ager agrigentinus eructat limosas scatu-
 rigines: & ut uenæ fontū sufficiunt riuīs subministrandis. Ita in hac
 siciliæ parte solo nunq̃ deficiente æterna reiectione terra terrā euo-
 mit. Achatem lapidē sicilia primū edidit in fluminis ripis repertum
 non uilem cum ibi tantum inueniretur. Quippe inter scribentes eum
 uenæ naturalibus sic notant formis: ut cum optimus est uariās præfe-
 rat rerum imagines. Vnde anulus pyrrii regis qui aduersus romanos
 bella gessit nō ignobilis famæ fuit. Cuius gemma achates erat: in
 quo nouem musæ cum insignibus suis singulæ. Et Apollo tenens cy-
 tharā uidebantur non impressis figuris sed ingēnitis. Nunc diuersis
 locis apparet. Dactyleta quē coralli achatē uocant corallio similē: sed
 illitū guttis auro micantibus & scorpionum ictibus resistentē. Dacti-
 dia reddentē nunc nemorū nunc animalū facies: Quē uidisse oculis
 fauet: quandoq; iatra hos os receptus sedat sitim. Sunt & qui usti re-
 dolent myrrhæ odorem. Achates sanguineis maculis irruescit. Sed
 qui maxime probantur nitreā habent perspicuitatē ut cyprius. Nam
 qui sunt facie cærea abundantes triualiter negliguntur. Omnis ambi-
 tus huius insulæ clauditur stadiis tribus Milibus.

De insulis uulcaniis.

Capitulū. xii.

In freto siculo ephistiæ insulæ. xxv. milia. passuū ob italia ab-
 sunt: Itali uulcanias uocant. Nā & ipse natura soli ignea per-
 occulta cōmertia aut mutuuantur ætne incendia aut submini-
 strāt: hic dicta sedes deo igniū. Numero septē sunt: Liparæ nomen de-
 dit rex Liparas qui eā ante Acolū rexit. Alterā hierā uocauerunt. Ea p̃
 cipue uulcano sacrate est: & plurimū colle eminētissimo nocte ardet.
 Strongile tertia Brōli domus uergit ad solis exortū Ainie angulosa q̃

flammis liquidioribus differt a cæteris hoc efficit q̄ ex eius fumo potissimum incolæ præsentiscunt qui nam flatus in triduo sunt futuri. Quo factum ut Aeolus rex uentorum crederetur. Ceteras didymen erisuslam phœniscuslam euonymon quoniam similes sunt dictas habemus.

Europe sinus. Ca. xii.

Eritius eruopæ sinus incipit a cæraunis montibus & desinit in hellepontum. In eo apud molossos ubi dodoni iouis templum est. Tomarus mons: est circa radices nobilis centum fontibus ut Theopompo placet. In epyro fons est sacer frigidus ultra oēs aquas & spectatæ diuersitatis. Nam in eum ardentem si immergas facem extinguit: si procul ac sine igne admoueas suapte ingenio inflammatur: Dodone ut Maro dicit sacra. Delphi cepheio flumie: castalio fonte: parni si iugis celebris. Acarnania arachyntho eminet. Hanc ab ætholia pindus diuidit: qui acheloum parit cum primis græciæ amnibus præditum uereri claritate. Nec mirum cū inter calculos quibus ripæ eius micant inueniatur galactites qui scripulus ipse candidus si teratur reddit succum album ad lactis saporem. Fœminis nutrientibus illigatus fecundat ubera: subnexus paruulis largiusculos haustus facit salinarum. Intra hos receptus liquecit: cum soluitur tantum memorie bonum perimit. Quæ post Nilum Achelous dat: nec alter alius propter oppidum patras Odesia locus nonem collium opacitate umbrosus & radiis solis ferme inuius nec aliam ob causam memorabilis. In lacedæmonia spiraculum tenaron promontorium aduersum Africæ: i quo phænium Metymæi arionis quem delphine eo aduectum imago testis est ærea ad effigiem casus & ueris operis expressa. præterea tempus signatum olympiade enim unde tricesima qua in certamine siculo idem Arion uictor scribitur id ipsum gestum probatur. Est & oppidum tenaron nobili uetustate præterea aliquot urbes: inter quas lectræ non obscure iam pridem Lacedæmoniorū fœdō exitu amyclæ silentio suo quondam pessundatæ. Sparta insignis cum pollucis & Castoris templo. Tum etiam Otriadis illustis uiri titulis: thrapne Vnde primum cultus diane pitane quam Archefilaus stoicus inde ortus prudentiæ suæ merito in lucem extulit. Antia & cardamile ubi quondam fueret Thyra: nunc locus dicitur. In quo anno. xvii. Regni Romuli inter lacedæmonas & argiuos memorabile fuit bellum. Nam Tavgeta mons & flumen

men Eurotas uotiora sunt quā si flo. egēant Inacus Achaiae amnis argolicum secat tractum quem tex Inacus a se nominauit: qui exordium argiue nobilitati primus dedit. Epidauro decus est esculapii sacellum cui incenbantes ægritudinum remedia capessunt moritis somniorum Pallanteum Archadae quod pallatio nostro per Euandrum areada apbellationem dederit lat est admonere in qua montes cyllene & Lycatus menalus etiam diis alumnis inclarnuerunt inter quos nec herimatus in obscuro est flumen erimantus erimanto monte demissus est: & Ladon ille Hercules pugne hic plane clarescunt. Varro perhibet fontē in archadia esse cuius interimat haustus. In eadem terrarum parte de auihus hoc solum est non indigiam relatu comperimus: q̄ cum aliis locis merula furua sit circa cyllenem candidissima est. Nec lapidē spreuerimus quem Archadia mittit cui Albesto nomē est ferri colore. Hic accensus semel extingui non potest. In megarensium sinum istmos ex it ludis quinquennalibus & delubro neptuni indytus. Quos ludos ea propter institutos ferunt q̄ sinibus quinque peloponessiore aluntur. A septentrione ionio: ab occidente siculora beumali occidente egeot a solistiali oriēte myrtoo. a meridie cretico. hoc spectaculum per Cypheleam tyramnum intermissum corinthii olympiade quadagesimanona solemnitati pristinae reddiderunt. Cæterum peloponesson a Pelope regnata nomen inditio est. Ea ut platani solum recessibus & prominentiis figurata dinortium facit inter Ionium & Egeum mare quattuor non amplius milibus desistens utrunque littus ex cursu tenet quem istmos dicunt ab angustis hinc Hellas incipit quam proprie ueram uolunt esse græciam quæ nunc Actica ante prius dicta ibi athene cui urbi fixa schyronia propinqua sunt porrecta sex milibus passuum ob honorem uictoris Thesei: & memoriam nobilis poene sic nominata. Ex istis rupibus in se cum palemone filio in profunda precipitem iaculata auxit maris numina. Hæc atticos montes in partem tacebimus. est icarius. est Briseus. est Licabeus & egialis. Sed Hiemitio merito ac iure attribuitur principatus q̄ apprimè florulentus eximio mellis sapore & externos omnes & suos uicit. Calirhoen stupent fontem: nec ideo Cronelson fontem alterum nullius rei nomen. Atheniensibus iudicii locus est ariopagus & Marathon campus iactus memorabilis opinione prociis cruentissimi. Et multæ quidem insulae quæ obiacent Atticæ continenti: Sed subrane ferme sunt; Salamis. Sunium. Chios. Choos: quæ ut Varro testis est:

subtilioris uestis amicula arte lanificæ scientie primat' iornatum foemi
narum dedit. Boetia thebis eminet Thebas condidit Amphion: nō q̃
lyra saxa duxerit: neq̃ par est id ita gestum uideri: sed q̃ affatus suauita
te homines rupium incolas. & incultis moribus rudes ad obsequi ciui
lis pellegerit disciplinam. Vrbs ista numinibus a p̃d se ortis gloria. ut
phibent qui sacrif carminibus herculem & libenum celebrant. Apud
thebas halicon lucus est. citheron saltus. amnis hismenus. fontes. Are
thusa edipo dia: phamate dirce. sed ante alios Aganippe & Hippocre
ne: Quos Cadmus litterarum primus repertor dum rimatur quæ nā
adiisset loca quoniam equestri exploratione deprehēdisset incensa est
licentia poetarū ut pariter utrumq̃ uulgarent. Scilicet q̃ eorum alter
alitis equi unguita sollicitatus foret alter potatus facundia animas
irrigaret. Et q̃ aperta foret alitis equi angula & q̃ potini supitionem
facerent litterariam. Subota insula lateq̃ obiectū efficit aulidis portū
qui siculis traditur græie cōiurationis memoria Boetiū idem sunt qui
leges fuerunt: per quos defluens cefisos amnis se i maria cōdit. In hac
continentia Opuntius sinus larissa oppidum Delphis amne quoq̃ in
qua Amphiarai sanū & fidiace signū dianæ Varro oppinatur. Duo in
boetia cēflumina natura licet se pari miraculo. tamen non discrepāte
Quoq̃ altere si oniliū pecus debibit pullū fieri coloris q̃ induerit. Al
terius haustu quecūq̃ uelleq̃ fusca sunt i candidū uertit. Addidit etiā ui
deri ibi puto tū pestilētē cuius liquorē q̃ auferit bibat mortē. Perdices
sanē cū ubiq̃ libere sint ut aues uniuerse: i boetia nō sunt nec cū uolāt
sui sunt iuris. Sed i ipso aere quas transire nō audeāt metas: habēt. In s̃
de ultra notatos iā terminos nunq̃ exeūt: nec in atticū solū transmeāt
hoc boetiis propriū: nā quæ cōmunia sūt omnibus generatim post p̃
sequemur. Cōtinētur a p̃dicibus nidi munitioe solerti & p̃ualida. Spē
neis. n. fructibus ac Surculis receptus suos uestiunt: ut aialia q̃ eā infe
stant arceat. asperitate surculorū. Quis stragulū puluis ē atq̃ clanculo
reueriūt ne inditiū loci cōuersatio frequēs faciat. Plerq̃q̃ foemine trā
suehant ptus ut mares fallant: qui eos affligunt impatientibus sapissi
sime adulantes. Dimicatur circa cōnubium: uictosq̃ credunt foemīa
rum uice uenerem sustinere. Ipsas libido sic agit: ut si uentus a mascul
is flauerit fiāt p̃gnātes odore. Tunc si quis hominum ubi incubāt p̃
pinquabit egresse matres uenientibus sese sponte offerunt & simulara
debilitate uel pedū uel alarum quasi statim capi possint gressus singūt
tardiores: hoc mendacio sollicitant obuios: & eludunt quoad pro
uecti

uesti lōgius a nidis auocētur. Hæc in pullis studiū segnius ad cauēdū
Cū. n. uisus se pſentiscūt reſupinati glebula pedibus attolunt: quarū
obtentu tam callide pteguntur: ut lateāt etiam deſpenſi.

De theſſalia & macedonia & philippi octo. Ca. xlii.
Eſſalia eadē ē & hemonia quā Homerus Agros pelafgi co-
gnominat. Vbi genitus eſt Helles: a quo Reges hellentes no-
minati huius a tergo. Pyeria ad Macedoniā protēditur quæ

deuiſta ſub Macedoniū uenit iugū. Multa ibi oppida: flumina multa
De oppidis egregia ſunt Pthia, Lariffa, Theſſalia & Thebe. De amni-
bus Peneus: q̄ pter oſſa olympūq; decurrens collibus dextra leuaque
molliter curius nemoroſis cū cōnuallibus Theſſalia teſſua facit: quæ:
& tepe dicunt: undiſq; apertioribus Macedoniā & gneſiā in ther lucēs
ther meū ſinu conditur. Theſſaliæ ſunt pharſalici campi in qbus ciui-
ſium itonuerunt pcelle. Ac ne in mōtes notos eamns pindū & Othri
celebrant: q laphittæq; originē pſequuntur. Oſſa quos centauroꝝ
ſabulis inmorati iuuat pelion autem nuptiale conuiuium Thedidis
atq; pelei itantū noticiæ obtulit ut taceri de eo magis mirum ſit. Nam
olympum ab Homero nō per audaciā celebratū docēt quæ in eo uſi-
tant primum excellenti uertice tātus attollitur ut tegmina eius cælum
accolæ uocēt. Ara eſt in cacumine Ioui dicata: cuius altaribus ſiqua de
extis inferuntur non diſſlātur uētolis ſpiritibus: nec pluuiis diluantur
ſed uolente altero āno cuiuſmodi relicta fuerint eiuiſmodi reperiunt
Et oībus tempeſtatibus a corruptellis auræq; uindicatur qcquid ibi ſe-
mel eſt de cōſecratum Littere i cinere ſcripte uſq; ad alterā āni xerimo-
niam pmanēt In regiōe magnēſia othmona oppidū ſitū ē. qd̄ cū obſi-
deret Philippus Alexandri macedonis magni pater dānatus eſt oculo
iactu ſagitte quā iacerat Aſter Oppidanus inſcriptā ſuo nomine loca
uulneris nomine quē petebat populū iſtum callere arte ſagitaria cre-
te poſſumus: uel de philotetra qm moelibeia in hoc pede computatur
Sed ne trāſeamus pſidiū poetarum fons Libethrius: & ipe magnēſie. ē
De Macedonia & olympo mōte & lapide peate. Ca. xlii.

Vi Edonii quōdā ppli queq; migdonia erat terra: aut pieriū
ſolū uel hemathiū nunc oē uniformi uocabulo Macedonia
res eſt & partitiones quæ ſpetialiter ante a ſe iungebantur
macedonionoi cōtribute facte ſunt corpus unū. Igit̄ Macedonia p̄cin-
git Thratius limes: meridiana Theſſaliæ. Epirote tenent a ueſperal
plaga dardani ſunt & illyrii: qua Septētriōe tundiſ p̄conia & a paphla

gonia protegitur. Attriballis mōtanis excessibus; Aquilonio frigori obiecta. Inter ipsā & Thraciā strimon amnis facit terminum qui ab hemi iugis irrigat. Vexat silē aut Rhodopē Migdoniū mōrē; aut Athō classicus p̄ficis nauigatū. cōtinētiq; abscessū mille qngentorū passuū lōgitudine Simul de auri uenis & argenti q̄ opime in agris Macedonum & plurime eruūtur. Oristidem populi dicā sunt: q̄ ut Orestide dicere tue inde coeptum a Micenis p̄fugus matricida cum abcessus longius destinasset natum sibi in emathia parūlum de Hermiona quā in oēs calus sociam abstruerat hic mādauerat occulēdū. Adoleuit puer i sp̄ritu Regii sanguinis nomen patris sui referens. Occupatoq; quicquid esset quod procedit in Macedonicum sinum & Adriaticum salū terrā cui imperitauerat orestidem dixit. Admōet flegra ubi ante q̄ oppidū fieret rumor est militiam mundi dimicatam cū gigātibz. Vt penitus persequamur quantis probationibus ibidem Imperii inditia diuinæ expeditionis in hoc seculo p̄seuerauit. Illic si quando ut accidit nibis torrētes excitat: & aucta aquarū pondera ruptis obicibus ualētius se i campos ruunt. Eluione ossa etiam nunc fertur detegi quæ ad instar corporis sunt humani sed modo grandiora. quæ ob enormē magnitudinem monstrofi exercitus iactitant extitisse idq; adiuuatur argumento latorum immanium: quibus oppugnandum cælum crediderunt. Pergam ad residua quæ in Thessaliā & Hemoniā porriguntur. Sunt enim erectiora q̄ usquam proceritas montana attoli ualet. Nec ē in terris omnibus quod merito ad istas eminentias comparatur. quippe quas solas diluualis irruptio cum uniuersa obduceret humido situ in accessas reliquit. Durāt uestigia non languide fidei quibus apparet hos locos superstitēs undosā tempestatis fuisse. Nam in latebrosis rupium canaminibus quæ fluctuum consigiis tunc adesa sunt rediunt Conchiliorum resederunt: & alia multa quæ affatim mari incito expuntur: ita ut sint licet facie Mediteranea apparent tamen specie littorale. Nunc de incolis reddam Emathius qui primus in emathia accepit principatū seu quia idago originis eius eno disperlit: seu alia ita res ē genuinus terræ habetur. Post hunc macedoniū exortū Emathie nomen perstitit Sed Macedo deucalionis: maternus nepos qui solus cum domus sue familia morti publice superfuerat uertit uocabulum Macedoniamque a se dixit Macedonem Caranus insequitur. Dux pe-lopo nasciace multitudinis qui iuxta responsum datum a deo ubi capratum pecus reledisse aduerterat urbem: condidit: quam dixit.

Egeas

Egeas. In qua sepeliri reges mos erat: nec alter extellentum uiro-
rum busti: apud Macedonas priscus dabatur locus. Succedit Caranus per-
dica secunda & trigesima olympiade primus in Macedonia Rex no-
natus Cui Alexander Amynthe filius diu habitus est. Nec immerito
Ita enim affluenter successus eius ampliandis opibus proficiebant: ut
ante omnes Appollini delphos, ioui elidem statuas aureas dono mi-
serit. Voluptati aurum indulgentissime deditus sicut plurimos qui fi-
dibus sciebant domum in usum oblectamentum idonis tenuit libera-
libus. Inter quos & pindarum Lyricum. Ab hoc archelaus regnum ex-
cepit prudens rei bellicae: naualium etiam commentor procliorum.
Is Archelaus intantum litterarum mire amator fuit ut Euripidi tragi-
co consiliorum summam crederet. Cuius suprema non contentus pro-
sequi sumptum funeris: crinem tonsus est & merorem quem animo
conceperat uultu publicauit Idem Archelaus phitias & olympiacas
palmas quadrigis adeptus: graeco potius animo quam regali gloriam
illam pre se tulit: post Archelaum Macedonia res dissentione lactata
in Amynthe regno stetit. Cui tres liberi: sed Alexander patri succedit.
Quo exempto perdice primo data copia rege potestatis adipiscende
qui obiens hereditarium regnum fratri philippo reliquit. Quem ca-
ptum oculo dextro apud Mothonam supradiximus: cuiusque debi-
litis omen praecesserat. Nam cum nuptias ageret acciti: ibi cines car-
men cyclopeum quasi de colludio concinuisse traduntur. Hic philo-
pus magnum procreat Alexandrum: quamlibet olympias Alexan-
dri mater nobiliorem ei patrem acquirere affectauerit: cum se coitu
draconis grauidam affirmaret. Ita tantum ipse egit ut deo genitus cre-
deretur peragravit orbem rectoribus Aristotele & Calistene usus subegit:
Asiam. Armeniam. Hiberiam. Albaniam. Capadociam. Siriam. Agy-
ptum taurum caucasumque transgressus est: bactros domuit. Medis
& persis imperauit: cepit indiam emensus omnia quae liber & Heren-
les accesserant: fore supra hominem augustiore ceruice celsa letisocu-
lis & illustribus malis ad gratiam rubescitibus reliq. corporis mem-
bris non sine maiestate quadam decorus Victor omnium uino & frauctus
Sic ut morbo uinolentiae apud Babylonem humiliorē quam uixerat fortunae
exemptus est post quem fuerunt magis ad segetem Romae gloriae quam
hereditatem tanti nominis ortos inuenimus. Macedonia lapidem gemit
quem peateu uocat: hunc eundem & concipientibus & parientibus opulenta
fama prodiga est Circa Tyresiae sepulchre plurimus inuenitur.

Vncin Thracia locus ē pergere: & ad ualidissimas Europe gentes uela obuerrere: quas qui sedulo exdersi uelint: non difficulter deprehendet Thracibus barbaris inesse contemptum uitæ & ex quadam naturalis sapientiæ disciplina. Concordant omnes ad interitum uoluntarium: dum nonnulli eorum putant obestium animas reuerti. Alii non extingui: sed beatas magis fieri. Apud plurimos luctuosa sunt puerperia. Deniq; recentem natum fletu parens excipit. Contra uersum læta sunt funera: adeo ut defunctos gaudio prosequantur. Vxorū numero se uiri iactant: & honoris loco ducunt multiplex coniugium. Quæ foemine tenaces sunt puditiæ defuorū insiliunt coniugium rogos: & quod maxime insigne ducunt castitatis precipites in flammās eunt. Nupture non parentum arbitratu transeunt ad maritos: sed quæ præ cæteris specie ualēt subtaxari uolunt & licentia taxationis admissa non moribus nubunt sed pmiis. Quas forme premit dedecus dotibus emunt quibus coniungantur. Vterq; sexus epulantes focos ambiunt. herbarum quas habent semine ignibus superiacto. Cuius nidore percussi pro leticia habent imitari ebrietatem sensibus hebitatis. De ritu ista sufficiunt de locis & populis quæ sequuntur. Strymonem accolunt dextero latere. Dense lateberrum quoq; multa nomina adusq; Nestum amnem qui radices pangel ci runcfluit hebrum odrysarum solum fundit: qui fluuius excurrit inter priantas de longos thynnos chopilos aliosq; barbaros tagit: & Cyconas. Deinde henius sex milibus passuū arduus. Cuius aduersa Mœsi Gete-sarmate Scythe & plurime insidunt nationes. Ponticū littus Sitonia gens obtinet quæ nato ibi Orpheo uate decus interiudicatur principes. Quem siue sacrorum siue cantum secreta in sperchio promontorio agitalle tradunt. Deinde stagnum Bistonium nec lōge regiomaoneas: In qua Thyrda oppidum fuit equorum. Diomedis stabulum: sed cessit euo solumq; turris uestigiū adhuc durat: Inde non procul urbs abdera quam Diomedis soror & condidit & a se sic uocauit. Mox democriti domus physici ac si uerum dicetur ideo nobilior hanc abderam olympiade prima & tricesima senio collapsam. Clazomenii ex Asia ad maiorem faciem restitutam oblitteratis quæ preces erant nomini suo uindicauerunt Locum dorison illustrem reddidit Xerxis aduentus q; ibi recensuit militis sui numerum. Polydori tumulum

lū oñdit hēmus in partē quā A ratorēs Scythæ celebrāt. Quōdā urbē
Garamam cathiron uocant Barbari. Vnde a gruibz pigmeos ferunt
pulsos. Manifestum sane i Septentrionalem plagam hyeme graues fre
quentissimas cōuolare. Nec piguerit meminisse quatenus expeditio
nes suas dirigant & sub quodam militiæ eunt signo & ne pergentibus
ad destinata uis flatuum renitatur. harenas deuorant sublatiſq; lapil
lulis ad moderatam grauitatem saburrāt. Tunc se tollant in altissima
ut de excelsiori specula metentur quas petant terras fidens meatu p
it cateruas. Volatus desidiā castigat uoceq; cogit agmē: Ea ubi obratū
cata est succedit alia pontum transire angustias captant. Et quidem
eas promptum est oculis deprehendere quæ inter tauricā sunt & par
phlagoniam: desit inter carabim & methapontum. Cum trans medi
um alueum aduentasse se sciunt scrupulorum sarcina pēdes librant.
Ita nautæ prodiderunt plure sepæ ex illo casu. Lapillulis harenas nō
prius reuomunt q̄ securæ sedis suæ fuerint. Concors. Cura omnium
primo fatigatis adeo ut si que defecerit: congruāt uniuersæ: Lassatasq;
sustollant usq; dum uires otio recuperentur. Nec in terra cura sequior
excubias nocte dſuidunt ut ex somnis sit decima quēq;. Vigiles pōdus
cula digytulis amplectuntur: que si forte exciderint somnum coargu
ant. Quod canendam erit elāgore indicāt. Aetatem in illis prodit co
lor: ingrescunt senectute. Veniamus ad promontorium. Cerasirseon
byzantio oppido nobile antea ligos dictum: quod a dirachio abest se
p̄ingentis undecim milibus passuum. Tantum. n. patet inter adriaticū
cum mare & ppōtidē. In centensi quoq; regione non longe a flauipoli
Colonia bitie oppidum quondam Areate Regis nūc inuisū & in acce
ssū hyrundinibus & deinceps alitibus aliis quanq; & thebas q̄ illa mœ
nia sæpius capta sunt aspernentur subire. Nam inter cæteras habere
illas quoddam p̄cium inde noscitur q̄ lapsura non petūt culmina &
aspernantur peritura quoquo modo tecta. Minimè certe a diris auibz
impetuntur: nec unq; preda sunt ut sacre cibos non sumunt residē
tes sed in aere capiant elcas & hauriunt. Alter Isthmos in Thracia est si
milibus angustis & pari latitudie archi maris. Guius littora urbes utri
q; secus obstantant propontidis ora insignit pacti emalanensum. Car
diacq; in cordis facie sita sit. dicta cardia est. Omnis helleſpōtus strin
gitur in stadia septem: quibus ab europa asiaticam plagam undicat
hic quoq; urbes due Abidos aliæ & Sestos europæ. Deinde contraria
inter se promontoria mastusia cherſossi ubi finitur auropæ sinus ter

tius sigeum Asia in quo tumultus est ut dicunt cynoseme dictus hecu-
besepulchrum: & turris pthetali delubro data finibus thratiæ a septē-
trione hister ostenditur. ab oriente pontus ac propontis a meridie ege-
um mare.

De claro insula & mirabilibus quæ in creta sunt: & de caristo & de
lo & diluio & conturnicibus.

I Nter Tenedū & chiū ē claros insula qua egeus sinus pandit
ab dextra antandagæ nauigantibus saxum est. hoc. n. uerius
q̄ insula meruit cognominari id quoniam uisentibus procul capre si-
mile creditur: quam græci egam nūcupāt: egeus ab eo sinus dictus est
A phalario corcyre p̄mōtorio ad nauis effigiem: scopulus eminent in
quā trāfiguratā Vlixis nauē crediderūt. Cytheræ q̄ a malea ab ē quin-
quemilibus passuum p̄phyrus añ nomen fuit.

De creta insula.

p Rotinus est Cretā dicere q̄ absoluerē p̄nius in quō mari ia-
cet ita. n. circumflui illius nomia græci p̄m̄iscuūt: ut dū aliis
alia iferunt pene obliuauerint uniuersā quantā possumus tū idē signā
da fide operā locabimus: ne quid hercat sub ancipiti inter ortum por-
rigitur & occasum tractu longissimo. Hinc græcia. inde cyrenis obia.
centibus a septentriōe egeis & suis: id est creticis estibus uerberatur. Ab
nistro libycis undis perfūdatur: & egyptiis cōstipata cētū urb. bus: sicu-
ti phibēt qui prodigie lingua locuti sunt. sed magnis & ambiciosi op-
pidis. Quorū principatus ē penes cortinā Cydoneam cōson. therānas
schyliofon doīades eā a crete nymp̄ha hesperidis filia. Anaximander
a crete rege curetum Cretes siceriam prius dictā mox curetū nomen
nōnulli etiam a temperie cæli Macaronexō appellatā pdiderūt p̄ma
mari ponit nauibus & sagittis prima litteris iura unxit. pyrrihico rē-
ptore. Equitres turmas p̄ma docuit lasciuas uertigines iplicare. Ex qua
disciplina bellice rei usus cōualuit Studiū musicū inde cœptū cū lidei
dactyli modulos ac crepitu tinnitu aeris dephēlos in uersificū ordinē
trāstullisset Albet ingis mōtiū dictineī & Cadistūq̄ ita excādescunt: ut
eminus nauigātes magis putēt nubilia p̄ter cæteros lida ē q̄ añ solis or-
tū solē uidet: Varro ī ope qđ de littoralibus ē: etiā suis tpibus affirmat
sepulchrū louis ibi uisitatū. Cretes Dianā fligiosissime uenerāt: Brito
martē gēuliter nominātes: qđ sermōe nostro sonat uirginē dulcē. Edē
numinis p̄ter q̄ nudus uestigio nullus licito ingreditur: Ea edes ostētat
manus Dedali Cortinā amnis lencus p̄terfluit: quo Europa tauri dor-
so

Ilo cortini ferūt uectitatam Hideni cortini & Cadmū colunt: Europæ
 fratrem ita enim memorant. Videtur hic & occurrit: sed iam uespera
 to angustiori se facie uisendum offerēs Gnosii mineruam ciuem deam
 numerant: primūq; apud se fruges satas affirmant audacter cum At-
 ticus contendentes. Ager creticus siluestrium caprarum copiosus ēcer-
 uo eget. Lupos uulpes aliq; quadrupedum noxia nulquā educat Ser-
 pens nulla larga uitis: mira solis indulgētia arborarii puentus abūdā-
 tes. Nam in huius tantū insulæ pte repululāt cefæ cupressi. herba ibi est
 quæ alimos dicitur ea admorfa diurnam famem prohibet proinde &
 hæc cretica ē: Phalagio aranci genus est. Si uisum queras: nulla uis cor-
 poris. Si potestatem ictuum hominem ueneno interficit. Lapis quo-
 q; ideus dactylus dicit. insulæ istius alūnos colōris ferrei humano poli-
 ci similis. Anē noctuā Creta non habet: & si inuehatur: emoritur. Cari-
 sos aquas calentes habet quas elopias uocāt Et caristas aues q; flamas
 impune inuolant. Carbasa etiam quæ inter ignes ualēt: calthis eadem
 habita est apud priscos: ut callidemus auctor est ere ibi primum repto
 Tytanus in ea antiq;ssime regnasse offidūt ritus religionū. Briareo. n. rē
 diuinā caristii faciūt: sicut egeoni calchidēses. Nā oīs ferme: euboea ty-
 tanum fuit regnū. Cycladas autumāt inde dictas: qā licet spatiis longi-
 oribus a delo piete: in orbem tñ circa delū site sūt. Orbē Cyclō gra-
 ferūt. Chios homeri tumulo ceteras aſcedit. Meminisse hoc loco par-
 est post primū diluuiū. Ogygii spibus notatū: cū nouem & āplius men-
 sibus diē cōtinua nox inūbrasset: Delon añ omnes terras radiis solis
 illuminatā sortitq; ex eo nom q; pma reddita foret uisibus. Inter Ogy-
 giū sane: & deucalionē mediū eūū dcc. annis datur. Eadē ē & Orthygia
 q; clarissima ē in cycladū numero multiplicarie tradit. Nūc asteria a cul-
 tu Apollinis: nūc a uenātibus lagya uel Cinthopirpile etiā qm tabula
 ibi & ignis inuenta sunt. In hac primum uisæ coturnices aues quas Or-
 thygias greci uocāt. has easdem in latone tutela cōstitutas: nec
 semp apparēt: adueniendi habent tempora estate depulsa. Cū maria
 tranāt: ipetus differūt ex metu spaciū lōgioris uires suas nutriūt tardita-
 te. Vbi terrā pſentiscunt coeunt cateruatim: deinde globate uehemen-
 tius pperat. quæ festinatio plerūq; exitiū portat nauigātibus. Accidit
 n. in noctibus & uela iscidant: ut impulsis sinibus alueos inuertant: au-
 stro nūq; exeūt. Nā metuūt uim flatus tumidioris. plurimū se aquilo
 nibus credūt: ut corpora pinguiuscula atq; eo tarda facilius pueat sic-
 cior & uehementior spīritus. Orthygōtra dicitur quæ gregem du-

Sirat: Eadem terræ proximantem accipiter speculatus rapit. Ac propterea opa ē uniuersis ut sollicitent ducem generis externi per quam frusterentur prima discrimina. Cibos grātissimos habēt semina uenorum. Quam ob causam eas damnauere prudentium mensæ. Solū hocaial pter hominem morbum patitur comitalem.

De Euboea. Paro. Nixo. Icaro. Melo. Carphato. Rhodio. Lemno. Ce. xviii.

c Vboea tam modico estā diuidua est a boetie continentie: ut debitandum sit an numerarii inter insulas debeat. Nam late quam uocant terræ ponte iungitur: & per fabricam breuissimē machinæ aditur pede ceneo promontorio uadit in septentrionē duobus aliis ī meridie extēdit. Quos gressos spectat Atticā Caphareus prominet in hellepōtū Vbi post illi excidiū argiuam classē uel ī nerueita uel q̄ certior prodit historia sydus arcturi grauibz affectu casibus marmore paros nobilis ab delo oppido frequentissime prius tamen minoia q̄ paros dicta. nam subacta a Minoe quoad in Creticis mansit legibus Minoiam loquebantur: pter marmora dat & Sardam lapidem q̄ marmore quidem pstat inter gemmas uero uilissimus ducit Naxos a delo duodeuiginti milia passuum separant in qua Strongile oppidū. Sed naxos dyonissias q̄ naxos peius dicta: uel q̄ hospita libeco patri: uel q̄ ferilitate uitū uincat ceteras. Sunt præterea cyclades plurimæ: sed in supradictis precipuum est quod memoriæ debeat De Strophadibus est & icaros: quæ icario mari nomen dedit: hæc inter Samū & Iconum procurrentibus saxis in hospita ac nullis sinibus portuosa ob ihumana littora infamis ē. Vult ergo Varro icarum certe ibi naufragio interisse: & de exitu hominis impositum nomen loco Nam in samo nihil nobilius quā pythagoras ciuis: qui mox offensus statu tyrannico relicta domo patria a Bruto consule qui reges urbe exegit italiam aduectus est melos: quam Calimachus Mellanidā dixit omnium insularum rotundissima & iuxta Eoliam Nam a carput ipsa est a qua carphatium sinum dicimus. Nunquā ita cælum nubilum est: ut in sole Rhodos non sit. Lemni uulcanū colunt: ideo ī Lēno Metropolis Ephesia pterea oppidū myrrhina in cuius sinibus mōs athos in macedoniam umbram iacit. Quod non frustra inter miracula notauerunt: cum Athos a Lemno sex & octoginta milibus passuum separetur: est scē athos sublimis adeo ut altior estimetur q̄ unde hymbres cadunt: quæ opinio eo fidē concepit: q̄ in aris quas in cacumie sustinet

sustinet nūc cineres eluūtur: nec quicquā ex arboribus suis perdunt, sed
in quo relicti fuerint tumulo permanēt in summo oppidum Acroton
fuit: in quo dimidio longior q̄ in aliis terris incolentiū ætas progaba. &
Ideo inde homines. Macrobios græci nostri appellauerūt longeuos.

De quarto Europæ sinu.

Ca: xx:

De hesponto. Propontide. Bosphoro & elephantis.

¶ Vartus Europæ sinus ab Hellepōto incipit: meotidis hostio
terminat: atq; omī hęc latitudo quæ Europam Asiamq; di
uidit i septē stadiog; angustias stringit. Hic est hellespōtus. Hac Xerxes
pōte nauibus factō pmeauit. Tenuis deinde euripul porrigit ad Asiæ
urbē priapum quā magnus Alexander potiūdi orbis amore transcen
dit: & potius est. Inde diffusus equore patentissimo rursus stringit in
ppōtidē. Mox i quingētos passus coartat. Fit Bosphorus Traciū qua
Darius copias traduxit: Hęc p̄fida delphine plurimos habēt: i qui
bus causæ miraculi multiformes. Añ oīa nihil uelocius hñt maria sic
ut plexq; salietestrā suolēt uela nauū. Quo coheāt cōiuges euagātur:
Catulos edūt. Decimus mēsis maturæ facit prū. Lucinā estiuus dies sol
uit Vberibus foetus alūt. Teneros in faucibus receptāt. Inualidos ali
quātūper p̄sequunt. In tricesimū annū uiuūt quod exploratū est in ex
perimentū caudis amputatis. Ora nō quo cæteræ belua loco habēt
sed ferma in uētribus cōtra naturā: a quantilum soli linguas mouent
Aculeate sūt spine dorsi eōq; cū ira subiacet inhorrescūt. Cū animi cō
qescūt quibusdā receptaculis operiunt. Spirare eos i aquis negant: &
uiales auras nō nisi i aere superno recipere: p uoce gemitus ē similis
humano. Certū habēt uocabulū quo accepto uocātes sequunt. nā pro
prie symones nomiātur. Voces hominū aquilōis flatu celerius auriūt
Cōtra austro spirāte auditus obstruunt. Mulcent musica: gaudēt cāti
bus tibiārum. Vbicūq; sumphonia ē gregibus aduētāt. Diuo Augusto
prīcipe in cāpania delphinē puer fragmētis panis primo illexit: & in
tantū cōsuetudo ualuit: ut alēdū se etiā manibus ipsius crederet. Mox
cū pfluxisset puerilis audācia i tra spatia eū Lucrini lac; uectitauit. Vñ
effectū ut a baiano littore equitate puerū puteolos usq; pueheret. hoc
p annōs plurimos tam diu gestum est: donec assiduo specttaculo desi
neret miraculū esse quod gerebat. Sed ubi obiit puer sub oculis publi
cis desiderio eius mœrore delphin interiit. Pigeret hoc asseuerare ni

Mecenatis & fabiani multorumq; p̄terea esset litteris comprehensū,
nāfricomox littore apud Hipponem Diotritū delphin ab Hippo
niēsisbus pastus tractādum & p̄buit impositos quoque frequēter gesta
uit nec populi tantum manibus acta res est. Nam & p̄consul affricæ
flauianus ipse eam cōtingit unguentis etiam delibuit. Quia odoris no
uitate obfopitus aliquātisper p̄ exānīmī iactitatus est multisque men
sibus desciiuita solita conuersatione. Apud lasum urbem Babylonīæ
puerum delphinus adamauit. Quem dū post assueta collūdīa recentē
impatientius sequitur harenis inuectus & h̄esit; Alexander magnus
amorē illū numinis fuisse interpretatus p̄fecit puerum neptuni sacer
dotio iuxta eandem urbem ut heres sidonius auctor est: Aliū puerum
Hermiā nomine per maria similiter insidētē cū undiosior fluctus ne
cā uisset delphin ad terrā reuexit: & uelut fateret̄ reatū penitentiā suā
morte mulctauit nec reuerti uoluit amplius ī pfunda. Supperūt & ali
exempla ut Arionem tranſceamus: cuius exitū annaliū cōprobauit ſe
des. Ad hec si qū lasciuīūt noui fœtus a maioribus dāc̄ adultior gregi
custos. Quo magistro elludere imperus in cursantiū beluæ adiscant
quanquā ibi præter focas rarā belua est plurimū tymus in pōto: nec
alibi pene fœtificāt. Nusq̄ enim citius adoleſcūt: ſcilicet ob aquas dul
ciores. Illabuntur ueris tempore intrant dextro littore: leuo exeunt
hoc idē accidere credūt: qđ dextris oculis acutius cernunt q̄ sinistris

De histro flumine, Fibro pōtico & Gemma pōtua Ca. xxi.

Ister germanicis iugis oritur: effusus mōtē q̄ ī rauracos galliæ
h̄ aspectat. Sexagita amnes ī se recipit: omnes ferme nauigabi
les. Septem hostiis pontū influit Quorū p̄mum peuce. Secū
dum naracustoma. Tertium calostoma. Quartū pseudostoma. Nā
Baryostoma ac deinde Spīreostoma quintum uidelicet & sextū lāgui
diora sunt cæteris. Septimum uero pigrum ac palustri sp̄tie non ha
bet quod amni comparetur. Priora quattuor adeo magna sunt: ut p
longitudinem quadraginta miliū passuū non misceantur equori dul
cemque haustu in corrupto detinēt sapore. Per uniuersū pontū fiber
plurimus: quē alio uocabulo dicunt castorē. Lintris similis est animal
morsu pōtentissimū adeo: ut cū hominē inuadit cōuentū dentiū non
prius laxet q̄ cōcrepuisse p̄ſerit ossa fracta. Testiculi eius appetūt in
usū medelæ: accirco cū urgeri se intelligit: ne captus p̄ſit ip̄e geminos
suos

suos deuorat. Mittit pontus & gemmas quas patria ponticas dici-
mus genere diuerso. Quippe alie auras Alie sanguineas habent stillas
& hæc quidē iter sacras habent. Nāq; ostentationi potius q̄ uisū diligu-
tur. Nō guttis asperse sūt: sed lōgis coloz ductibus liniūtur.

De hippani amne & exampeo fōte C. xxii.

Mnis hippanus oritur iter auctetas Scythicoꝝ amniū pri-
ceps. purus & haustu saluberrimus usque dum calidū ter-
minis inferatur. Vbi fōs exampeus ī famis est amara scaturi-
gine. Qui exampeus liquido ad mixtus fluori amnē uitio suo uertit
adeo ut dissimilis sibi in maria cōdatur. Ita inter gentiū oppiniones
fama de Hippaniē discordat: qui in principiis eum norunt: p̄dicant
qui in fine experti sunt: non iniuria excreantur.

De Boristhene amne & Scythiis & naturæ
canum & Smaragdo lapide & crystallo.

Pud neutros nascit Boristhene: flum̄ i quo pisces egregii sapo-
ris & qbus ossa nulla sūt nec aliud q̄ Cartilagine tenerrimæ
Veg. Neuti ut acepimus æstat̄is tēporibꝫ lupos trāssigurāt. Deinde
exactō spatio qđ huic sortī attributū ē ī pristinā faciē fuerūt. Populis
istis deus Mars ē p simulacris enses colūt hoīes uictimas habēt oīibus
adolēt ignes focoz. Gelonii ad hos p̄ximant. De hostiū cutibus & si-
bi indumēta faciūt: & equis suis tegmina Celoniis Agathyrsi collimi-
tāntur cerulo p̄cti colore fucatis ī ceruleū crinibus: nec hoc sine diffē-
rentiā nā q̄to q̄s altero p̄stat: tāto p̄p̄sore notā tingit: ut sic iditiū hu-
militatis minus pingi. Post Antropophagi qbus execrādī cibi sūt hu-
mana uiscera. Quē morē ip̄ie gēt̄is adiacētiū terraz p̄dit tristissima so-
litud. quos ob nefariū ritū finitime natiōes metu p̄fuge reliquerūt:
& ea causa est q̄ usque ad mare quod thybin uocāt p̄ lōgitudinē eius
ore que estiuo orienti obiacet sine homine terra sit: & immēsa deserta
quo ad perueniat ad seres chalibes & Dace ī parte Asiathycæ scythiæ
crudelitate ab immanissimis nichil descrepāt. At albani ī mora agen-
tes qui posteros se lasonis credi uolūt albo crine nascūturi canitiē ha-
bent auspiciū capilloꝝ Ergo capitis color genti nomen dedit Glauca
oculis inest papillari deo nocte plasquā dicernūt apud hos populos
nati canes feris omnibus obiciunt frangūt tauros: leones perimūt de-
tinēt qeqđ obiectū est Quibus ex causis mernerūt etiā animalibus tra-
di. Legimus petenti indiam, Alexandro rege Albanie duos missos
Quorum alter sues sibi & urfos obtatos usque adeo spreuit ut of-

sensus de generi p̄da ignauo similis diu accubaret: quem p̄ ignorantia
uelut inertem Alexander extingui impauit. Alter uero monitu eorum
qui donum p̄secuti erāt leonem missum necauit. Mox uiso elephāto
notabiliter exultans beluam primo fatigauit: Deinde cū summo spe
ctantiū horrore terræ afflixit: hoc genus canum crescit ad formā am
plissimam terrificis latratibus ultra leonum rugitus insonās: hæc sūt
de canibus albanis: reliqua communia uniuersis: Dominos equaliter
canes omnes diligunt: sicut exemplis palam factum est. In epiro deni
que domini percussorē in coetu agnitum latratu canis p̄didit. Iasoli
tio interfecto canis ipsius asp̄natus cibum media obiit. Lyfmachi re
gis canis flammis se iniecit accenso domini rogo: & pariter igni absum
ptus est. Garamantū regem ducenti canes ab exilio reduxerūt proelia
ti aduersus resistentes. Colophonii & castabalenses canibus in bella p̄
ductis primas acies instruebant Appio Iunio: Publio Sicinio consuli
bus damnatū dominum canis cum abigi non posset comitatus in car
cerem mox percussum ululatu prosecutus est. Cumq; ex miseratione
populi Romani potestas ei cibi fieret ad os defuncti escam tulit. Vlti
mo deiectum in thyberim cadauer adnans sustentare conatus est. Ca
nes soli nomina sua recognoscunt: itineq; meminerunt. In di coitus te
pore in saltibus canes feminas religant: ut cum his tygres coeat. Qua
rum ex primis conceptis ob nimiam feritatem inutiles partus iudicat
Itidem secundos tertios educant. Egyptii canes a nilo nunquam nisi
currentes lambitant. dum a corcodillis insidias canent. Inter Antro
pophagos in asiatica parte numerantur Essedones: qui & ipsi nefan
di spoliuntur inter se cibis. Essedonum mōs est parentum funera cā
tibus prosequi: & proximorum corrogatis cetibus cadauera ipsa den
tibus laniare. pecudumq; carnibus mixta dapes facere: Capitem etiā
assa auro incincta in poculorum tradere miniuerium. Scythotauri p̄
hostiis cedunt aduenas Homades pabula sequuntur. Georgii incurō
pa siti agros exercent Asiaticæ peride in europa siti neque mirātur alie
na: neque sua diligunt. Satarche usu auri & argenti damnato in eternū
se a publica auaritia abdicauerunt. Scytarum interius habitantium af
terior ritus est. Specus incolunt: pocula non ut Essedones: sed de ini
micorum capitibus moliuntur. Amant proelia interemptorum cru
rem ex uulneribus ipsis bibunt. Numero cedium honor crescit: qua
rum ex partem esse apud eos prophanum est. haustu mutui sanguinis
foedus sanciunt. non suo tantum more: sed medorum quoque usurpa

ta disciplina. Bello denique quod gestum est olympiade nona & quadagesima: anno post illum captum sexcentesimo quarto inter Aduatem Lidum & Astiagem medii Regem hoc pacto firmata: sunt iura pacis. Colchorum urbem discoriadem amphitus & Circius: Aurige castoris & pollucis condiderunt: a quibus hemocorum gens exorta est. Ultra sauromatas in Asia sitos qui Mirridatis latebram prodiderunt & qui originem medis dederunt confines sunt thalii his nationibus quas ab oriente contingunt caspii maris fauces. Quae fauces mirum immodum uacuantur himbribus crescunt estibus Hemocorum montes. Araxem monscorum phasindem gignunt. Sed Araxes breuib; interuallis ab Euftratis ortu caput tollit: ac deinde in Caspium fertur mare. Arimaspi circa gessolitron positi uniuersa gens est. Ultra hos & ripheum iugum regio est: assiduus obsessa niuib; quam pterophoron dicunt. Quippe casus cotinuarum pruinarum quiddam ibi exprimit simile pennarum. Damnata pars mundi & a rerum natura in nubem eterne caliginismersa: ipsis q; prorsus aquiloni conceptaculis rigentissima. Sola terrae non nouit uices temporum: nec de caelo aliud accipit q; hyemē sempiternam. In asiatica scythica terre sunt locupletes inhabitabiles tamen: nam cum auro & gemmis affluant griphes tenent uniuersa aliges ferocissime & ultra omnem rabiem seuientes. Quoq; immanitatem obsistente aduenis accessus difficilis ac rarus est. Quippe uisos discerpunt uelut geniti ad plectendam auaritiā temeritatem Arimaspicum his dimicant: ut intercipient lapides: quoq; non aspernabimur persequi qualitates. Smaragdis hic locus patria ē: quibus tertiam inter lapides dignitatem Theophrastus dedit. Nam licet sint & Egyptii & calcedonii & medici & laconici: p̄cipuus honor est scyticis. Nihil his iucundius: nihil utilius uident oculi. In primis uident ultra aquaticum gramen: ultra amicas herbas. Deinde obtutus fatigatos coloris reficiunt leuitate. Nam uisus quos alterius gemmae fulgor retūderit smaragdi recreant & exacuunt. Nec aliam ob causam placuit ut non sculperentur ne offensum decus imaginum lacunis corrumpere. quam q̄ qui uersus est difficulter uulneretur. probantur hoc pacto si aspectus. transmutat. Sed cum globosi sūt proxima sibi efficiunt aere percusso: aut cum concaui sunt inspectantiū facies æmulentur si neq; umbra neq; lucernis neq; soli mutantur. Optimos tamē sortiunt sitis quibus planities resupina ē & extenta. Inueniunt ethesis flatibus. Tunc enim detecto solo facillime internitent. Nam ethesae

plurimum harenas mouent. Alii minus nobiles in commissuris saxosae
uel in metallis ærariis apparent: quos calcosmaragdos nuncupant: Viti-
tiosi eorum intrinsecus quasdam sordes habent uel plumbo uel capil-
lamentis uel etiam sali similes. Lauantur austero mero: sed uiridi pro-
ficiunt oleo quauis natura imbuan-^{ter}. Et cyaneus lapis a scythia est op-
timus si cerulio coruscabit: cuius gnari in marem & sceminam genus
diuidunt. Foeminis nitor purus est. Marces punctulis ad gratiam iter
lucentibus & auratis puluisculus uariatur. Istic est & christallus: quem
licet pars maior europæ & particula asiæ subministret preciosissimum
tamen scythia edit. Multus ad pocula destinatur nam fert calorem p-
pue quamlibet nihil aliud q̄ frigidum pati possit. Sexangulus inuenit
Qui eligunt purissimum captant ne quid ruffum neue nubilum: uel
spumis oblitum arceat piscuitatem. Tuac ne duricia iusto propensior
obnoxium fragilitati magis facit: Putant glaciem coire & in cristallu
corporari sed frustra. Nam si ita foret nec alabanda asiæ nec cypruss
insula hanc materiã percreant: quibus regionibus citatissimus calor
est. Liuius Augusti ad pondus quingentum quinquaginta librarum in-
ter capitolina dona christallum dedicauit.

De hyperboreis. Capi. xxxiiii

Abuia erat de hyppboreis & rumor irritus si q̄ illinc ad nos usq̄
fluxerūt temere forent credita. Sed cū pbatissimi auctores &
satis uero idonei sententias pares faciāt: nullus falsum reformi-
det quod de hyperboreis loquimur: Incolūt p-^{ne}pterophoron quem
ultra aquilonē accepimus iacere gēs beatissima. Eā asiæ quidã magis q̄
europæ dederūt. Alii statuūt mediã iter utrũq̄ solē antipodũ occiden-
tē & nostrũ renascentē. Quod asperna ratio rã uasto mari duos orbis
interfloete. Sūt igit in europa apud quos mudi cardines eē credunt. &
extremos sydeꝝ ambitũ semestrē lucē aduersũ tantũ una die solē: quã
q̄ existimāt q̄ putāt nō quotidie ibi solē ut nobis sed uernali æquino-
ctio exoriri autũnali occidere. Ita sex mētibz infinitũ diē: sex aliis cōti-
nuã eē noctē. De celo magnã clāmentia auræ spirāt: salubriter nihil
noxii flatus habēt. Domus sūt nemora uel luci. Indiem uictũ arbores
subministrāt. Discordiã nesciūt. Aegritudine nō inquetant. Ad inocen-
tiã oĩbz ægle uotũ. Mortē accersūt: & uolũtario iteritu castigāt obeũ
di tarditatē. Quos saties tenet uitæ epulati delibutiq̄ de rupē nota p-
cipitem

capite casu i mare pfundū destināt. Hoc sepulturae genus optimū arbi
trant. Aut etiā solitos p uirgines pbatissimas pmitias frugū Apollini
delio missitare. Vex hae qm pfidia hospitū nō illibatae reuenisset de
uotis q̄ pegre psequabant pōtificum mox itra fines suos receperūt.

De arympheis tygridibus pantheris parthis: Ca. xxv.

Ltera i asia gēs ē ad initiū oriētis aeterni: ubi deficiūt ripheae
montiū iuga hypboreis similes: quos dicunt arympheos. Et
ipsi arbustorū frōdibus gaudēt. Baccae edūt iuxta uiros ac fo
minas tedet criniū. Itaq; uterq; sexus comas tōdet. Amāt getē nō amāt
lādere sacri habent: atrectariq; eos etiā a ferocissimis natiōibus nefas
ducit. Quicūq; piculū a suis metuit. si ad arimpheos trāsfugerit tutus
ē uelut asylo tegat. Ultra hos cimerii & gēs amazonū porrecta ad ca
spiū marē: qd̄ dilapsū p asiaticae plagae terga scythicū irrūpit oceanū
sed magnis deide spātiis itercedētibus hostia oxi fluminis hyrcani ha
bēt. Gēs illius asparcopiosa imanibus feris: fetaq; tygridibus. Quod
bestiae genus isigne macolis notae: & pnicitas memorabile rediderūt
fuluō nīcēt: hoc fuluū nigrātibus segmētis niter undatū uarietate app
me decet pedū motus nescio uelocitas an p uicacia magis adiunet. Nī
hil tā longū ē qd̄ nō breui penetrēt: nihil adeo antecedit qd̄ nō illico
assequant. Ac maxie potētia eae pbae cū maternis curis incitant: cū
catulorū insunt raptoribus Succedant sibi eges licet: & astu q̄ta libet
fuga amoliri pda uelit nisi i pfidio maria fuerit: frustra ē ausū omne.
Nōtant frequētissime si qm latrones suos asportaris catulis renauigā
tes nident i litore. Irritata rabie sedare p̄cipites uelut p̄pria tarditate
uolūtaria castigātes ruina quāq; de foetu uniuerso nix unus queat sub
trahi pantherae: quoq; numerosae sūt i hyrcania minutis orbiculis sup
pictae ita ut oculatis ex fuluo circulis uel cerulea uel alba distinguatur
tergi supellef. Tradūt odore eae & i contemplatiōe armēta mire affici
atq; ubi eas p̄sentiscāt p̄opato cōueniēneq; terreri nīsi sola oris toruit
tate. Quā ob causam p̄atherae absconditis capitis quae corporis re
liqua sunt spectanda praebent: ut pecuarios greges stupidos in ob
tutu populentur: secunda uastatione. Sed hyrcani ut hominibus inten
tatum nihil: est frequentius eas ueneno q̄ ferro necant: Aconito
carnes illinunt: atque ita per compita spargunt semitae. Quas ubi eas
sunt fauces eae sagina obsident. Idēogramini nomen pardalidem de

derunt, Sed pāthere aduersus hoc uirus excrementa humana deuorant: & suo pre ingenio pestē resistent. Lenta illis uiuacitas: adeo ut eiectis interraneis mortē diu differant. In his siluestribus & pardi sunt secundum a pātheris genus noti satis nec latius exequendi. Quorum ad ulterinis coitibus degenerantur partus leonarum & leones quidem procreantur: sed ignobiles.

Vnde maria mediterranea oriantur

Voniam i ponticis rebus fumus non erit omittendum unde q mediteranea maria caput tollat. Existimāt enī quidā simus istos a gaditano freto nasci. Nec aliam esse originem q̄ inundationem aestuātis oceani: Cuius spiritu per uagante apud aliquot mediterranea littora, sicut i italiæ pte fieri accessus uel recessus. Qui cōtrarium sentiūt. omnē illū fluorem aiūt a pōticis faucibus inūdare idq; fulciūt argumēto nō inani: q̄ aestus e pōto pfluus nūquā reciprocetur

De insulis scythicis & oceano septentrionali & spatiis iter scythas & idos formis hominū ceruis tragelaphys.

Insula apollonitæ. lxxx. mili passuū abest ab osphoro thraetio citra histrū sita. Ex qua. M. Luculus Apolinē nobis capitōlinū extulit. Ante boristhenē Achillis insula est cū æde sacrae quā ædē nulla igredit ales: & quæ forte aduolauerit rapti fuga pperat Oceanū septentrionalē ex ea parte qua a ppanisso amne scythiæce aluiū Hecateus amalchiū appellat quod gētis illius lingua significat cōgelatū mare. Philemō a cimbris ad p montoriū rubeas moueri marisā dicit uocari: hoc est mare mortuū. Ultra rubeas quicquid est corniū nominat mare. Mare aut caspiū ex altero pōti latere ultra massagetas appalleos scythas eē in asiatica plagā dulce haustu sicut. Alexandro magno pbatū est. Moxque Pōpeio magno q bello mitridatico sicut cōmilito eius Varro. tradit ipis haustibus periclitari fidē uoluit Id euenire p dūt enumerō fluminū quoq; tāta copia ibi cōfluit ut naturā maris uertāt. Nō omiseri q̄ p idē tempus eidē magno licuit ex india diebus octo a bactris usq; daleriō flumē qd̄ influit oxū amnē puenire. Deinde mare caspiū: Inde p caspiū ad cyri amnis penetrare fluētū: q̄ hiberiæ & armenie fines iter luit. Itaque a cyro diebus nō amplius q̄nque itine retereno subuectis nauibus ad alueū fasidis pertendit per cuius excursus in pōntum usque uenientes indiam liquido probatum est inuehi posse

posse. Aucto est Xenorphon Lampſacenus a littore ſcythiæ inſulam
albaciam petentibus triduo nanigari eius magnitudinem immenſam
& pene ſimilem continenti. Nec lōge oceanas ſeparari: quas quī habitant
uiuant ouis auium marinarum & auentis uulgo naſcentibus. Perinde
alias prope conſtitutas æque inſulas quarum hippopodas indigenæ
humana uſq; ad ueſtigium forma in equinos pedes deſinunt. Eſſe inſu-
las & phañeſiorum gentē quoq; aures in effuſa adeo magnitudinē di-
latent: ut reliqua uiſcerum illis cōtegant. Nec adminiculum aliud ſit
q̃ ut membra membranīs aurium ueſtiant. Anteq̃ digrediamur ab ſcy-
thia religio eſt non præterire quæ nā peculiareſ ibi ſint feræ ſcythicæ.
Cervi plurimi in hac terra. Igitur ceruos perſequemur: Mares generiſ
huiuſce cū ſtatutū tempus uenerē incitant ſæuiunt rabie libidinis effe-
rati. Fœminæ licet prius conſerātur: non cōcipiunt ante æcturi ſyduſ
Nec qualibet partuſ ſuos educant teneroſ ſtudioſe occulant: & abſcō-
ditos inter profunda fruticum uel hærbarum pedum uerbere caſtigāt
ad latēdum. Cū maturuerūt ad fugā robur: exercitio docent curſuſ: &
aſſueſcunt ſalire per abrupta. Acceptiſ canū latratibus ſecundū uētoſ
uiſas dirigunt ut odor cum ipſiſ recedat. Mirant ſibilibum fiſtularum: re-
ctiſ auribus acutiſſime audiunt, ſuſſiſſiſ nihil. Stupent omnia: propte-
rea faciliuſ obuiuſ ſe præbent ſagittantibuſ. Si maria tranant: non aſ-
pectu petunt littora ſed olſatu. Infirmoſ ponunt in ultimo: & laſſoꝝ
capita clunibuſ per uiceſ ſuſtinet. E cornibuſ quōd dextrū fuerit effu-
caciuſ eſt ad medelā. Si fugā angueſ geſtiāſ: utq; ueliſ uraſ. Quæ uſtri-
na præterea nidore uitium aperit ac detegit: ſi cui ineſt morbuſ comi-
tialiſ. pro ætate ramuloſa augēt. Id incremētum in ſex annoſ perſeue-
rat. Deincepſ numeroſiora non poſſūt fieri cornua: poſunt craſſio-
ra. Quæ quidē caſtratiſ nunq̃ creſcunt: nec tamē decidunt. Denteſ in-
dicant ſenectutē: cum aut pauci inueniuntur aut nulli. ſerpēteſ hauriunt
& ſpiritu narium extrahunt de latebris cauernarum. Diptamum ipſi
prodiderūt. dū eo paſſi excutiūt accepta tæla. Hærbam quoque quæ:
cinareſ uocāt contra noxia edunt gramina. Aduerſuſ uenena mirifi-
cum eſt hinnuli corculam occiſi in matris ſuæ utero. Patuit eoſ nun-
quā febreſcere. Quam ob cauſā cōſecta ex medullis eoꝝ ungēta ſedāt
caloreſ hominū lāguentiū. Legimuſ plurimoſ matutiniſ diebuſ cerui
nam carnem deguſtare ſolitoſ ſine febribuſ lōgæuoſ fuiſſe. qđ demū
pderiſ ſi uno uulnere fuerit iterēpti. Ad dignoſcēdā uiuacitatē Alexā-
der magnuſ torqſ plurimiſ ceruiſ inexit. Qui poſt annū cētēſimum

capti, necdum senii iditium præferebant. Eadem pene specie sunt quos
tragelaphos dicunt. Sed non alibi quam circa fasidem apparent tantumque
illi villosos habent armos & menta promissis hirta barbis

De germania & eius fontibus de uris Ca. xxviii.
& alce & succino & ceraunio albo.

¶ Ons succinus ipse ingens nec ripheis minor collibus initium
germaniae facit. Hunc ingynones tenentia quibus primis post
scythas nomen germanicum consurgit. Dives virorum terra fre
quens populis numerosis & immanibus. Extenditur inter hyrcinium
saltum & rupes sarmatarum. Vbi incipit danubio: ubi desinit rheno
perfunditur. De internis eius partibus alba guthalus insula amnes al
tissimi præcipitant in oceanum. Saltus hyrcineus amnes gignit. qua
rum pennae per obscurum emicant & interlucent: quibus obtenta nox
denset tenebras. Unde homines loci illius plexusque nocturnos excursus
sic destinant ut illis utatur ad praesidium itineris dirigendi praeractisque
per opaca callium pennis rationem viam moderantur in ditio pluma
rum refulgentium. In hoc tractu sane & in omni septentrionis plaga vi
siones frequentissimi: qui boues feris similes setosi colla: iubis horridis
Vltra tauros pernecitate uigentes: capti assuescere manu nequeunt. Sunt
& uri: quos imperitum vulgus uocat bubalos. cum bubali pene ad cer
uinam facie in africa procreantur. Istis porro quos uros dicimus tau
rina cornua in tantum modum protenduntur ut dempta ob is ignem
capacitatem inter regias mensas potuum gerula fiant. Est & alces mu
lis comparanda: adeo propenso labro superiore ut nisi recedens in po
steriora uestigia pasci non queas. Gangauia insula e regione germa
niae mittit animal quale alces, sed cuius suffragines ut elephantis flecti
nequeunt: propterea non cubat cum dormiendum est. Tamen somno
lentam arbor sustinet quae prope casura secatur. Ut fera dum assuetis
fulcimentis innititur faciat ruinam. Ita capitur. Alioquin difficile est
ea in manu capi. Nam in illo rigore poplitum incomprehensibili fuga
pollet. De germanicis insulis Gangauia maxima est. Sed nihil in ea
magnum praeter ipsam. Nam Glesaria dat cristallum. Dat & suc
cinum: Quia succinum Germani gentiliter uocant glesum. Qualitas
materiae istius summatim antea. Germanico autem Caesare omnes ger
manie oras scrutante comperta arbor est pleni generis: Cuius media
le autumnii tempore succino lachrymat. Succum esse arboris de signi
ficatione nominis capessas pinum uero unde sit genitum si uisueris ipsius
succo

succi odor indicabit precium opere est ire longius ne padana: siluæ credatur lapidē fletisse hanc speciem in illyricū barbari intulerunt. Quæ cū per pānonicā cōmertia usū ad transpadanos homines foret delata. Quod ibi primū nostri uiderant. Ibi etiam natam putauerunt. Mune re Neronis principis apparatus omnis absq; succino inornatus ē: nec difficulter cum per idem tempus tredecim milia librarum rex germaniæ dono ei miserit. Rude primum nascitur & corticosum: deinde in coctum adipe lactentis suis expolitur ad quem uidemus nitorē pro facie habet nomen amelleū dicif & salernū utrumq; de similitudine aut uini aut utiq; mellis. In aperto estq; rapiat foliaq; trahat paleasq; ne rō medeatur multis uitalium incōmodis medentiū docuit disciplina. Et india habet succinū: sed germania plurimū optimūq; quoniā ad insulā gletariā repitur: ut iā superius dictū. nā in germaniæ cōtinentibus gallica reperit: quā gēmā arabicis antepōnūt. Vincit. n. gratia Arabes quidē dicūt eā nō alibi reperiri q̄ in nidis auium quā melancorics uocant. Quod nullas recipit: cum apud germaniā populos quāuis rara infaxis tantū appareat. Honore & precio ad smaragdos uirēt pallidū nihil iunctus aurum decet. Cerauniorum porro genera diuersa sunt Germanicum candidū est splendet tamē cerulo: & si sub diuo habeas fulgorem rapit syderum.

Ca. xxix

De gallis mēlia & oleō medico.

Alliæ inter rhenū & pireneū. Itē iter oceanū & mōtes geben nam ac liren porrigunt. foelices ppinguibus glebis ac cōmodæ puētibus fructuariis plæreq; cōsitæ uitibus & arbuſtis: Oia ad usū animatiū foetu beatissima. Rigue aquis flumīnum & fōtiū. Sed fontaneis interdū sacris ac uaporātibus. Infamātur ueneni pīculor. tui icolaz q̄ uti aiūt uerī enī periculū nō ad me recipio detestabili sacroz ritu nō ad hōnorē sed potius ad iūriā religiōis humanis litat hostis. Ex isto sinu quoquo orbe uelis exeat i hispaneas & i italiā terra mariq; i africam mari tātū. Si thracia sit petēda excipit ager creticus optimus fūgibus &: ferax: brigantino lacu nobilis. Inde noricus frigidus & partius fructuosus qua subducit a iugis alpiū admodū lætus. Da hic pānonia uiro forti & solo plano læta atq; uber. Drauo fauo iclitis annibus circūflua mox mēliæ quas maiores nostri iure. Ceteris horreū nominabāt. In quaz pte quæ pontica est apparet hærba: quacū ificif oleū quod uocant medicū. Hoc ad incendiū excitatū si obruere aq̄ gestias ardet magis nec alio sopit q̄ iactu pulueris.

Inis erat orbis ora gallici littoris nisi britaniâ insula qualibet
 f amplitudine nomen pene orbis alterius mereretur. Ocingē
 tis enim & amplius milibus passuum longa porrigitur ita: ut eam in
 calido nicum uique angulum metiamur. In quo recessu. Vlixem calit
 doniæ appusum manifestat ara græcis litteris scripta uotum multis
 insulis nec ignobilibus circumdatur. Quarum hibernia ei proxima
 magnitudine in humana est ritu incolarum aspero. Alias ita pabulo
 fa ut pecuaria ibi nisi interdum æstate a pastibus arceantur in pericu
 lum agat facies. Illic nullus anguis. Auis rara: Gens inhospita & belli
 cosa: Sanguinem iteremptorem haurito prius uictores uultus suos ob
 linunt: Fas atque nefas eodem animo ducunt. Puerpera si quādo ma
 rem edidit primos cibos gladio imponit mariti inq; so paruuli sum
 mo mucrone auspiciū alimentorum leuiter infert: & gentilibus uo
 tis optat non aliter qui in bello & inter arma mortem oppetat. Qui
 student cultu. dentibus marinantium beluarum insigniunt ensium ca
 pulos. Candicāt enim ad eburneam claritatem. Nam præcipua uiris
 gloria est in tæla. Apis nusquam aduectū inde puluere seu lapillos si
 quis sparserit inter aluearia examina fauos deserūt. Mare quod inter
 hanc & britaniâ interluit undosū iquieteq; toto in anno. Nō nisi æstiu
 pauculis diebus est nauigabile. Nauigant aut uimineis aluēis: quos cir
 cūdant ambitione tergogæ bubulogæ. Quotocunq; tēpore cursus pe
 nebit nauiganter elois abstinēt. freti latitudinē in centū uiginti milia
 passuū diffundi. Qui si dem ad uegationati sūt æstimarunt. Syllurā
 quoq; insulā ab ora quā gēs britanea dum nunc tenēt turbidū fretum
 distinguit. Cuius homines etiā nūc custodiunt morem uetustum nūdi
 nas ac nūmum refutant: Dant res & accipiunt. Mutationibus neces
 saria potius q̃ precisi parant. Deos percolunt. Scientiā futuroꝝ pariter
 uiri ac foeminae ostentāt. Attanatis ifula alluic freti gallico a britaniæ
 cōtinente æstuario tenui separata frumentariis campis foelix & gleba
 uberi. Nec tantum sibi soli: uerum & alis salubris locis. Nam cum ip
 sa nullo seꝑatur angue asportata inde terra quoquo gentium iuecta
 sit angues necat. Multæ & aliæ circum britaniâ ifulæ: quibus thile ul
 ma. In qua æstiuo solstitio sole de cancri sydere faciente trāsitu nox
 pene nulla. Brumali solstitio perinde nullus dies. Ultra thilem accipi
 mus pigrū esse & concretum mare. Nullus ut ortus iūctus sit occasus.

Acalidonie p montorio thilen petētibus bidui nauigatio ē. Inde exci-
 piūt ebrides isulæ quinque numero: quæ icolæ nesciūt fruges, piscibus
 tantū & lacte uiuūt. Rex unus ē uniuersis. Nā quotquot sūt oēs angu-
 sta iter leuē diuidunt. Rex nihil suū hēt: oīa uniuersos. Ad ætatē cer-
 tis legibus stringit. Ac ne auaritia diuertat a uero discit paup̄tate iusti-
 tiā: utpote cui nihil sit rei familiaris. Veḡ alit̄e publico. Nulli illi das
 scēmina pp̄ria: sed p uicissitudines in quācūq; cōmotus sit usurariā sū-
 mit. Vñ ei nec uotū nec spes cōcedit liberorū. Secundā a cōtinēti statio-
 nem euntibus orcadēs pōnt. Sed orcade ab ebudibus porro sūt septē
 dieꝝ: totidēq; noctiū cursu. Numero tres uacāt homīe nō habēt siluas
 tantū uinceis hārbis in horrescūt. Cætera eaz̄ nudæ harenæ & rupes
 tenēt. Ab areadibus thilen usq; quīq; dieꝝ ac noctiū nauigatio ē. Sed
 thile largā & diutina: pynoma copiosa ē. Qui illic habitāt pncipio ue-
 ris iter pecudes pabulis uiuūt deide lacte i hyeme cōsp̄rgūt arborum
 fructus. Utunt scēminis uulgo. Certū matrimonium nullis. Circuitus
 britaniæ q̄drigies octies septuagita quīq; milia passuū sūt. In quo spa-
 tio magna ibi & multa flumina sūt: Fōtes calidi: opiparo exculpti ap-
 paratus ad usus mortaliū. Quibus fontibus p̄sul ē Mineruæ numē. In
 cuius æde ppetui ignes nūquā cassescūt in fauillas: sed ubi ignis tabuit
 uertit in globos saxeos. Præterea ut taceā metalloꝝ largā uariāq; co-
 piā qbus britaniā solū undiq; genēꝝ pollet uenis locupletibus. Gaga-
 tes hic plurimus optimusq; lapis. Si decorē regras nigro gēmens. Si q̄-
 litatē: nullius fere pōderis. Si naturā: aqua ardet. oleo restinguit. Si po-
 testatē: attritu calefactus applicita detinet æque ut succinū. Regionē
 partim tenēt barbari: qbus p artifices plagaz̄ figuras iā inde a pueris
 uariæ animalīū effugies incorporant: inscriptisq; uisceribus hoīs incre-
 mēto figmētis notæ crescūt. Neq; quicquā magnæ patiētiae loco nati-
 ones fere ducūt: q̄ ut p memores cicatrices plurimū fuci artus bibant.

De hispania gaditano freto Capi. xxxi.
 mediterraneo mari & oceano

Euerfus ad continentē res hispaniēses uocant. Terraz̄ plaga
 cōparāda: optimis nullis posthabēda frugum copīa siue soli
 ubere: siue uineaz̄: prouentus respicere siue arborarios uelis.
 Oīum materia affluit q̄cūq; aut p̄cio cara ē: aut usu necessaria. Argen-
 tū uel auz̄ si regras hēt. Ferraris nunquā deficit. nec cedit uibus: uincit
 oleas: diuidua ē p̄intiis tribus. Secūdo punico bello nostra facta: &
 nil in ea ociosū. nihil sterile. Quicq; cuiuscūq; modi negat mēsem: ui-

get pabulis etiā q̄ arida sunt ac sterilia. Rudentū materiē nauticis sub
ministrant. Nō coquūt ibi sales sed effodūt. Depurgāt ī miniū ī telas
pulueris fugāt uellera ut ad roborē merū deputēt Cocci uenenū. In lū
sitania p̄montoriū est qđ artabrū alii alii olisiponense dicūt. Hoc cæ
lum terras & maria distinguit Hispaniæ latus finit cælū & maria hoc
mō diuidit q̄ a circuitu eius incipiunt oceanus gallicus & fōs septētri
onalis oceāo atlāticō & occasu terminatis. Ibi oppidū olisipone ab ul
xe cōditum. Ibi tagus flumen. Tagū ob harenas auríferas cæteris am
nibus ptulerunt. In p̄ximis olisiponis æque lasciuunt mira foecūditatē
Nā spirante faponio uento concipiunt; & sitientes uiro auræ spiritū
maritant. Hiberus amnis toti hispaniæ nomē dedit. Betis prouintia
nterq; nobilis. Carthaginē apđ hiberos q̄ mox colonia facta ē p̄ceni
cōdiderunt. Tarracōnē Scipiones ideo ē caput puintia tarracōnensis
Lusitanū littus pollet gemma ceraunio p̄surimū; qđ etiā idicis p̄serūt
Huius ceraunii color est Epiropo q̄litas igni p̄batur **Quē** si sine detri
mento sui p̄ferat aduersus uim fulguris credit opulari. Garsiterides
insulæ pectant aduersū celtiberiæ latus: plumbi fertiles. Et tres sortu
natare q̄bus solū uocabulū signādum fuit. Ebusus ē balearibus quæ a
diano abest septingentā stadia serpentē nō habet: utpote cuius terra
serpentes fuget. Colubraria quæ lucronem uersus est foeta est angui
bus bocchoris regnū baleares fuerūt usq; ad euerسیونē phrygū cuni
culis animalibus quondā copiosæ. In capite beticæ ubi extremus est
noti orbis terminus insula a continenti septingentis pedibus separa
t. **Quam** tyrii a rubro profecti mari erythæam: p̄ceni lingua sua gadit se
ptem nominauerunt. In hac Gerionē æuum agitauisse plurimis mo
numētis probat. Tamen si quidam putent. Herculem boues ex alia
insula adduxisse q̄ lusitaniā contuet. Sed gaditanū frētū a gadibus di
ctum: atlāticus æstus ī nostrū mare discudio orbis immittit. Nā ocea
nus quē græci sic nomināt a celeritate ab occasu solis irrumpens leuo
latere europā radit. Africā dextro. Scissisq; calpe & ab inna montibus
quos dicūt colūnas Herculis iter mauros fundit & hispaniā. Ac freto
istī cuius xv. milia passuū efficit longitudo: latitudo uix septē. Quodā
hostio aperit limē interni æquoris mixtus mīditerraneis sinibus quos
ad usq; orientē p̄pellit hox q̄ hispanias profūdīt hipericus fert & ba
leariens: qui narbonēse puintia gallicus. Mox ligusticus: ab eo ad sici
liam thuscus: quē græci iontū uel tyrrhenū. itali infegē uocāt. A sicilia
cretā usq; siculus: inde creticus q̄ ī pāphiliā & ægyptiū protēdit mare.

Quæ

Quæ aquarum moles torto in septentrionem prius latere anfractibus magnis iuxta gratias & illyricum per hellepontum in angustias stringitur pponitidis quæ pponitidis europæ asiæque discriminans ad meotidem puenit. Causas nominum non uniformis dedit ratio. Asiaticum & phoenicum a prouentibus dictum ab insulis carpatum ægeum icarum balcaricum cyprum. Agentibus aulonium: dalmaticum: ligusticum: thuscum. Ab oppidis adriaticum: argolicum: corinthium: cyrium. A casibus hominum misticum uel helleponticum. A memoria regis ionium: A bouis transitus uel langustis etiam meatibus bouum prius bosphorus. A moribus accolæ euxinus axinus antea appellatus. Ab ordine fluenti pponitis. Aegyptium pelagus asiæ dat gallicum europæ: africanum libyæ: his ut quæque proxima sunt uenerunt in partem partium: hæc in gremiis terrarum. Oras autem extimas oceanus amplectitur: quæ a littoribus suis arabicus pelagus indicus eoas syricus hyrcanus caspius scythicus germanicus gallicus atlanticus libycus aegyptius dicitur. Cuius accessus incrementa circa littora indiæ uehementissime prouentibus maximosque ibi exitus faciunt. Siue quæ suspensum altius substat ut caloris: seu quæ in ea parte orbis & fontium & flaminum copia sit effusior. Dubi tatar etiam nunc quibus ex causis itumescat oceanus. uel quatenus cum superfluus sibi fuerit: rursus in se residat. Nec in obscuro est plura per ingenia differentium potius quam pro ueritatis fide expressa. Sed omissa ancipiti concurrentium questione has opiniones probatissimas inuenimus: Phisici autem mundum animal esse eumque ex uariis elementorum corporibus compositum: moueri spiritu: regi mente. Quæ utraque diffusa per membra omnia æternæ molis uigorem exerceant. Sicut ergo in corporibus nostris commercia sunt specialia: ita in profundis oceani nares quædam mundi constituta per quas emissus anhelitus uel reductus modo inflent maria modo reuocentur. At hi qui syderum sequuntur disciplinam contendunt meatus istos commoueri lunæ cursibus adeo ut sic uicissitudines inter manes aquarum & plenitudines respiciant ad auctus eius uel defectiones. Neque eodem semper tempore sed prout illa aut mergatur aut surgat variant se alternantes recursum.

De libya & hortis hesperidum & achante monte.

Capitulum xxxii.

E hispania excursus in libyam. Nam bellone progressus quod dicitur beticæ oppidum est. Ultra interiacens fretum tria & triginta milia passuum tangit. Excipit mauritaniam: quæ nunc

d ii

coloniā: & cuius p̄mus auctor Anthēus fuit. Porro q̄a in illo ambitu
ægyptiū finis pelagus & lybicū incipit: placuit ut africā libyam dicere
mus: Quidā tñ libyam a libye Epaphi filia: africā ab Afro libys Hercu-
lis filio potius dictā receperunt. Ex quoq; coloniā in eodem tractu cō-
stituta est ubi Anthēi regia q̄ implicandis explicandisq; nexibus humi
melius sciēs uelut genitūl matre terra ibidē ab Hercule extinctus ē. De
hortis hesperidum: & puigili draconē ne famæ licentia uulneret fides
ratio hæc est sinuoso meatu æstuariū e mari fert adeo flexuosis lateri-
bus tortuosū ut uisentibus procul lapsus angueos facta uertigine mē-
tiatur. Itaque qđ ortos appellauere circundat. Vñ pomog; custodem
interpretantes struxerūt iter ad mendaciū fabulādi. Sed hæc insula insi-
nuata sinibus aluei recurrentis in quibusdā æquoris spiris p̄ter arbo-
res oleastri similes & aram sacram Herculi aliud nihil præfert quod
ppaget uetustatis memoriā. Vez; ultra frutices aureos & metalla fron-
dentia illud magis miz; q; solum inferiore loco licet libra depressius
nunquam accessus freti superlabit. Sed obstaculo naturalia repaguli
in ipsiis marginibus hæret unda: & intimis orarum superciliis sponte
fluctus i gyrum resistunt. Ita spectando loci igenio nimirum planities
manet sicca: quīs prona supueniant æquora. Oppidum imminet sale
flumini ab hoc p̄rutulorum gentem iter est in atlanticas solitudines.
Atlans mons e media harenag; cōsurgit uastitate & eductus in uiciniā
lunaris circuli. Ultra nubila caput condit. Qua ad oceanū extenditur
cui a se nomen dedit Manat fontibus: memoribus ihorrescit: rupibus
asperatur: squalet ieiunio humo nuda nec hærbida. Qua africam con-
tra auersus est opimus nascentibus spote frugibus arboribus p̄ceris
opacissimus. Quaz; odor grauis: comæ cupressis similes. Vestiuntur
lanugine sericus uelleribus nihilo uiliore. In eo latere & hærbæ eufor-
bia copiosa: cuius succus ad multiplex profuit præsidium sanitatis. ad
oculariāq; præcipue claritatē: nec mediocriter ppellit uim uenenorū
Vertex sup̄ nivalis. Saltus eius quadrupedes ac serpentes fere & cū his
elephāti occupauerūt Silet per dñē uniuersus: nec sine horro re secre-
tus est: Lucet nocturnis ignibus: choris egyp̄anū undiq; personas. Au-
diunt & cātus tybiag; & tinnitus cīnbalog; p̄ oram maritimam Alixa
abest qnq; & ducentis mil. pas. Lixa a gaditanó fretō cētum q̄ndecim
milibus: habitatus ante ut idicat loci facies: quōdam cultu exercitata
in q̄nsq; adhuc uitis & palmæ extāt uestigia. Apex Perseo & Hercule
p̄uius. cæteris inaccessus. ita fidē arag; iscriptio palā facit. Qua spectat
occasum

occafum iter ipsum & flumen anatum pēt quadrigenta sex milia. Pas-
 suū ifamel bestis siluæ obsidenti. Amnes circa eum non tacendi. Qui
 licet separentur iteruallis amplioribus transierūt: Tū i quoddā atlāti-
 ci mōtis ministeriū ad sana marino haustu bābotum crocodillis hip-
 popodamis refertū. Vltraq; adhuc amnis q̄ atro colore exit p̄ iūmas
 & exustas solitudines: quæ torrente perpetuo & sole nimio plus q̄ igni
 to nunq̄ ab aestu uidicaf. Hæc de atlāte quē mauri adderim noiant &
 Hānonis punici libri & nostri ānales prodiderūt. Iuba etiā. Ptolæmet
 filius q̄ utriusq; mauritaniæ regno positus ē. Suetonius quoq; pauli-
 nus summam huic cognitōi imposuit manū qui ultra atlantem pri-
 mus & pene solus romana signa circumtulit.

Ca. xxxiii.

De mauritania & elephantis

Prouintiis mauritaniis tingitana quæ solstitiali plagæ ob-
 uia ē: quaq; porrigit ad iterū mare exurgit montibus septē
 q̄a similitudine frēs appellati freto iminent. Hi mōtes elephā-
 tis frequētissimi sūt. Monēt a p̄cipio hoc animantiū genus discere.
 Igit̄ elephāti iuxta sēsū humanū intellectū hēnt: memoria pollent:
 sydes seruāt disciplinā: luna nitescēte gregatim ānel petunt. Mox as-
 persi liquore motibus solis exortus qbus possunt salutat. Deinde in
 saltus reuertunt. Duo eorū genera sūt. Nobiliores idicat magnitudo:
 minores nothos dicunt. Cādore dentiū itelligit iuuenta. Quorū alter
 seper i ministerio ē: alteri parciē ne hebetatus assiduo repercussu mi-
 nus uigear. Si fuerit dimicādū cū uenata p̄munt: pariter cōfligūt utrosq;
 que ut ebore dānato nō regrantur. Hant. n. sibi causā i esse periculī sen-
 tiunt. Oberrāt agminatim. Natū maxius ducit agmen. Aetate p̄ximūf
 cogit sequētes. Flumen trāsituri minimos ante mistūt: ne maiorū igres-
 su aluēū atterāt: & p̄fundos dep̄ssis uadis gurgites faciāt. Venerē ante
 annos decē foemina: ante. quinq; mares nesciūt. Biēnio coeunt. Qui-
 nis nec amplius i anno diebus. Nō pus ad gregariū nūmerū reuersuri
 quā uiuis aq; abluant p̄pter foeminas nūquā dimicāt nulla enī mo-
 uerunt adulteria. Inest illis clāmētia bonū. Quippe si p̄ deserta uaga-
 bundū hominē forte uiderint: ductus usq; ad notas uias p̄bent. Vel si
 cōfertis pecoribus occurrit: itinera sibi blāda & placida manu faci-
 unt: ne qd̄ obuiū animal iterimāt. At cōflictū fortuito si qñ pugnatur
 nō mediocrē hēnt curā sautiorū. Nā fessos uulneratosq; in mediū rece-
 ptant. Cū captiuitate uenerint in manus hoīum māsuecūt hausto or-

dei succo. Maria trāsmēaturi naues nō p̄us subeunt q̄ de reditu illis sa-
 cramētū luat. Indicos elephātos mauritani timeret & q̄si paruitatis suae
 cōscii aspiciat ab his uideri. Nō ānis decē ut uulgus: sed biēnio ut Aristo
 diffinit utero grauescūt. Nec āpius q̄ semel giginūt: nec plures q̄ lingu-
 los uiuunt in ānos trecētos. Impatiētissimi frigoris. Trūcos edūt: lapī
 des hauriūt: gratissimas ī cibatu palmas habēt. Odorē muris uel maxie
 fugiūt: babula etiā q̄ a musculis cōtacta sunt recusāt. Si qs casu chame-
 leontē deuorauerit uermē elephātis ueneficū oleastro sūpto pesti me-
 det. Durissimū dorso tergū ē uentre mollius. Setae hirsutiae nullae. In-
 ter hos & dracones iugis discordia. Deniq; insidiae hoc astu sp̄rant.
 Serpētes ppter semitas delitescūt p̄ q̄s elephātī assuetis callibus euagā-
 tur. atq; ita p̄termisiss p̄oribus postremos adoriunt: ne q̄ antecesserint
 ualeāt ultimis opitulari. ac primū pedes nodis illigāt: ut laq̄atis cruri-
 bus īpediāt gradiēdi facultatē. Nā elephātī nisi p̄uenti hac spirage mo-
 ra uel arboribus se uel saxis applicāt: ut nisu ac p̄dere nitibūdo attri-
 tos necēt angues. Dimicatōis p̄cipua cā ē q̄ elephātis ut aiūt frigidior
 in est sāguis & ob id a draconibus auidissimo torrēte captant aestu. De-
 niq; nūq̄ suadūt nisi potu grauatus ut uenis p̄pensius irrigatis maiore
 fūmāt de opp̄ssis facieratē. Nec aliud magis q̄ oculis detūt: quos solos
 ex pugnabiles sciūt. Vel iteriora auriū q̄a is tantū locus defēdi nō pōt
 p̄muscidē: Itaq; cū ebiberint sanguinē dū ruunt beluae dracones obru-
 unt. Sic utrinq; fusus cruor terrā ibuit fitq; pigmentū: q̄cqd soli tinxe-
 rit qd cinaberim uocat. Elephātes italia āno urbis cōditae quadrigēte-
 simo septuagesimo secūdo in lucāis primū bello epiratico uidit: & bo-
 ues lucanus īī dixit. Caesariēsi colōiae caesaria uest a Diuo Claudio de-
 ducta: Bōchi p̄us regia: postmodū subae īdulgētia p̄o. ro. dono datas
 Inest & oppidū liga: qd̄ habitaculū Siphaci fuit. Nec ab īcosio tacitis
 recedamus. Hercule. n. illac transeūte xx. q̄a comitatu eius desuerant
 locū deligūt iaciūt mōenia. Ac ne qs īposito a se nomie priuat in glo-
 rietetur de cōdentium numero urbi nomen datum.

De numida & de urtis in ea Ca. xxxiii

Vod ē a flūie ansica numidiae dat huius incolae q̄ diu errarunt
 q̄ pabulatiōibus uagabūdīs nomades dci sūt. urbes in ea q̄ plu-
 rime nobiles sed circa eminet. Denichulli purpurario fūco ty-
 ris uelleribus cōpata. Ois hāc regio finibus in zeugitanū limitē defi-
 nit Quapte siluestris ē feras educat: q̄ iugis ardua equos alit. eximio ē
 marmore p̄dicat numidici urti forma ceteris p̄stant rabie dūtaxat &
 nullis

nullis p̄fūdioribus. Nā genitura par ē quoquo loco editis eā p̄tinus di-
 xero. Coeūt nō itidē quo quadrupedes aliæ: sed apti amplexibus mu-
 tuis uelut humanis cōiugationibus copulāt. Desideriū ueneris hyem̄is
 suscitāt: secreti honore reuerent̄ mares grauidas & in hisdē licet foueas
 Partitis tū per serobes secubationibus diuidunt. Lucinæ illis p̄peratus
 tēpus est: q̄ppe utq̄ trigessimus dies liberat. unde euenit ut p̄cipitata
 fēcūditas m̄formes creet partus. Carnes paucillulas edūt, q̄bus color
 cādīdus. oculi nulli: & de festina imaturitate: tātum rudis sanies exce-
 ptis unguium liniamētis. Has lābendo sensim figurāt: & interdū ad pe-
 ctoralē fouēt: ut assiduo incubatu calefacte animalē trahāt spiritū. In-
 terea cibus nullus. Sane diebus primis. xiiii. matres in somnū ita cōci-
 dunt: ut nec uulneribus excitari queāt. Enixe quaternis latēt mēsisibus.
 Mox egressæ in diē libeꝝ tantā patiunt̄ insolentiā lucis: ut putes obsi-
 tas cecitate. Inualidū ursis caput. Vis maxima in brachiis & lūbis. Vñ
 interdū positis pedibus insistūt. Insidiant̄ aluearibus apū maxime fa-
 uos appetūt. Nec auidius aliud q̄ mella captant. Cū gustauere mādra-
 goræ mala moriunt̄. sed eunt obuiā ne malū ip̄erniciē cōualescat: &
 formicas deuorāt ad recuperandā sanitatē. Si q̄ti tauros adorunt̄ sciūt
 q̄bus potissimū partibus immorentur. nec aliud q̄ cornua aut nares
 petunt. Cornua ut pondere defatigent̄ nares. ut acrior dolor sit in lo-
 co teneri ore. M. Messala consule. L. Domitius Enobarbus curulis edī-
 lis ursos numidicos centū: & totidē æthiōpas uenatores in circo roma-
 no edidit. Idq̄ spectaculū inter memorabiles titulos annotatur

De aphrica cyrenaica leonibus hiena hienio lapide serpētibus
 onagris heliotropio gēma p̄sillis basilisco simiis Ca. xxxv
 Mn̄is africa a zeugitano pede icipit p̄mōtorio Apollinis sardi-
 niæ cōtrouersa p̄mōtorio Mercurii p̄cedēs in frōtē sicanā pin-
 de extēta ī duas p̄minētias. Quare altera p̄mōtorii cādīdū d̄rē
 altera q̄ ē in cirenaica regiōe sicintē uocat. ea p̄ sinū creticū opposita
 cretæ insulæ cōtra tenaḡ laconia excurrit harenis Cathapat mō ægy-
 pto insinuata: cui p̄ximi cirenēses extēdit̄ iter duas syrtes q̄s inaccessas
 uadosū ac reciprocū mare efficit. Cuius tali defectus ul̄ incrementa haud
 p̄mtum ē dephēdēs. ita in certis motibus nūc in breuia rescindit dor-
 suos: nūc æstibus inūdant̄ ingetis. Vt Varro auctor ē p̄ flabilē ibi ter-
 ram uētis penetrātibus subitā uim spiritus citissime aut remouere ma-
 ria aut resorbere. Oīs hæc plaga ab æthiopia & terminis asiæ tigris flu-
 mine qui nilum parit ab hispania fretō scinditur latere quo ad meri-

diē uergit fōtiū inopēst & in famis siti. Altrīnsecut. quā septentrionē
patitur aquarū larga in agro bizanceno qui patet passuum uel ampli
us ducētis milibus glebis illa prāpinguibus ut iacta ibi semina cum in
cremento centesimae frugis renascantur. Externos in ea plurimos con
uētasse argumētū de urbibus & locis dabimus. Boron promontoriū
quod aquilonē credit grāci aduenae sic uocauerunt hypponē rhegiū
postea dictū. Itē hipponē alter de interfluēte freto diarthū nūcupatū
Nobilissima oppida eq̄tes grāci cōdiderūt. clypeā ciuitatē siculi extru
unt & aspida primū noīant. uēfiria etiā i qua Vēfiris ericinā religiōe
trāstulerūt. Athei tripoli lingua sua signāt de triū urbiū numero. i. sa
brate leptis Magne e Philenis sribus ad laudis cupidinē graiū uocant
datū hadrimēto atq; carthagini auctor ēa tyropopulus. Sed quae su
per cartagine ueraces libri pdiderūt hoc loco reddā Urbē istā ut Cato
in orōne senatoria autumat cū rex lapō regē in libya potiretur. Elissa
mulier extruxit domo foenix & carthadā dixitq; d̄ punico or̄ exprimit
nouā ciuitatē. mox sermo i uerbo in uerbis puniū & hāc Elissa & illa
carthago deā ē Quae post ānos septigētos triginta septē excidit q̄ fuer
at extructa. Deide a C. Cracco colōiis italicis data: & iunonia ab eo dē
ctarū aliquātis per ignobilis humili & lāgūdo statu. Demumū idarita
te secūdaē cartaginis īteriectis centū & duobus ānis. M. Antonio P. Do
lobella cōsulibus enituit. alter post urbē romā terrarū decus. Vex ut
ad affricā redeā ipsa suo cigit angulo Interna eius plurimae qdē bestiae
sed p̄cipaliter leones tenēt: Qui ut aristotiles pibet soli ex eo genere
quod dētatū uocāt uidēt protinus atq; nascunt. Hoḡtrifariū genus scri
bitur Nā breuiore & iubis crispī pleḡ. q̄ ignauī fut & imbelles Lōgio
res & coma simplici acres magis ac potētē. At hī quos creant pardi in
plebe remanēt iubaḡ iopes pariter omēs parcūt a sagina primū qui al
ternis diebus potū. alternis cibū capiūt ac frequēter si cōcoctio nō est i
secuta solitae cibationi supponunt diē. Tūcq; carnes iusto amplius de
noratys cū grauant i fertis i ora unguibus sponte p̄trahūt. Sane & cū
fugiēdū est in facietate diē faciūt. Senectā defectio probat dētium. Nā
clemētiae inditi multa sunt Prostratris parcūt. In uiros potius q̄ fee
minas sauiūt Insātes nō nisi i magna fame p̄rimūt nec a misericordia
separātur Assiduus deniq; exēplis patet eos pep̄cisse: cū multi captiō
rū aliquot leonibus obuī itacti repatriauerit. Gerula ē mulieris nom
Iubae libris cōprehensū est: quae obtestata occurrātes feras impunis re
diit. Auerſi coeūt: nec hī tātū sed & lices & camelli & elephātī & rhino

cerōtes & tygrides Lænae foetu p̄mo catulos q̄nq; edūt Deide p̄ singu-
los partus numerū decoquūt ānis in sequētibus. Sed postremo cū ad
unum materna foecūditas recidit: ut ultimo singulos p̄ creant steriles
fiunt in aeternū. Animos leonū frōs & cauda indicat: sicut motus equi
ni de auribus intelligūt. Dedit. n. hāc signa genorofissima cuiq; na-
tura. Vis sūma īpectore est: firmitas in capite prācipua. Cū p̄emūt
a canibus cōtēptin recedunt subistētēsq; interdū āncipiti recessu dissi-
mulāt timorē: idq; agūt si in cāpis patētibus ac nudis urgeāt. Nā si
nestribus locis quasi testē ignauiae nō reformidātes quāta possūt se su-
ga subtrahūt. Cū in sequūtur nīsum saltu adiunāt: Cū fugiūt nō ualent
salire Gradiātes mucrones unguium uaginis corporē claudūt: ne acu-
mina attritu tūdant hoc adeo custodiunt ut nō nisi auersis faculis cu-
rāt. Septia uenātibus obtutu terrā cōtuent. quo minus cōspectis uena-
bulis terrātur. Nūq; limo uident: minimeq; se uolūt aspici. Cantus gal-
linaceoz & rotaz timent strepitus: sed ignē magis. Lentophanas acce-
pimus uocari bestias modicas: quā capite eturunt ut eaz cineris asper-
gineus carnes p̄olutae iactēq; per cōpita concurrētū semitaz leones
nocēt: si q̄tuluncūq; ex illis sup̄lerint. Proterea leones naturali eas pre-
mūt odio atq; ubi facultas data est morsu quidē abstinēt sed dilāiātas
exaīant pedū nīfibus. Spectaculū ex his romae primus edidit Seuola
Publi filius i curuli aedilitate. Hienā quoq; mittit affeica: cul cum spī-
na riget collum continua unitati flecti nequit nisi toto corpore circū-
acto. Multa de ea mīra primūq; sequit̄ stabula pastorum & audito assi-
duo addiscit uocamē quōd exprīmere possit imittatione uocis huma-
nae: In hominē actū accitū noctu sauiat. Vomitus quoq; mētis hūma-
nos falsiq; singultibus sollicitos sic canes deuorat. Qui forte si uenan-
tes umbra eius dum insequūtur cōtingerit latrare nequeūt uoce p̄cita
Eadē hiena īq̄litiōe corporē sepultoz busta eruit: propterea p̄mpti-
us est marē capere Foeminis. n. īgenita ē calidior astutia. Varietas mul-
ta in est oculis: oculoq; mutatio. In quoz pupillis lapis Inuenit hien-
dicūt brādītū illa potestate cuius hoīs fuerit linguae subditus predicat
futura Verū hiena quodcūq; aīal ter lustrauerit mouere se nō potest.
Qua p̄pter magicā sciam īesse ei pronūciauerūt. In aethiopiae pte co-
it cū læna uñ nascit mōstz cui corococte nom̄ est. Voces hoīm & ip̄a
piter affectat. Nūq; cohibet aciē orbiū sed i obtutū sū uictatione cōten-
dit. In ore gigna nulladēs unus atq; p̄petuus q̄ ut nūq; retūdat natura
liter capfulaz mō claudīt. Interreā q̄ coeūt herbatica eadē africa ona-

gros hēt. In quo genere singuli speritāt gregibus ſceminare. Aſſulos
libidinis metuunt: Inde ē qđ grauidas ſuas ſeruāt ut i editis maribus
qſi facultas fuerit generādi ſpē morſu detrūcēt. Quod cauētes ſceminæ
in ſecceſſibus ptus occulſt. Aſſrica ſerpētibus a deo ſcēcūda ē ut mali hu
iūs merito illi potiffimū palma det. Ceraſte pſert quatrigemīa cornicu
la quoz oſtētatione ueluti eſca illicitas aues pimūt. Nā reliqua cor
poris de in duſtria hāſenis tegit: nec nullū iudiciū ſui pſbēt: niſi ex ea
pte qua iuitatis dolo paſſeribus necē perpetua aucupent. Amphiba
na cōſurgit i caput geminū: quoz alterū i loco ſuo ē: alterz in ea pte q
canda. Quæ cā efficit ut capite uterq; ſexu nitibundo ſerpattractibus
orbiculatiſ laculi arbores ſubeūt e qbus uī maxia turbinati penetrāt
aīa quodcūq; obuiū fortuna fecerit. Scithale tāta præfulget tergi ua
rietate: ut notaz gratia uidentes reterdet. Et qm reptādo pigrior eſt:
quos aſſequi neq; miraculō ſui capiat ſtupentes. In hoc tñ ſquamaz
nitore hyemales exuias prima ponit. Plures diuerſazq; aſpidū ſpecies
neq; diſpes effectus ad nocēdū. Diſpas ſiti iterficir Hippanale ſomno
necat teſte ēt Cleopatra emiſ ad mortē abaz uirus qm medelas admit
tit minus fame metet. Hemorrois morſu ſanguinē elicit & diſſolutis
uenaz cōmertis qcqd animæ eſt euocat per cruorē. Præſter quē pcu
ſerit diſtēdit: enormiq; corpulētia necat: extuberos iētus ſopi ſtat in
putrendo ſequitur. Sūt & hamodite. Eſt cenchris. elephātie cherſidri
ca. Moderacōtes poſtremo q̄tus nominū tātus mortium nūerus. Nā
ſcorpiones ſtinci lacertiq; uermibus nō ſerpētibus aſcribunt. Mōſtra
hæc ſi bibāt clāmētius feriunt. Habet affectus nō temere niſi cōiuges
euagantur. Capto altero uel occiſo uter ſuperfuerit efferatur. Subtilio
ra ſūt capita ſceminis. Alui tumidiore. pēſtis nocētiore. Maſculus æq;
lī teres eſt: ſublimior etiā mitiorq;. Igitur anguibz uniuerſis hebes ui
tus eſt: raro in aduerſum contuentur. Nec fruſtra cum oculos non in
fronte habeant ſed in tēporibus adeo ut citius audiant q̄ quid aſpiciāt.
De gemma heliotropio inter æthiopiam aſſricā cyprium certamē fuit
quæ nam mitteret generis huius eminentiſſimam. Depreheſumque
eſt documētis plurimis æthiopicam aut libycā palmam tenere: uiridi
colore eſt non ita acuto: ſed nubilo magis. & repreſſo ſtellis puniceis
ſuperſparſa. Cauſa nominis de lapidis eſt effectū & poteſtate lapidis.
Deiecta in labris æncis radios ſolis mutat ſanguineo repetuſſu ſepa
extraque aquam ſplendorem aeris abiicit & auertit. Etiam illud poſſe
de ut hæba eiūſdē nomis mixta & pcatatōibus legitimis cōſecrata:
cum

ēū a quocūq; gestabit subtrahat nī sībīs obuios. Inter syrtes quīs terra
pgentibus iter syderibus destināt: nec aliter cursus patescit. Nā putris
soli faciē aura mutat: & minimo licet uēto tantā diuersitatē flatus effi-
cit: ut subinde pneris syrtibus locorū nulla īditiā agnitioni relinquat.
cū mō q̄ fuerāt tumulis ardua in ualles residūt. Modo q̄ uallibus pssa
coetu pulueris aggeratur. Ita n. cōtinens natura maris uī patit: nec in-
terest ubi potius sint p cellā: cū ad exitū uīantiū elemētis cōgruētibus
in terris flabra sauiāt ī mari terrā: Vtrāq; syrtes ducētis qnquaginta
milibus pass. separatur: aliquāto clāmētior q̄ minor est. Cn. deniq;e
Serailio C. Sempronio consulibus inter hāc uadosa romanam classē
impune accepimus perfretasse. In hoc sinu mene īnsula post mintur-
nenses paludes C. Mario fuit latebra. Supra garamantas pssili fuerūt
contra noxium uirus muniti. īcrēdibili corporis firmitate: soli mor-
sibus anguim non interibant: & quāuis dente letali appetiti īcorru-
pta durabāt sanitate. Recentes etiam editos sepētibus offerebāt. Si es-
sent partus adulteri matrum crimina plectebantur interitu paruulorū.
Si pudici probos ortus a morte paterni sanguinis priuilegium tueba-
tur. Sic originis fidem probabant uenenis iudicantibus. Sed hāc gēs
interiit a nasamonibus capta: neq; quicq; aliud prāter opinionem de
uestigiō nōminis sui pssili reliquerunt. Nasamonitem lapidem nasa-
mones dant sanguineū uniuersū nigris uenulis adumbratū. In intimo
recessu syrtis maioris circa phylenorū araf lotophagos fuisse dixi-
mus. Nec incertū est a phylenorū mari nō procul palus est quā triton
amnis influit Vbi speculatā se artiu mdeam crediderunt. Maior syrti
ostentat oppidū. Cirenās uocāt q̄ Bathius lacedemonius olympia
de qnta & q̄ dragesima rege Martiores romanas tenēt: anno post tro-
iā captā qngentesimō & octogesimō sexto cōdidit. Quē domus Calī-
machi poetā fuit patria. Inter hāc oppidum & templū. Hammonis
milīa passuum trecēta sunt. Templo fōs p̄ximat soli sacer. Qui hu-
moris nexibus humum stringit fauillā etiā in cespitē solidat: in qua gle-
ba nō sine miraculo lucus uiret undiq; secus agris arentibus. Illic & la-
pis legitur Hammonis uocāt cornu. Nam ita tortuosus est & inflexus
ut effigiē reddat cornu arietis. Fulgurē aureo est prā diuina fōnia rep-
sētare dicitur subiectus capiti incubantiū. Est arbor ē melops nomine
ex qua profluit lētus humor quē a loco hāmoniacū nō iamus. Apud
cirenēses prāterea syrpe gignitur odoratis radicibus uirgulto hārbī-
do magis q̄ arbussto, cuius ē culmo exudat aestatis tēpore pingue rosū

dumidq; pascētū hircorū hāret barbūlis. Vbi cum arefactum indole
uit guttis sūriaci legitur ad usum mēlagi uel medelae magis. Dictum
est primum syrpicum quoniam manet in modum lacteum. Deinde
usu deriuante laser nominatum. Quae germina initio barbarica im-
pressionis uastatis agris. Postea ob intolerandum uestigialis nimietā-
tem ferme penitus ipsi accolae eruerunt. Cirenīs ab leua africa est: ab
dextera aegyptusia frōte sauum & importuosum mare: a tergo bar-
barorū uariae nationes & solitudo inaccessa incultaq; & squalens quae
basilicum creat malum in terris singulare. Serpens est pene ad sempe-
dem longitudinis: alba quasi mitrula. Lineatus caput nec hominum
tantum nec aliorum animantium exitiis datus. Sed terrae quoque ipsi
us quam polluit & exurit: & ubicunque ferale fortitur receptaculum.
Denique extingit hærbas: necat arbores: ipsas etiam corrumpit auraf-
ita ut in aera nulla alitum impune transuolet infecta spiritu pestilenti
Cum mouetur media corporis parte serpit: medie arduus est & excel-
sus. Sibilum eius etiam serpentes alii perhorrescunt. Et cum acceperit
fugam quaeque quoquo possunt properant. Quicquid morsu eius oc-
ciditur: non depascitur. Fera non attrectat alēs. Mustellis tantum uinci-
tur: quas illic homines inferunt cauernis in quibus dilitescat. Vistamē
nec defuncto deest quidem. Deniq; basilicū reliquias amplo sexterio
pergamini comparauerūt ut adē Apellis manu insignem nec araneae
intexerent: nec alites inuolarent cadauer eius reticulo aureo suspensū
ibidem locauerunt. Circa extimum syrtium illarum berenicem ciuita-
tem aluit lethon amnis inferna: ut putant inundatione prorumpens:
& apud pristinos nates latex memoratus obliuionis. Hanc beronicē
muniauit quae Ptolameo tertio fuit nūpta: & in maiori syrti locauit.
Omnem autem latifundum quod inter aegyptū aethiopiam libyamq;
diffunditur quamcunq; lucis opacum est uarium impleuit simiarum
genus. Nec quisquā offensus nomie cognitiōe grauet. Enimuero opere
preciū ē nihil omittere: in quo naturae spectanda sit pudentia. Vulgus
simiarū in his q̄s passim uidemus nō sine ingenio emulādū: quo facilius
in manus ueniūt. Nā dū auidae uenantiū gestus affectant: relicta cōsul-
to uisci unguilla: qđ mēdacū factū uidēt oculos suos obliniūt. Ita uisu
obducto pronū ē eas corripī. Exultant noua luna. Tristes sūt cornuto
& caun sydere. Immoderate foetus amat adeo ut catulos facilius amit-
tāt: quos ipēdio diligūt: & añ se gestāt: qm neglecti pōe matrē semper
hāret. Circopiteci caudas hēnt. Hāc discretio est inter pus dictas. Ce-
nocephali

nocephali& ipsi sūt numero simiarum in æthiopiæ partibus frequē-
tissimi uolenti ad saltū fieri morfu nūq̄ ita mālucti ut nō sint magis
rabidi. Inter simias habētur & sphinges uillosæ comis:mammis pro-
minulis ac pfūdis dociles ad feritatis obliuionē. Sūt & quas uocat saty-
ros facie admodū grata:gestaculatis motibus inquietæ. Callitrices to-
to pene aspectu a cæteris differūt. In facie barba est:lata cauda. Has ca-
pere nō est arduū sed proferre raze. Neq; enim uiuūt ī altero q̄ methyo-
pico hoc est suo cælo.

Ca. xxxvi

De amatibus & asbitis

i Nter nasamonas & trogloditas gēs amātem est quæ salibus
domos extruūt:quos in modū cautiū e mōtibz excitatos ad
nsūm ediūce mētiis uectūt struitibus. Tanta ibi huiusceuenæ copia est
ut tecta faciāt e salinis. Hi sūt amates q̄ cōmertiaicū trologytis habent
Carbūculi gemæ citra amates propriores nasamonibus. Asbitæ lase-
re uiuūt:hoc alūtur hoc illis dulce est.

Ca xxxvii

De agramātibus & isula gauleon

g Aramātū oppidū est debris fōte miro q̄ deniq; alternis uici-
bus die frigeat: nocte ferueat. ac per eadē uenaz cōmertia in-
terdū ignito uapore æstuet Interdū glaciali horrore algeſcat.
Incredibile memoratu ut tā breui tēporis circulo natura tā disonā sui
faciat uarietate. Idq; qui pētrari uelit tenebris ī esse fluori illi eteram
facem credat. Qui rimetur die brumales scatebras nunq̄ aliud existit
met q̄ ppetuo rigere. Vnde non immerito p gētes debris iclyta est. Cu-
ius aquæ & cælesti uertigie mutāt qualitatē quā uis cōtrouersa sydege
disciplinē. Nā cū mūdū a calore uesper tēperet ab occasu icipit ira ica-
lescere ut ī tactu abstineas noxiū sit cōtigisse. Rursum cū ortus solis ī
cāduerit. & radiis ferue facta sunt oia: sic glaciales enomit scaturigines
ut hauriri etiā a sitiētibus nō queat. Quis ergo nō stupeat fontē qui fri-
get calore: calet frigore. Garamaticæ regionis caput garamana est: ad
ad quā iter diu inextricabile fuit & inuiū. Nā latrone puteos haerentis
opiebāt ut tāposali fraude subductis aq; ī fame & siti ites submoue-
ret accessus uiatiū. Sed Vespasiano principe bello quod cū oenēſibus ge-
stū est difficultas hæc interiit compēdio spatii breuoris repto Gara-
mātas Cornelius Balbus subegit: & primus ex ac historia triūphauit
primus sane de externis ut pote q̄ gadibus genitus accessit ad gloriam
nomis triūphalis. Armēta gētis istius obliqs ceruicibus pabulant. Nā
si recta ad pastū ora dirigāt officiunt pna ī hunū cornua & obnixa. Ex

pte qua cercina ē accepimus gaulcon insulā. In qua serps neqꝫ nasci
neqꝫ uiuit inuecta propterea iactus ex ea quocūque gētū puluis ardet
anguel: Scorpiones supiacus illico perimit.

De ætiopibus & eozꝫ mirabilibus. Ca. xxxviii

Ætiopes & Asiaticę gentes tygri flumine diuidunt: quā partē
a putāt nili. Sic papyro uiret: Sic calamo prætexitur Anima
lia eadē edis. Isdē tēporibus exundat. Intra ripas tūc quoque
redit cū cōtentus est aluco suo nullus. Garamaticī æthiopes matrimo-
nia priuatim nesciūt. Sed oībus uulgō in uenere licet. Indē est qꝫ filios
matres tantum recognoscunt. Nam paterni nominis nulla reueren-
tiam est. Quis enim uerum patrem nouerit in hac luxuria incesti lascī-
uientis. Ea propter gramantici ætiopes inter omnes populos dege-
neres habent. Nec immerito qui afflictā castitatis disciplina successi-
onis notitiā ritu improbo perdiderunt. Nomen ætiopū late pater
in parte africana: Quam a meroe diuit libya. Plurimę eorum suūt
& uarię nationes. Hęc numero nomades cinōcephalorū acte ui-
uunt. Suerboti lōgi sunt ad pedes duodecim. Azachei: captos uenati
bus elephātos deuorāt. Apud sάbales nulla est aurita quadrupes: nec
elephāti quidem hīs proximi sūmam regię potestatis eam tradūt de
quozꝫ mōtibus quidā imperite augur anturmaritimos ætiopias qua-
ternos oculos dicunt habere: Sed fides alia est. Illi denique quod & ui-
dent plurimū: & manifestissime destinār iactus agitate. Occidentem
uersus agri ophagi tenēt qꝫ solas pantherazꝫ & leonum carnes edunt.
Rege præditi: cuius in frūte oculos unus est. Sunt & paphagi: quibus
esca est quicquid mādī potest: & omnia fortuī: uīgignētia. Sūt antro-
pophagi: quozꝫ mores uocām sonat. Einomologos aiūt habere cani-
nos rictus & prominula ora. Artabaritę: proni atqꝫ quadrupedes. nec
secus ac fere sine sedibus euagant. Confines mauritanie certo tēpore
locustas terrestres legunt duratasqꝫ saluginei presidii uitę sola hēnt
Sed ex illis quadragesimū æui aunū nullus supgredit. Ab oceani astu
ad meronem quā isulā amplexū primo nilus facit: milia passuū sexcē-
ta triginta sūt. Ultra meron sup exortū solis macrobiū æthiopes uocā-
tur. Dimidio. n. eozꝫ ptensior est qꝫ nostra uita: hi macrobii iustitiam
colunt: amat æquitatē: plurimum ualent robore: præcipua decēt pul-
chritudine: ornant ære, auro uīncula faciūt. Noxioꝫ locus apud eos
est heliatropera opiparis epulis semp̄ reffectus qꝫbus indiscrete oēs ue-
scentur

ſcunt. Nā etiā diuinitus eas augeri ferūt Et ēt ibi lacus quo pſuſa cor-
pora uelut ulino niteſcūt. Ex hoc lacu potus ſaluberimus ſane adeo li-
gidus ē ut ne caducas qdē uehaſ frōdes: ſed illico folia lapſa ad ſūdū di-
mittat laticis tenuitate. Ultra hos deſertae ī humanarq; ſclitūdines ad-
uſq; arabicoſ ſinus. Deidē in ultimis orientis mōſtruofae gentiū facies
Aliae ſine naribus aequali totius oris planitie ī formes habent uultus:
Alii cōcreta ora ſūt modicoq; tantū foramine calamis auenage paſtus
hauriūt Nonnullae linguis carēt in uicē ſermonis utētes nutibus mo-
ribuſq; Quaedā exiſtis nationibus ante Ptolameū Latyrū regē gipti
incognitū habuerūt ignis uſū. Aethiopia omnis ab oriente hiberno ad
occidentē hibernū tenet quicquid eius eſt ſub meridiano cardine lucis
nitet. Qui maxime uirent hyeme. A meridiana parte mons editus ma-
ri immunct ingenio igni peræternū feruidus & in quietis iugis flagrā-
tibus. Inter quae incēdia iugis æſtus draconū magna copia eſt. Porro
ueris draconibus ora pua & ad morſus nō dehiſcentia: ſed arte fiſtu-
lae per quas & trahunt ſpiritus. & linguae exerunt. Quippe nō indēt
bus uim ſde in caudis habent: & urbere pōtius q̄ rictu nocent. Excidiſ
e cerebris dracontias lapides. Sed lapis nō eſt niſi detrahaſ uiuētibus. Nā
ſi obeat prius ſerpēs cū anima ſimul euaneſcit diricies ſoluta. Uſu ei-
us orientis reges præcipue gloriātur quāquā nullū lenociniū artis ad-
mittat ſoliditate: & quicquid ī eo nobile eſt non ma manus faciūt: nec
alterius q̄ naturae candos ſit: quo reſuceat. Auctor Soſſlagus gemmā
hanc etiā ſibi uifa ſcribit. & quibus intercipiatur modis edocet. Præſtā-
tiſſimi audacia uiri explorāt anguium ſoueas & receptus. Inde preſto-
laſi ad paſtū exeūntes præteruectique parciſ curſibus obſciūt gra-
mina medicata quantū poteſt ad incitandū ſaporem. Ita ſomno ob ſi-
tis e capitibus execant lapides: & de mana biis præcipitis auſi prædam
reuehunt temeritatis plena ſūt. Et quibus quamnabū uocāt nos came-
lopardalū dicimus. Collo equi ſimilē. Pedibus bubalinis. Capite ca-
melino. Nitōr rutilo Cādidis maculis ſuſpārſi. Hoc animal. Romae
circenſibus diſtatoris Cæſaris primū publicatū. liſdem ferme tēpori-
bus illic exhibita monſtra ſunt ceſſos appellāt. Quorum peſteriores pe-
des crure & uestigio humanos artus mentiunt: priore perinde homi-
nū manus reſerūt. Quae tamē. a noſtris nō amplius q̄ ſemel uifa ſunt
Ante ludos. Cui Pōpei rhinocerontem Romana ſpectacula neſciebāt
Cui beſtiae color būxeus In naribus cornū unicū & repandū. Quod
ſabinde attritum cantibus in mucronem excitat: Eoque aduerſus

Elephâtos præliatur par ipsis prope lōgitudine. breuior cruribus: na-
tarali talo aluū petens: quam solā intelligit iētibus suis per uiam. lux-
ta tygrim fluiū catoblepas nascitur modica atq; iners bestia: caput
prægrauē agreferens: aspectū pestilēti. Nā qui i oculis eius ostēderint
proinus uitā exuūt. Formicæ ibi ad formā canis maximi harenas au-
reas pedibus eruant quos leoninos habēt: quas custodiunt ne quis a-
ferat: captatēq; ad necem prosequuntur. Eadē æthiopia mittit clicao-
nē lupum ceruice inbatū: & tot modis uarium ut nullū illi colorem di-
cāt abesse. Mittit & paradrū bonum magnitudine: bisulco uestigio ra-
mosis cornibus capite ceruino ursino colore: & pariter nullo profūdo
Hūc paradrū affirmāt habitū metu uertere: & cum dilitescat fieri ad
similitudinem cuiusq; rei proximauerit siue illa saxo alba sit seu frute
to uirēs siue quā aliā præferat uilitatē. Faciūt hoc ide in mare polidi
In terra cameoleontes. Sed & polipus & cameleō glabra sūt ut possit
tutis leuitate speculi modo proximantia æmulari. In hoc nouū est &
est & singulare hirsutia pili colox uices facere. Hinc euenit ut difficul-
ter capi possit. Aethiopicis lupis proprium est quod in saliendo ita ni-
sus habent alitis ut non magis proficiant cursu q̃ meatu. Homines ta-
men nūq̃ impetunt. Bruma comati sunt: æstate nudi. thoas uocāt. Hi-
stris quoq; inde locifrequētissima erinacis similis. Spinis tergum hispi-
da. Quas plegq; laxatas iaculationē emittit uolūtaria: ut assiduus acu-
legē nymbis canes uulneret in gruētes. Illius celi ales est pegasus. Sed
hæc ales equinum nihil præter aures habet. Tragopa quoq; auis ma-
ior aquilis cornibus arietinis præferēs armatū caput. Aethiopes legūt
cinamū. Id frutetum situ breui nascitur: ramo humili & represso: nūq̃
ultra duas ulnas altitudinis. Quod gracillius puenit eximiū magis du-
citur. Quod i crassitudinem exuberatur despectui est. Verē legitur p
sacerdotes hostiis prius cæsis: Quas cum litauerint obseruatur ut mes-
sis nec ortum soli nisi anticipet nec egrediat occasum. Quisquis prin-
cipaturū tenet sarmētoꝝ aceruos hasta diuidit. quæ sacra est i hoc
ministerium. Atq; ita portio manipuloꝝ soli dicatur: quæ si iuste diui-
sa est sponte incenditur. Inter hæc quæ diximus nitore ceruleo hiacyn-
tus inuenitur. lapis preciosus: si quidem iuculpabilis inueniat. Est enī
uitiis nō parce obnoxius. Nā plegq; aut uiolatio diluitur: aut nubilo
obducitur. aut albicantius in aquaticum eliquescit. Optimus i illo te-
nor: si nec dēssore fuco sit obtusior: nec propensa perspicuitate dete-
ctior. sed ex utroq; temperamento lucis & purpuræ moderatū suauiter
florē

florē trahit: hic ē q̄ sentit auras: cū cælo facit mutationē: nec æq̄liter
rutilat: Cū aut̄ nubilosus ē aut serenus dies p̄terea in os missus magis
friget. Sculpturis certe minime accomodatus: ut q̄ attritū respiciat: nec
tū penitus iunctus est. Nā adamāte scribit̄ & notat̄. Vbi hyacinthus ibi
& crisoprasus appa ret. quē lapidē lux celat. Prodit obscur̄ hoc. n. est
i illo diuersitas ut nocte igneus sit: die pallidus. Ex ipso solo sumimus
emathitem rubore sanguineo: ac propterea emthites uocatus.

De ultimis gētibus libyæ. Ca. xxxviii
Vod ab atlātē ad usq; canopitanū hostiū pādītur. Vbi libyæ fi
nis est & ægyptiū limen diēctū a Canopo Menelai gubernatō
re sepulto in ea insula q̄ hostiū nili facit gētes tenēt diffonā. q̄
in auis solitudinis secretū recesserūt. Ex his atlātē ab humano ritu pror
sus exulāt, nulli p̄priū uocabulū: nulli speciale nomē. Diris uultibus
solis ortus excipiūt. Diris occasus p̄sequunt̄. Vstiq; undiq; torrentis
pligæ sydere: oderūt deū lucis. Affirmāt eos sōnia nō uidere & abstinē
re penitus ab aialibus uniuersis. Trōglodytæ specus excauāt: illis tegū
tur: nullius ibi habēdi amor: a diuitiis paupertate se abdicarūt uolūtaria
Tantū lapide uno gloriānt̄ quē excōthaliton uocāt tam diuersis notis
sparsū ut sexaginta gemmæ colores in paruo eius orbiculo dephen
dant. Isti carnibus uiuunt serpentū. ignariq; sermōis stridūt potius q̄
loquūtur. Augulæ uero solos culūt inferos: sœminas suas p̄mis nocti
bus nuptiæ adulteriis cogūt patere mox ad p̄petuā pudiciā legibus
stringunt seuerissimis. Gamphasantes abstinēt proeliis: fugiūt cōmer
tia: nulli se externo misceri sinūt. Blemyas sed nō eos q̄ uicina rubro
mari icolunt credūt trūcos nasci pte q̄ caput ē. os tū & oculos habere
in pectore Satyri de hominibus nihil aliud p̄ferūt q̄ figurā. Egypanes
hoc sūt qd̄ pingi uidemus. Himatopodes flexis nisibus cruce repunt
potius q̄ incedunt: & pergent usum lapsu magis destinant q̄ ingressu
Pharusi cum Herculi ad hesperidas pergenti forent comites itineris
tedio hic refederunt. Hactenus libya.

De ægypto & de his quæ sunt in eo. Ca. I.
Egyptus a meridie introrsus recedit quoad p̄tendāt athiopes
Atergo inferiore eius partē nilus circumfluit: q̄ scissus a loco cui
delta nomē ē ad insulæ spatia amplecti iteraminā & icerto pe
ne fonte decurrēs p̄ditor ut loq̄mur. Originē hēta montē inferioris
mauritaniæ q̄ oceano p̄pinquat. Hoc affirmāt librī puniet: hoc Iubā
regē accepimus tradidisse. Igit̄ p̄tinus lacū efficit quē nilidē dicūt. Nilū

aut iam inde esse cōiectant. q̄ hoc stagnū h̄rbas: pisces: beluas nilmī
nus p̄creet q̄ in nilo uidemus. At si qñ mauritaniā nō ei origo ē aut nī
nibus densioribus aut himbribus largioribus irrigat incrementa exun
dationis in aegypto angeant. Sed effusus hoc lacu harenis sorbet: & cu
niculis cæcis abscondit. Deinde in casariensi prūpens amplior eadē
indicia p̄fert: quæ in exortu notauimus. Rursusq; subdidit: nec prius
reddit q̄ post interualla itineris extēti cōtingat æthiopas. Vbi exit ni
grū facit fluuiū quē supra diximus ēē terminū limitis Africāi. Ascipū
eum inde gentes uocant. I. aqua ē tenebris profluentē. Multas magnas
quæ ambit insulas. Quæ pleræq; sunt tā diffusæ: nāstæq; magnitudi
nis ut nix eas dieq; quinq; cursu p̄termeet: quāuis concitus ibi feratur.
Nobilissima earū est meroc circa quā diuinus dextro a lueo ascapores
leuo astabores actapores nominant. Tūc quoq; emersus magna lon
ginq; loca cū primū occurſatibus scopulis asperas: tantis agmini
bus extollit inter obiecta rupiū ut ruere potius q̄ manare credat. De
inimq; a cataracte ultimo tutus est. Ita enim quædā claustra eius ægy
pti nuncupauerūt. Relicto tñ hoc pone se nomīne quō tygris uocatur
in ostesius meat septē hostiis: cōdit in meridiē uersus: excipit ægy
pti o mari. Ignari sydeꝝ uel locorū uarias de excessibus eius causas de
derūt. Alii affirmāt ethesias nubiū densitatē illo cogere: uide amnis hic
auspicatur: iplumq; fontē superno humore sublatū tantā inūdationis
habere substantiā: quātam bibula ad liquorē nubila subministrauerit
ferūt alii q̄ uentorū flatibus reperiūssus cū fluorem solitæ uelocitatis
nō queat promouere: aquis in arcto luctantibus in tumescat: & quāto
impēlius cōtrouersi spiritus repugnauerint: tāto excelsius sublimari
in altitudinis uertices reperiūssā celeritatem: qñ nec solitus extenuet
cursus aluenim: & stipato iam flumine uenis originalibus torrentium
pondera superueniant. Ita cōcordi uolētia hinc urgentis elemētū hic
resistentibus undis exultātibus molem colligi: quæ excessus facit. Nō
nulli affirmāt fontē eius qui fialus uocatur syderum motibus excitari
extractumq; radiis candentibus cælesti igne suspendi. non tamen sine
certa legis disciplina hoc est lunis cōceptantibus. Vex omnem excessus
originem de sole fieri: primāq; exultantiam tumoris concipi cum per
cæcram soluebatur. Postmodum triginta eius partibus euolutis ubi in
gressus leonē ortus sirios excitauerit propulso omni fluore tantā uim
amnis erumpere. Quod tempus sacerdotes natalem mundi indicaue
rant. id est in. xiii Kalen. augustas & undecimū diem deinde reuocare
exitus

exitus uniuert o cū in uirginē trāseat: penitusq; iter suas ripās capeit: eū
 librā sit ingressus. Hoc etiā addūt pariter eū nocere siue abundātius ex-
 aestuet: siue partius: quāquidē exiguitas minimū foecūditatis apporet.
 Propēsius copia diuturno humore culturā morat. Maxlos deide exi-
 tus eius duo de uiginti cōsurgere iustissimos: sexdecim tēpera iū: nec in
 quindecim abesse puentus fructuarios. Sed qcquid intra sit famē face-
 re. Dāt illi etiā hoc maiestatis ut portēdat futura argumētantes quāquidē
 pharsalico bello nō fuerit egressus quinq; ulnas: iam illud palā ē q;
 solus ex amnibus uniuertis nullas expiret auras. Ditionis ægyptiæ cē
 incipit a lyenē: in q; fines æthiopū: & inde usq; dū mari intimat nili nō
 men tenet iter oīa q; ægyptus habet digna memoratu scipue bouēmi-
 rantur apīm uocāt. Hūc ad instar colunt numinis: insignē notæ albæ
 macula q; dextra lateri eius ingenita corniculātis lunæ refert faciē. Sta-
 tūtū aui spatiū ē qd ut affuit: p̄fundo sacri fōtis immerfus neca: sine di-
 em longius trahat q; licebit: mox alter nec sine publico luctu requirit:
 quē repertū centū antistites memphim prosequūtur. Ut incipit sacris
 ibi iniciatus sacer fieri. Delubra qbus succedit aut incūbat mistice thā-
 lamos nomināt. Dant oīa manifestantia de futuris illud maximū si de
 cōsulentis manu cibū capiat. Denique auersatus Germanici Cæsaris
 dextrā prodit ingruentia. Nec multo post Cæsar extinctus est. Pueri
 apīm gregatim sequantur: & repente uelut lymphatici uentura p̄cinūt
 Bos illi foemina ostenditur in anno semel & ipsa non absque certis in-
 signibus qua inuenta & oblata est eadē die neci datur. Apis natalē mē-
 phitici celebrant: lactū aureæ pateræ quā proiciunt in nili statum gur-
 gitem hæc solennitas per septem dies agitur. Quibus diebus cum sa-
 cerdotibus quasdam crocodilli inducias habent: nec attrectant lauā-
 tes. Verum octauo die cerimoniis iam peractis uelut reddita sæuēn-
 di licentia solitam resumunt: atrocitatem. Crocodillus malum
 quadrupes: & in terra: & in flamine pariter ualet: linguam non ha-
 bet. Maxillam mouet superiorem: Morsus eius horribile tenacita-
 te conueniunt stipante sedētium serie pectinatim. Plærumq; ad. xxx.
 ulnas magnitudinis eualet. Qualla anseris edit oua. Metatur locum
 nido naturali prouidentia nec alibi fortis premitur q; quo crescentis
 nili aquæ nō possunt peruenire: In partu fouendo mas & foemina ui-
 ces seruāt, p̄ter hiatū oris armatus est etiam unguium immanitate. Hoc
 tibus in aqua degit, per diem humi acquiescit. Circūdatut maxime cu-
 tis firmitate in tantū ut ictus quois tormento adactos tergo reperi-

cutiat. Strôphilos anis paruula est ea dum rêdimias escas affectat os
beluæ huiusce paulatim scalpit. sensim scalpurgine blandiente aditû
sibi in usque fauces facit. Quod enchydrus cōspicatus penetrat beluâ
populatisq; uitalibus erosa exit aluo Est & delphinû genus i. nilo: quo
rum dorfa serratus habent cristas. Hi delphini crocodillos studio elici
unt ad natandû. demersiq; astu fraudulêto tenera uentriû subternatan
tes secât: & interimût. Præterea habitât in insula nili homines forma
perexigui: sed audacia coufq; p diti: ut crocodillis se offerant obuio.
Nâ hæc môstra fugiêtes insequunt: formidât resistêtes. Ergo capiunt:
subactiq; etiâ intra aquas suas seruiunt: & perdomiti metu ita obsequi
tur: ut immemores atrocitatis uictores suos in eqtantis dorso uehant.
Hanc ergo insulâ & hâc gentê ubicûq; inditio odoris pferent pul fu
giût. In aqua obtusius uidêt: in terra acutissime. Hyeme nullû cibû ca
piunt. Quinctiâ qtuor menses a cœptu brumæ inedia ex: gunt. Sinc
quog; circa nilû frequētissimi: crocodillis equidem similes: sed forma
modica & angusta. Veq; ad opê salutarê nō qualibet necessarij. Medê
tes quippe ex his pocula inficiût. quibus & stupor excitetur: & ueneni
uis extinguitur. Hippopothamus in eodê flumine ac sole nascit: egno
& dorso & iuba & hinitu: rostro resupino ungulis bifidis: aprinis dēti
bus: canda tortuosa. Noctibus segetes depascit: ad quas pgit auersus
astu dolofo ut fallête uestigio reuertêti nullæ ei ifidia pparent. Ide cū
distendit nimia satietate harundines recēs cæfas petit. p quas tam diu
oberrat quoad stirpiû acuta pedes uulnerêt. Vt pfluio sanguinis leuet
sagina. Plagâ deinde ceno oblini: usq; dū uulnus conducatur in cicatr
tricem. Hippopodamos & crocodillos primus româ M. Scaurus iue
xit. Circa easdē ripas ales est ibis: ea serpentû popul. f oua: gratissimâ
q; ex his escâ nidis suis defert. Sic rarescit puentus fortuû noxiog. Nec
tamê aues istæ tantû intra fines ægyptios profunt. Nam quæcunque
arabica: paludes pennatog; anguim mittunt examina: quog; tam ci
tam uirus est ut morsum ante mors q dolor insequat. Sagacitate qua
ad hoc ualent aues excitare in procinciû eunt uniuersæ: & priusq; ter
minos patrios externû malû uastet i aere occurât cateruis pestilêtibz
Ibi agmê deuorât uniuersû Quo merito sacra sūt & illasæ. Ore pari
unt nigras solû plusiû mittit: reliqua pars cãdidas. De arboribus q̄s
solas fert ægyptus p̄cipua est ficus ægyptia: foliis: moro cōparada po
ma nō ramis tantû gestitâs. sed ex caudice usque adeo fœcunditatis suæ
angusta est. Vno anno septies fructû efficit. Vñ pomû decerpseris alte
rum

rum sine mora protuberat. Materia eius in aqua missa subsidit. Deinde cum diu defecerit in liquore leuior facta sustollit. Et uersa uice quod natura in alio ligni genere non recipit. Fit humore sicca. Palma quoque aegyptia dicenda res est proprie ad ipsos uocat ut dici oportuit: eaque gustata arce sitim. Olor eidem qui & malis cydoniis. Sed demum sitim sedat si prius quam maturum erit decerpas. Nam si matura summatum sensum intercipit gressum praepedit. lingua retardat: obsessisque officiis mentis & corporis uitium ebrietatis imitat. Egyptium limitem ad diacae cacumen tendit. Incolunt populi qui momentum quo reparare mundum ad motus ferunt annuos hoc studio deprehendunt. Eligit sacer latus in quo coelegant animalia diuersissimi generis. Ea ubi ad statutam lineam caelestis uertigo prouecta est sensus suos significationibus praedunt quibus possunt. Alia ululat: alia mugiunt: quidam stridunt quidam rudunt: nonnulla simul commouuntur ad uolutabra. Hoc argumentum illis est magisterium ad inditium temporis deprehendendi. Idem populi ferunt a primis sibi gentis suae uis traditum ubi nunc occasus quondam ibi ortus solis fuisse. Inter aegyptias urbes numero portus thebae nobiles: ad quas commercia arabes undique gentium subuehiunt. hinc regio thebaica. Abedos & ipsa nobilis: olim Menonis regia nunc Osiris fanum exulta. Alexandria & opis ipsius magnitudo & auctor Alexander macedo nobilitat. quam metatur Democritus architectus secundum post conditorum inter memorabilia locum sortitus est. condita autem alexandria est xii. centesimaque olympiade L. Papirio Spurii filio. C. Petilio Caii filio consulibus romanis haud longe ab hostio nili fluminis quod heracleoticum alii alii canopicon appellant. Est & pharos colonia a Caesare dictatore deducta. Ex qua facibus accensis nocturno diriguntur nauigatio. Nam alexandria insidioso accessu aditus fallacibus uadis caeco mari tribusque tantum canalibus admittit nauigantes. Possideo: thegano tauro: Hinc igitur in portibus machinas ad praelucendum ministerium fabricatas pharos dicunt. Pyramides turres sunt in aegypto fastigiate ultra excelsitate omnem quam fieri manu possunt. Itaque mensuram ubrae egressae nullas habent umbras. Nunc ab aegypto promoueamus stilum

De arabia & thure myrrha cinnamo phoenice
sardonice & aliis lapidibus.

Ga. xli.

Ultra pelusiacum hostium arabia est ad rubrum pertinens mater quod erythreum ab erythro rege Persei & Andromadae filio non solum a colore appellatum Varro dicit qui affirmat in littore maris istius fontem esse: quem si omnes biberint mutent uellege

c iii

qualitatē: & antea cādidā amittāt qđ fuerint usq; ad haustu ac fuluo
postmodū nigrescāt colore. Rubri autē maris arsinoe oppidū. uerum
hęc arabia pcedit adusq; illā odoriferā & diuitē terrā quā catabani &
quiscenitā tenent. Aarabes nobiles montē cassio. Quiscenitā causas
nominis idē ducunt qđ tentoriis succedunt: nec alias domos habēt. Ip-
sa autē tentoria cilicia sunt. Ita nūcupāt uelamēta capragē pilistexta su-
illis carnibus prorsus abstinent sane hoc animalis genus si iuentū illo
fuerit illico moritur. Hanc arabia grāci eudemonē nostri beatā nomī-
nauerūt. Habitatur colle manufacto iter flumen tygrim & flumen eu-
leum. Quod ortū a medis tā puro fluore iclytū ē. Vt idē omnes re-
ges nō alia: qđ eius aquas bibant. Eudemonē nō frustra cognomiātam
Hinc capeſſas p̄ prāter odores quos creat plurimos sola thus mittit
nec tamen uniuersa. Nā in medio eius sūt asramitā pagus ſabeogē aq;
octo mensiōibus regio thurifera determinat. Arabia appellata. i. ē sa-
era. hoc. n. significari interpretant. Virgulta hęc non sunt publica: sed
quod iter barbaros nouū i ius posterioꝝ per ſucceſſiones traſeūt fami-
liariū. Ergo q̄cūq; domināū istius tenent nemoris arabice ſacri uo-
cant. Idē illi cū lucos istos uel metuūt uel icidūt nō funeribus iterſunt
nō cōgreſſionibus ſcēmiagē polluunt. Hęc arborē p̄us qđ penitus fides
pderetur alii lentisco alii mare the rebintho cōparabant usque dum
libris quos luba rex scripsit ad Cēsare Augusti filiū palē fieret: itorto
eā ēē uinime: ramis ad aceris qualitatē: amygdali modo succū fūderet
icidi ortu canis ſagrantissimis ſolibus. In iisdē saltibus myrrha, puenit
cuius radices ut uitium raſtris p̄ficiunt: ablaqueatōibus gaudēt. Nu-
data pinguiori fluit lachryma spōte manās p̄ciosior ex ea sudor ē eli-
citus corticis uulnere uilior iudicat. Codex i uertiginē flexus: & sp̄uius
hispidus: ſolium crispus licet: oliuæ tñ simile. Maxia altitudo extollit
ad q̄q; cubita p̄ceritatis. Aarabes ſarmētis eius ignes ſouent: quorum
fumo ſatis noxiō nisi odote cremati ſtoracis occurant. Plexq; iſanabi-
les morbos contrahunt. Idē arabes legunt cynnamum: quod frutetū
ſitu breui naſcitur. ramo humili & represso nunq; ultra duas ulnas al-
titudinis: Quod gracilius prouenerit eximium magis dī. Quod i crassi-
tudinem extuberatum ſit inuilius habetur. Verum legitur per ſacer-
dotes hoſtiis p̄us caſis. quæ cum litauerint obſeruatur ut meſſis: nec
ortum ſolis anticipet nec egrediatur oceanum. Quiſq; p̄ncipatum re-
net ſarmentorum ſtrues haſta diuidit: quæ ſacrata eſt in hoc munus
atq; ita portio manipuloꝝ ſoli dati qđ ſi iſtæ diuiſa ſit radiis iſſagrata
icēdium

incendium sponte concipit. Apud eosdē nascit̃ auis phoenix aql̃e ma-
gnitudie: capite honorato: in conum plumis extantibus: cristatis fau-
cibus circa colla fulgore aureo: postera parte purpureus absq; caudat̃
in qua roseis pennis ceruleus iter scribitur nitor. Probatam ē quadra-
ginta & quingentis eū durare annis. Rogos suos struit cynamis quos
p̃pe praeſtea cōcinnant in solis urbē strue altaribus supposita. Cū hu-
ius uitā magni anni fieri cōuersione rara fides ē iter auctores: quis pla-
rimi eoz magnū annū nō quingentis & quadraginta sed duodecim mili-
bus. dccccliii. ānis constare dicāt. Plautio itaq; Sextio & P. Apronio
cōl. aegyptū phoenix ī uolauit. captusq; anno octingentesimo urbis cō-
ditae iussu Cladi p̃ncipis ī comitio publicatus ē. Quod gestū p̃ter cen-
suram quā manet actis ēt urbis cōtinetur. Cinomolus p̃inde arabiae
auis ī excellentissimis lucis texit nidos ē fructibus cinnamoz ad quos
quoniā nō est pueniri p̃pter ramoz altitudinem & fragilitatē. Accolae
illas congeries plumbatis petunt iaculis deiectasq; p̃ciis uendunt am-
plioribus q; hoc cinnamū magis q; alia mercatores p̃bent. Arabes lo-
ge lateq; diffusi diuersisq; moribus uiuant & cultibus plurimis crinis
itonius mitrata capita redimitu pari pars rala ī cutem barba cōmeriti
is studēt. Aliena nō emunt: uendunt sua. q̃ppe & liluis & mari diuites
Vmbraē q; nobis dextrae sūt: illis sinistrae. Pars eoz qbus asper uictus ē
angues edūt. Nulla illis aī uel corporis cura: ac p̃pterea ophiophagi
nominātur. Ex istius littoris sinu Poclicrati regi aduecta sardonis gem-
ma p̃ma ī orbe nostro luxuriā excitauit facē. Nec multū de ea disterū-
dum puto: adeo sardonis non omniū uenit notitiā. Superficies eius p̃-
batur si meratius rubeat: arguit si fuerit seculentior. Medietas circū li-
mite candicāte. Optia ē si nec colorē suū spargat ī p̃ximū: nec ipse ex
altero mutuetur: reliqua nigro finiuntur. Quod si translucet uitio uer-
titur. Si perspicuitatē arceat proficit ad decorē. Et molochitē arabs in-
uenit uirentē crassius q; smaragdus cōtra infantium pericula īgenita ut
resistentē. Inuenit & iridē ī mari rubro sicut cristallū seganginatā que
radiis icta solis runilo aeris repulso caelestis arcus ex sese facit speciem
Andromatē. Idem legunt arabes nitoris argentei lateribus aqua-
liter quadris quē de adamāte nō nihil mutuatū putes. Datū illi nomē
ex eo qd̃ cenſet qd̃ animoz calentiū molliū impetus & tumētes refre-
nat iras: pederotē etiā arabicam inde semimus. Arabica aspectu ebur-
nea est radi abnuit cōtra neruorum molestias p̃dest habētibus. Impe-
derote cōgruit quicquid eximium est quadam decoris praeſrogatiua.

Christallinū lucet rubet purpurā. Oraꝝ extimis corona crocea uelū
cliquido renitente: Ac suauitate oculos afficit. Vifum illicit detinet in-
tuētes. Hac etiā gratia idis placet. Hoc. Arabie fat ē. hic ad. Pelusium
repatriemus.

Ca. xii.

De Cassio mōte & pōpei tumulo & Andromede uinculis

i N Pelusio cassius mons est delubꝝ Iouis Cassi atqꝫ ita Ostraci
ne locus Pōpei magni sepulchro inclytur. Idumea inde icipit
palmis opima. Deinde Iope oppidi antiquissimū orbe toto utpōte aū
inundationē terrazꝫ cōditū. Id oppidū saxū ostētat quod uinculoꝝ An-
dromedæ uestigia adhuc retinet quā expositā belue irritus rumor cir-
cantulit. Quippe ossa mōstri illius. M. Scaurus inter alia miracula in
edilitate sua Romæ publicauit. Annalibus nota est res. Mensuræ quo-
qꝫ ueracibus libris cōtinetur: sicut qꝫ costazꝫ lōgitudo excesserit pedes
quadraginta. Excelsitas furrit elephātibus idicis eminētor. Poro uer-
ticuli spine ipsius latitudine semipedē sunt supgressi.

Ca. xliii.

De iudæ & lacu Asphaltē: & balsamo & gēti essenozꝫ

i Vdea illustis ē aquis: sed natura nō eadē aquazꝫ omniū lorda-
nis amnis eximīe suauitatis. panca de fōte demissus regiones
p̄terfluit amoenissimas. Mox in Asphaltitē lacū merfus stagno corrū-
pit. Qui Asphaltitis bitumē gignit: animal nō habet: nihil in eo mer-
gi potest: tauri etiā camelliqꝫ impune ibi fluitāt. Est & lacus sara exten-
sus passuū. xvi. milibus circūseptus urbibus plurimis & celebribus ip-
se par optimus. Sed lacus thiberiadis his oibus antepōnit salubris ige-
nuo estu & ad sanitatē usu efficacii. Iudææ caput fuit Ierosolima. Sed
excisa ē. Succēssit Iericus & hæc desinit. Artaxorxis bello subacta. Cal-
licæ Ierosolimis p̄ximus fons calore medico p̄batissimus & ex ipso
aquazꝫ p̄conio sic uocatus in hac tm̄ balsamū nascit. Quæ silua intra
terminos uiginti iugezꝫ usqꝫ ad uictoriā nostrā fuit. At cū iuda potiti su-
mus ita luci illi p̄pagati sūt: ut iā nobis latissimi colles sudēt balsama.
Similes uitibus stirpes hñt malleolis digerūt: castris nitescūt: aqꝫ gau-
dēt: amat amputari. Tenacibus foliis sempiterno inūbrāt. Lignū cau-
dicis attrēctatū ferro sine mora morit. Ea pp̄ aut uīro aut cultellulis
offeīs: sed in solo corticē artificii plaga uulnerat. Ex q̄ ex me suauitatis
gutta manat post lachrymā scdm̄ i p̄ciis locū pōa optinēt. cortex ter-
tiū ultius honos ligno. Lōgo ab Ierosolimis fcessu Tristis sinus pādīf
quē de celo tactū testat humus nigra & cinerē soluta. Duo ibi oppida
Sodomū noiātū altezꝫ: Gomoræ. Apd̄ q̄ pomū qd̄ gignit hēat
licet

licet specimē maturitatis: mādi tñ nō p̄t. Nā fuliginē ītrifecus fauillatā
ābitio tñ eximie cutis cohibet: q̄ uel leui p̄ssa tactū fumū exalat: & fati
scit in uagū puluerē. Interiora Iudææ q̄ occidentē cōtūet essēmi tenēt:
q̄ p̄ditū memorabile disciplina recesserūt a ritū gētiū uniuersæ maie
statis: ut reor puidētia ad hūc morē destinati. Nulle ibi scēmine uene
re se penitus abdicauerūt: pecuniā nesciūt: palmis uictitāt. Nemo ibi
nascit: nō tñ deficit hoīum multitudo: locus ipse addictus pudicitæ
ē. Ad quē plurimi licet undiq; gentiū p̄perēt nullus admittit: nisi quē
castitatis fides & innocētæ meritū p̄sequat. Nā q̄ reus ē: uel leuis cul
pe: quāuis sūma ope adipisci ingressu uel iudiniuitus submouet. Ita p̄ i
mensū spatiū secūg; incredibile dictū eterna gēs ē cessatibus puerperiis.
Engada oppidū īfra hessemios fuit: sed excissū ē. Veg; indytis nemori
bus adhuc durat decus: lucisq; palmæ: eminētissimus: nihil uel de euo
uel de bello derogatum. Iudææ terminus Maslanda castellum.

De Scytopoli oppido.

Capi. xliiii.

Ranseo Damascū·Philadelphiā·Araphianā·Scythopolim
p̄mos incolas & auctore dabo. Liber pater cui humo nutritē
tradidisset cōdidit hoc oppidū. Vt sepulturæ titulū etiā urbis
moenibus ampliaret. Incolæ de erāt e comitibus suis Scythas delegit
quos ut animi firmaret ad p̄mptam resistēdi uiolētā p̄mū loci nomē
dedit. In seleucia alter cassius monē Anthiochie p̄ximus: cuius e uer
tice uigilia adhuc q̄rta cōspicit globus solis: & breui corporis circum
actu radiis caliginem dissipantibus: illinc nox hinc dies cernit. Talis e
cassio specula est: ut lucem prius uideas q̄ auspicetur dies.

De tygri & Eufrate & lapidibus p̄ciosiss.

Ca. lvi.

Vfratē maior fundit Armenia ortū supra zizaniā sub radicib;
mōtis: quē Cathoti accole nomināt Scythicis p̄ximo. hic rē
ceptis in se aliquot annibus cōualescat: & stipatus cōuenis aq̄s
luctat cum thauri montis obiectu. Quē apud elegeā scindū: resistat li
cet duodecim milibus passuum latitudine lōgisq; excursibus dexteræ
Cōmagenē: Arabiā leua relinqt. Deinde p̄labēs plurimas gentes Ba
billoniā quodā caldeoꝝ caput diuidit. Mesopotamiā opimat annue
in q̄ latitōis excessibus ad istar ānis Egypti terris sup̄fusus īnecta soli se
cūditate. Hisdā ferme t̄p̄ribus q̄bus Nilus exit sole. h̄i p̄re Cācri uigesi
ma cōstituto. Tenuat cū iā leone decurso ad extima uirginis curricu
la facit trāsītū: Quod Gnomici similibus paralēlis accidere cōtendūt
quos pares & cæli & terræ positione equalitas normalis efficit lineæ

Vnde apparet ista duo flumina ad modū eiusdem ppendiculi cōstitu-
ta: licet e diuersis manent plagis easdem incrementi causas habere.

De tygri quoq; dicere hoc loco par est. Capi. xlv i

i. N Armenia regiōe caput tollit mire q̄ lucido cōspicuo fōte i lo-
co edito q̄ elegos nominat. Nec ab exordio statim totus ē. Primū
pigre fluit: nec cū suo noīe. At cū fines mediog̃ iuectus ē. tygris statim
dī. Ita. n. medi nominat sagittā. Influit i arethusā lacū oīa pōdera susti-
nentē: Cuius pisces nūq̄ se alueo tygridis imiscēt: sicut nec amnici pi-
sces in stagnū trāseunt. Arethusā: p̄ quē dissimili colore uoluc̃i meat
cursu. Mox thauro resistēte i pfundū specū mergit: quē subter labēs in
altero eius latere apd̃ zomadā emicat uluas: & purgamentā plurima se
cū trahēs. Deinde idētidē abscondit rursusq; reddit. Adiabenes arabasq;
p̄terfluit. Mosoporamā aplectit. Amnē nobilissimū Hidaspe accipit
Eufratē desert in sinū piscū. Quēcūq; eufratē bibūt gētes diuerso mēt
lapide. Et milātis i ipso Eufratis alueo legit gēma ad imaginē marmo-
ris p̄conēs nisi q̄ i medio umbilico lapidis istius glauci uelut oculi ni-
tet pupilla. Agada a caldeis ad nos usq; fluxit haud facilis reptu ni ut
ipsi phibent ipsā se capeffendā daret. Nāq; īgenita spiritus efficacia q̄
dam sup̄meātes naues ex pfūdo petit: & carinis ita tenaciter accorpo-
ratur: ut nisi abrafa parte ligni egre separetur. Ea Agada apud Calde-
os p̄pter effectus quos ex illa sciūt habet loco principe. Ceteris p̄pter
gratiā magis cōplacet iucūdislime uirēs. Mirrhites parthis familiaris
hūc si uisu estimes myrrhe color est. Et nō habet q̄ afficiat aspectū. Si
penitus exploret atq; teritū incites ad colorē spirat nardi suauitatē. In
pside lapidū tanta copia est tantaq; diuersitas: ut lōgū pene sit ipsis uo-
cabulis immorari. Mitridax sole p̄cussa coloribus micat uariis. Tego-
litus nucleo oliue similis sp̄rnat cū uidet. Sed remediis bonus uineit
aliog̃ pulchritudinē. Solutus quippe & haustus pulsif calculis reniū
dolores ac uesice leuat Zammocrisus arenis auro immixtus: nūc bra-
ctēag: nūc pulueris habet quadrulas. Ethites fuluus est & tereti positi-
ōne alteg: lapidē ītrinfecus coh. bēs cuius crepitu sonorus est cū mouet
qualibet tinnitū illū nō internū scrupilū facere sed spiritū sciētissimi
dicāt hūc ethiten Zoroastes p̄fert oībus maximāq; illi tribuit potesta-
tē. Inuenit aut i nidis aquile aut i litoribus oceani. In pside tamē pluri-
mus. Spem ueteri defēdit a fluxibus abortius. Phirrites furuus est: tene-
riq; se uehemētius nō sinit. A: si quādo arctori manu p̄mitur digytos
adurit. Calazias grandinus & cādorē p̄fert & figurā durtia robustima
& in

& iuncta Ethites nupereas habet maculas. Dionisias fuscus ē rubētibus
notis sparsus. Idē si aquemixtus coterat fragrat uinū & qđi illo odore
mirificū est; ebrietati resistit. Glosopetra deficiētibus lunis celo cadit
lique similis humane bō modice ut magi phibēt potestatis: qđ ex ea lu-
nares motus excitari putāt. Solis gēma pcandida ē ad specē fulgidi si
deris: rutilosqđ ex sese iacit radios Veneris crinis nitet nigro iternis du-
ctibus ostētās rufosqđ criniū similitudinē. Senelites trāslucet fulgore cā-
didō molleqđ cōtinēs lune imaginē. Quā iustā cursū astri ipius phi-
bēt diebus singulis uel minui uel augeri Meconites papauera exprimi
Mirmicetes reptātis formice effigie notat. Calcophongus resouat ut
pulsata era pudice habitus seruat uocis claritatē. Siderites a cōtēplati-
ōne ferri nihil dissonat. Vex moleficus quoquo inferat discordias ex-
citāt. Flōgites ostētāt intra se uelut flamas estuātē. Antralyraias coru-
scat i modū scintillatiū stellaz. Enidrus exudat ut clausa i eo putes fon-
taneam scaturiginem. Cas. xlyii

De Cilicia & cidno amne & corytio atero: & Tauro mōte.
c Cilicia de qua agitur si ut nunc est loquamur derogasse uidebi-
mur fidei uetustatis. Si terminos seqmur quos habuit olim ab
sonum est a cōtēplatiōe regē p̄sentiū. Ergo iter utrāqđ culpa factum
optimū est amboz tēpoz statū p̄ seq. Cilicia antea usqđ ad pelusium
Egypti ptinebat Lidis Medis Armenis Pamphilia Capadocia sub Im-
perio Cilicū cōstitutis. Mox ab assiri subacta i breuiore modū scripta
est plurima iacet cāpo sinu lato recipiens mare Issicū, ab tergo mōtiū
thauri & Amni iugis clausa. Sortita nomen a Celice quem etas pristi-
na pene ultra eū memorie abscōdit hūc phoenice ortū qui ātiquio lo-
ue de primis terre alunnis habet. Matrē urbiū habet Tharson: quam.
Dane proles nobilissima per seus locauit. hanc urbē interfecit cidinus
amis. hūc cidinū alii p̄cipitari thauro. Alii deriuari ex alueo. Cohaspi-
dis tradiderūt. Qui cohaspes ita dulcis est ut p̄sci Reges qđ diu inter ri-
pas p̄sidis fluat soli sibi ex eo pocula uēdicauerint: & cū eundū forer p̄-
egere aquas eius secū uestitent. Ex illo igitur parēte cidinus miram tra-
hit suauitatem. Quicquid candidum est cidignum gentili lingua. Siri
dicunt: unde amni huic nomen datum sumet uere cū soluuntur nē-
ue reliqua parte annitennuis ē & quietus. Circa coriciū Cilicie cro-
cum plurimum: optimumqđ. Det licet Sicilia: det. Cirzna: det &. Li-
cia: hoc primum est. Spirat fragrantius: coloreque plus aureo est:
lucei ope citius proficit ad medelam. Ibi corricos: oppidum est &

& specus q montē impositū mari a sūmo cauat uertice patulus hyatu
 āplissimo. Nā deiectis lateribus in terre p fundū nemorosos orbe āple
 ctis media amoenitate uires itrorus lucis pendētibz. Descēsus in eū p
 duo milia & qngētos passus nō sine largo die hinc idē fōtiū larga & af
 fidua scaturigie. Vbi puentū ad ima pmi sinus: alter rursus specus pan
 dis. Quod antrū latis p mū patet faucibus postmodū i pcessu p angu
 stias obscurat i eo sacz ē louis fanū: i cuius recessu intio Tiphonis gi
 gātis cubile positū accole crediderūt Heliopolis antiquū oppidū cili
 ciæ fuit patria Crisippi Stoicę sapiētiae pstatissimi: Quod a Tigrane
 Arminie subactū & diu solū pōpeiopoli deuictis cilicibus. Cneus ma
 gnus cognominauit Mōs Tauros ab idico p mū mari surgit. Deinde
 a scopulis celidoniis. Inter ægyptū & Pāpiliū pelagus obiectis septen
 trioni dextro latere: leuo meridiane plage occurrit occidēti obuersus
 frōte pfusa palā ē trās eū cōtinuare uoluisse penetrato mari: nisi pfun
 dis obfistētibus ostēdere radices suas uetaret. Deniq; q pscrutant natu
 ras locoz: tētasle eū oēs exitus p montoriis pbant. Nā quoquo uersū
 mari alluif pcedit in pminētias: sed mō intercludit phoenitio mō pō
 tico sinu: interdū Caspio uel hircano. Quibus renitētibus subinde fra
 ctus cōtra Meothim lacum fleōis multiq; difficultatibus fatigatus ri
 pheis le iugis annectit p gentiū ac linguaz uarietate plurifaria nomi
 natur Apud nidos Lamos mox ppaniso: sciatrosi Apd parthus post
 Nisates inde thaurus atq; ibi in excellētissimā cōsurgit sublimitatē cau
 casus. Interea ēt a populis appellatiōnē trahit. Ab dextero latere Cas
 spius dī uel Hircanus. Aleuō Amazonicus. Mochicus. Scythicus. Ad
 hæc uocabula hēt alia multa. Vbi dehiscit Hiulcis iugis facit pontas
 quaz p me sūt Armenie. Tūc Caspie post Ciliciæ in Greciā uerticē ex
 erit Vbi Cerānius p dīcat. A Cilicie finibus Asiaticū limitē dispartit.
 Quātus meridiē uidet sole inestuat: Quicq; septentriōi oppositū est
 uento tunditur & pruina. Quod siluestre est efferatur plurimis bestiis
 & leonibus immanissimis.

De Chimera monte.

Capi. xlii.

Vod in Campania Vesuuus: in Sicilia Etna: hoc in Licia mōs
 q est chimera. Hic mons nocturnis estibus fumidū exhalat: Vñ
 fabula triformis mōstri in uulgum data est: quod Chimeram
 animal putauerunt. Et natura ibidem subest ignea. Vulcano urbem
 proximam Liciā dicauerunt: quam de uocabulo sui nomini effestiam
 uocant. Olympus quoq; iter alia ibi oppidū fuit nobile. Sed iter cidit

Nūc

Nūc castellū ē: infra q̄ d̄a q̄ regie ob īsigne fluōris spectaculo sūt uisētib⁹
De asia. phrygia. galatia. lidia. epheso urbe. Et uiris illustrib⁹
& de homero & hesiodo. & sepulchris aiacis: & mennonis &
eius ambus. & teutratīs regiōe. de cameleōte & ciconiis. Ca. xlviii
Equitur Asia: sed nō cam Asiā loquor q̄ i tertio orbis diuor
tio terminos amnes habet ab ægyptio mari Nilum. a meor
lacu Tanaim: Vex ea quæ a Telmefo Liciē scipit Vñ etiā
Carpatius auspicat sinus. Eam igit̄ Asiā ab oriente Licia includit &
phrygia ab occidēte egea littora a meridie mas̄ egyptiū paphlagonia
a septentrione ephesus in ea urbs clarissima est. Epheso decus temp̄ū
Dianæ Amazonū fabrica adeo magnificū ut Xerxes cū oīa asiatica tē
pla igni daret: huic uni pepercerit. Sed hec Xerxis clemētia sacras edes
nō diu a malo uīdicauit. Nāq̄ Herostratus ut noīs sui memoriā fama
sceleris extenderet sicut ipse confessus est incēdium nobilis fabrice ma
nu sua struxit uoto adipiscēde latioris fame. Notat̄ ergo eadē die cōfla
grauisse tēplū Ephesi: qua Alexāder magnus pelle natus est. Qui oris
ut nepos edit. M. Fabio Ambusto. T. Quinto Capitolino cōsulibus.
anno post Romā condā trecentesimo octocesimo q̄nto. Id tēplū
cum postmodū ad cultū angustiorē Ephesiū reformaret̄ faber op̄i Di
mocrates p̄fuit: quē Dimocritū Alexāder iussu Alexandriā in ægypto
metatā supera exposuimus. Nusquā aut̄ orbe toto tā assiduos terre
motus: & tam crebras urbiū dimerisiones q̄ in asia eē cladibus asiaticis
patuit Cū Tiberio principe urbes duodecim simul una ruina occide
rit. Ingenia asiatica indyta p̄gētes fuerē. Poetæ Anacreon: inde Mim
nermus & Antimachus: Deinde Hipponax: deinde Alceus: inter quos
etiā Sapho mulier. At historiæ cōditores Exanthus. Hecateus. Hero
dotus: cū q̄bus Ephorus & Theopompus. Nāq̄ d. vii. sapitiētia p̄ditis
Bias. Tales. Piracus. Cleantes stoicē eminētissimus Anaxagoras natu
re indagator. Heraclitus & subtilioris sciētiae archanis immoratus cla
rissimus. Phrygia Asiā excipit. in q̄ Celene antiquato priore nomine
in Apameā transiere: Oppidū a rege Seleuco postmodū cōstitutum.
Istic Marsias ōtus. istic & sepultus. Vñ q̄ p̄ximat fluuius: Marsias d̄r.
Nā sacrilegi certaminis factū: & audaces in deū Tibias testat̄ nō p̄cul
cō fonte uallīs quæ euentū geste rei signat: & ab Apamea decē milibus
passuum separata Aulocrine usque adhuc d̄r. Ex arce huiusce oppidi
Meander amnis caput tollit: q̄ recurrētibus ripis flexuosus iter Cariā
& Ioniā p̄cipitat in sinum q̄ miletum diuidit & priennā. Ipsa phrygia

Troadi supiecta ē. Aquiloni apte galacie collimitata. Ameridiana lie-
onie pſidie: Migdoniaq; cōterminat. Eadē ab oriēte nicia Lidie. Aſep-
tētrioe melie & carie. Aptē q̄ dies medius ē mōs Lidar & T molus cro-
co florētiffimus Amnis pactolus quē aurato fluore incitū aliter Chri-
ſoroā uocāt. In his locis aīal nācīt qđ Bonacū dicūt. Cui taurinū ca-
put ac deinceps corpus oētātū luba eq̄na. Cornua aūq; ita multiplici
flexu i se reuertētia: Vt si q̄s i ea offēderit nō uulneret. Sed q̄cqd pſidii
mōstro illi frōs negat: alius sufficit. Nā cū i fugā uertit pluuie citi nē-
tris simū egerit p lōgitudinē triū iuge p lōgas aſp̄gines: quaz ardor
q̄cqd attigerit adurit. Ita egerie noxia submonēt iſeq̄ntes miletos lo-
nie caput. Cadmi olī domus sed eius q̄ p̄mus iuenit p se oſonis diſci-
plinā. Nō lōge ab epheso Colophō ciuitas nobīl oraculo clarii Ap-
polliniſtinde hand pcul Minas ſurgit: Cuius uertices de nebulis ſup
uolitātibus future tēpeſtatis ſignificāt q̄litate. Caput meonie ſiphilus
excipit Tātalus ātea dictus. & i illā uocabuli memoriā orbitatibus da-
tus Niobe. Smirnā moles circūfluit iter flumia Aſiatica facile p̄cipuus
amnis. Smirneos uero cāpos fluius Hermius ſecat: q̄ ortus Adorilao
phrygiā Phrygiā ſcindit a caria. hunc quoq; Hermū fluctibus aureis
eſtuaeſe antq̄tas credit Smirna: uſi p̄cipue nitet. Homero uati extitit
patria. Qui poſt illū captū āno ducētēſimō. lxxii. humanis rebus ex-
ceſſit. Agrippa ſiluiō Thiberini filio albe regnāte āno aū Vrbē cōditā
cētēſimō & lxx. Inter quē & Heſiodū poetā q̄ i auſpiciis Olympiadis p̄
māobiit centū triginta octo anni iterferūt. In Rætheo litoro Atheniē-
ſes & Mitilenei ad tumulū ducis Theſſali Achillion oppidū cōdiderūt
qđ p̄p̄modū iteriit. Deniq; iterpoſitiſ. xlvii. ferme ſtadiis i alterō cor-
na eiūſdē littoris ob honorē Salamini Aiācis alterū oppidū cui Ean-
tio nom datū ē Rhodiū extruxerūt. At iuxta Illiū Mēnonis ſtat ſepul-
chro: ad qđ ſepiterno ex Ethiopia cateruct in aues aduolāt. q̄s Iliēſes
mēnonias uocāt. Crumētius auctor ē has eadē anno q̄nto i ethiopia
cateruati coire: & ūdiq; uerſū quouſq; gētū ſint ad regiā mēnonis cō-
uenire Mediterranea q̄ ſūt ſup̄ta Troadis p̄tē Teuſrania tenet regio: q̄
p̄ria Meſog; fuit patria Hec Teutraia p̄fundū Caico p̄umie. Per oēm
Aſiā Cameliō plurimus aīal qđ drupes: facie q̄ lacerte niſi crura recta &
lōgiora uētri iūgenſ. plixa cauda. Eadēq; i uertiginē tortā: hamati um-
guē: ſubtili adūcitate. Inceſſus p̄i ger & fere idē q̄ teſtudinū mot⁹. Cor-
pus aſp̄ez: ſquamola cute qualēi crocodillis deprehēdimus ſubducta
oculi: & reſſu cōcauo introſū recepti quos nunquā uictatione ob-
nubit

nubit. Visū deniq; nō circumlatis pupillis: sed obtutu rigidiori intēy-
tat. hiatus eius eternus ac sine ullius usus ministerio: qppē cū neq; cibū
capiat: neq; potu alati: nec alimēto alio q̄ hauſtu æris uiuat. Color ua-
rius & ī momēto mutabilis ita ut cuiq; se rei iunxerit cōcolor ei fiat
Colores duo sūt: quos fingerē nō ualet: rubeus & cādidus. Cæteros fa-
cile mētī. Corpus pene sine carne: uitalia sine liene: nō nisi ī corculo
pauillū sanguinis dephendit: later hyeme. pducit ære. Impetibilis ē
Coracita quo cū īterfectus euictorē suū pimit īterēptus. Nā si ex eo ul
modicū ales ederit: illico moriet. Sed corax hēt p̄sidiū ad medelā natu-
ra manuū porrigēte. Nā cū afflictā se ītelligit. sūpta frōde lanrea recu-
perat sanitatē. Puthon ē ī asia locus ī cāpis patētibus: ubi p̄mo aduētus
sui tpe Ciconiæ aduolāt. Et cā q̄ ultima aduenerit: lacerant uniuerse.
Aues istas fuerūt linguas nō habere: sonū autē quo crepitāt oris poci-
us q̄ uocis eē eximia illis īest pietas. Et. n. quā tū t̄pis īpenderint foeti-
bus educādis: tantū & ipse a pullis suis inice alant. Ita n. ipse nidos fo-
uēt ut incubitus assiduitate plumas exuāt. Noceri eis oībus quidē locis
nēfas putāt. Sed ī thessalia ul maxie ubi serpētū īmanis copia ē Quot
dū elcādi ḡra īsectant: regionibus thessalicis plurimū mali detrahūt.
Galatiā p̄mis seculis p̄sce galloz gētes occupauerunt tholobici uetu-
ri ambitoti: quæ uocabula adhuc permanent. Quauis galatia unde
dicta sit: ipso sonet nomine.

Ca. xlviii.

De Bithinia, Hānibale, Acone portu & Achenisso specu.

b Ithinia ī pōti exordio ad ptē solis oriētis aduersa Thraciæ ōpu-
lētā ac dīnes urbū a fōtibz sangari flumīs p̄mos fines hēt. Ail-
bebricia, dicta: deinde Migdonia mox a Bithinio rege Bithinia. In ea
prusi adē urbē: & p̄tremeat Hilar flumē. Et aluit Hilar lacus. In quo p̄
isse credūt delitias Herculis. Hilā puēz. Nymphis rapinā. In cuius me-
moriā usq; adhuc sole mior tripudiat: oē lacū p̄p̄us circuit: & hilā uoce
clamāt In bithinio quoq; agro libissa locus nicomedie p̄ximus sepul-
chro Hānibalis fame datus: Qui post Cartaginēse iudiciū transfuga
ad regē Antiochū dein post Antiochi apd̄ termopilas tā malā pugnā
fractūq; regā fortūe uicibus ī hospitū Prusiē duolutus ne tradere. T.
Quintio ob hanc causam in bithiniā misso captiuusq; Romā ueniret
ueneni mālī poculo aīam expulit: & romanis se uinculis mōte defēdit

De ponticis oris.

Ca. l.

i Nora pōtica post bosphori fauces & Rhesū amnē portūq; cal-
pas sagaris fluius ortus in phrygia: dictusq; a pleiisq; sangaris:

Exordium facit maris audiui sinus: in quo oppidū heraclea appositū
lico flumini: & acone portus. Qui puentu malorū graminū usq; adeo
celebris est: ut noxiās herbas aconita illinc nominemus: p̄ximus inde
Acherusius specus quē foraminis cecī p̄fūdo adusq; īfērna aiūt patere
De Paphlagonia & uenetorū origine. Ca. li.

Aphlagoniā limes a tergo galaticus amplectit. Ea paphlago-
nia scarabi p̄montorio spectat tauricā. Cithero mōte consur-
git porrecto in spaciū trium & sexaginta milium insignis loco
enetot: a quo & Cornelius nepos phibent paphagones in Italiā trāsue-
cti mox ueneti sūt nomiati. Plurimas ī ea regiōe urbes millefii cōdide-
rūt. Eupatoria mitridates q̄ subacta a Pōpcio Pompeiopoliē dīctas

De Capadocia.

Ca. lii.

Appadocia gentiū uniuersarū q̄ pontum accolunt p̄cipua in-
trorsus recedit. latere leuo utraq; Armenias & Cōmagenē pri-
ns simul trāsīt. dextro plurimis Asiā populis circūfusa. Attolli-
tur ad thauri iuga & solis ortum p̄terit Lycaoniā Plidiā Cilitiā. Va-
dit super tractū Syriē Antiochiē parte regionis alterius in Scythiā p̄-
tendēs: Ab armenia maiore diuīsa Eufrate amne: q̄ Armenia usq; pan-
dri mōtes sunt auspicant. Multe in Cappadocia urbes indyete. Veg; ut
ab aliis referamus pedē Coloniā Archelaidē quem deduxit Claudius
Cāsar Alis p̄terfluit. Nec occidere am fluius Licus alluit. Me Semira-
mis cōdidit. Mazacā sub argeo sitā Cappadoces m̄sem urbū uocāt q̄
Argeus niualibus iugis arduus ne aestiuo q̄dem torrente pruinis caret
Quēq; indigene populi habitari ideo credūt. Terra illa añ alias alitrix
equorū & puentui eq̄no accōmodatissima. Quorū hoc in loco ingeni-
um reor p̄sequendū: Nā equis in esse iudiciū documētis plurimis pa-
tesfactum est Cum iam aliquot inuēti sint q̄ nō nisi primos dominos
agnoscerēt obliiti m̄suetudinis si qm̄ mutassent cōsuetā seruitia inimi-
cos partis suē norūt: adeo ut inter p̄lia hostes morsu petāt. Sed illud
maius est q̄ rectoribus p̄ditis quos diligebant accerserunt fame mor-
tem. Veg; hi mores in genere equorū p̄stantissimo reperiunt. Nā q̄ in-
fra nobilitatē sunt sati nulla documenta sui p̄buerunt. Sed ne quid ui-
deamur dicēdi licentiā cōtra fidem arrogasse: exemplū frequēs dabit-
mus. Alexādrī magni equus Bucefalus dictus siue de aspectus toruīta-
te: seu ab insigni q̄ taurinū caput armo inuistū gerebat: uel q̄ de fronte
eius quedā extantiū corniculorū mine p̄tuberabāt. Cū ab equario suo
alias etiā molliter sederet, accepto regio strato neminē unquā alium
p̄ter

inter dominum ueheredignatus est. Documenta eius. i. plius plurima
sūt qbus Alexædrū edurissimis cetraminibus sospitē opera sua extu
lit. Quo merito effectū ut de fūcto in indea: exequias rex duceret: & su
premis sepulchrū daret. Vrbem etiā cōderet: quā i noīs memoriā Bu
cesalā nominauit. Equis. C. Cæsaris nullū pter Cæsarem dorso recipit
Gnius primores pedes facie uestigii humani trahunt fuisse: sicut ante
ueneris genitricis edem hac effigie locatus est. regē Scitazē cū singula
ri certamine interemptū aduersarius uictor spoliare uellet ab equo ei
us calcibus morsuq; laniatus ē. Agrigētina ē regio frequē equoz se
pulchris: qd supmitatis munus merito datū credūt Voluptatē his in
esse. Ciccī spēctacula pdiderūt. Quipā. n. equoz cātibus tibiāz quidā
saltationibus quidā coloz; uarictate: nōnulli etiā accēsis facibus ad cū
sus puocātur. Affectū equinū lachryme probāt. Deniq; interfecto Ni
comede Regete equus eius uita in edia expulsi est proelio. Anthiocus
Galgatas subegisset: Citareti nomine ducis q in acie ceciderat equum
ouaturas insiluit. Isq; adeo spræuit lupatos ut de idustria curuatus rui
na & se & eqtē pariter affligeret. Ingenia equoz ēt Claudi. Cæsaris.
Circēses pbauerūt cū effuso rectore quadrigæ cursus emulos nō mi
nus actū q uelocitate puererēt. Et post decursa legitima spātia ad lo
cū palme spōte cōsisterēt uelut uictoriæ p̄mū postularēt: excusso quo
q; auriga quē Rutimanā nominabāt relicto certamiē ad tapitolium q
driga p̄siluit: nec aū substiti quālibet obuiis occursibus impeditus q.
Tarpeiu. Iouem t̄sina dextra tinoe lustrasset. In huiusce atalis genere
etas lōgior maribus. Legimus sane equū aduſq; annos septuaginta ui
xisse. Iā illud nō uenit i ambigū q. i annū tertiu & tricesimū generant
ut pote q etiā post uicesimū mittāt ad sobolē reficiendā. Notatū ē ad.
uertimus Opōtem noīe equū Gregariā nenerē durasse i ānos quadra
ginta Equaz; libido extinguit lubis tonsis in quaz; ptu amoris nascit
ueneficiū. Quod i frōtibz p̄ferūt recēs editi futuro colore cicatricis si
mile. Hippomanes nominatū. Quod si preptū fuerit statim nequa q
mater pullo ūbera prebet sellitāda. Quo q; acrior fuerit sp̄eiq; maio
ris. pfūdus nares merſitat in bibēdo: Mas ad bella nunq; pducit apud
scythas: co q; femine leuare neficas ēt in fuga posnt. Edunt eque ex uē
tis cōceptos: sed hinūq; ultra triēnium euū trahunt. Ca. liii.

De assiria & Moedia.

a Sſirioz; initū a Diabene facit. In cuius pte abellitis regio ē quē
locū uictoria Alexādrī magni nō sinir p̄teriri. Nam ibi copias

Darii fudit ipsūq; subegit. Expugnātisq; eius castris. In reliquo appa-
tu regis reperit scriniū unguentis refertū. Vñ primū Romana luxu-
ria fecit in gressū ad odores pegrinos. Aliquātisp tñ uirtute uetere ab
illa uicioq; celebra defēsi sumus. Vtq; adeo i tps cēfoge. P. Crassii & iu-
lii. Caesaris q edixerūt āno urbis cōdite qngētesimo sexagesimo qnto
ne qf unguēta iueheret pegrina. Postmodū uicerūt nra uitia & senatū
adeo placuit odoq; delitia: Vt ea ēt in penalibus tenebris uteret. Sicut
L. Plotius fratrē plāci bis cōsulē pscriptū a triumiri i salernitana late-
bra unguēti odor pdidit. hosterrag; ductus excipit medica: cuius ar-
bor iclaruit ēt carminibus mātuanis. Ingēs ipsa & cui tale ferme quale
unodonibus foliū est tñ i eo differt aculeatū i sonalētis fastigiis hispi-
das. Gestat malū inimicū uenenis: sapore aspo:q; a maritudinis misce
odoris ātfragrātis plūq; incūdū lōgeq; sēfibile Veq; pomog; illius tā-
ta ubertas inest ut onere puētus sēp grauet. Nāptinus atq; poma eius
ceciderit maturitate: alia ptuberāt ea; tñ est opimitati mora ut fetus
decidāt aī nati Vfurpare sibi nemora ista optauerūt & aliæ natiōes p
idultriā trāslati gemituis & iserti. Sed bñficiū soli medie datū natua re-
sistēte: terra alia nō potui matuari: De portis caspiis Ca. liiii.

Atpie porte pādunt itinere manufacto lōgo octo milibus pas-
suū. Nā latitudo eius uix ē plaustrū pmeabilis In his angustis
ē illud iter alia difficile: q pciog; lateq; laxa liqntib; iter se alius uēis
exūdāt homorē affluētissimū. Qui moxui calorīs cōstrictus uelut in
glaciē cohit. Italabes i uia accessū negat. Preterea octo & uigintimil. b;
passuū tract; oīs q ide pgit nullis putei uel fōtib; humo arrida sine
psudio sitit Tūc serpētis undiq; gētū cōuenē statū die illuc cūfluūt ita pi-
culi ac difficultatis cōcordia ad Caspios nisi hyeme accessus negat.

De loco nominato Direum.

Ca. vi.

Caspiis ad oriētem uersus locus ē qd̄ dierum appellat. Cuius
ubertati nō est q uspia cōparari queat. Quē locū cauidicū lapiri Na-
xuchi & Hircaōi Ei pxiat. Margame regio incluta celi ac scōli cō-
mod: f adeo ut i toto illo lati fndi uitibus sola gaudeat. In faciē tehatra
lē mōtib; circūgeniūt ambitu sta diog; mille quigētog; pene i accessa
incōmodū arenose solitudinisq; p cētū & uiginti miliapassuū undiq;
uersū circūfusa ē. Regiōis huius amēritatē. Alexāder magnus usq;
adeo miratus ē ut ibi p mū Alexādrīa cōderet q̄ mox a barbaris excisa
Antiochus Seleuci filius fformauit: & denūcupatōe domus sue. dixit
Seleuciā. Cuius urbis circuitus disudi cistadia. lxxv. In hac erodes. Ro-

ma

manos captos crassiana clade deduxit. Et aliud in caspijs Alexāder oppidum excitari. Idq; Heracleadiūtū dū manebat sed hoc quoq; ab iis de cursū gētibus. Deinde ab Antiocho restitutū ut ille maluit. Achais postmodum nominatum est.

Ca. lyi.

De oxo flumine & bactris & gētibus circa oxū & terminis libri p̄ris & Herculis & camelorū natura

o Xus amnis orit̄ de lacu Oxo cuius oras hīc ī betani & Oxosta ce accolūt: sed p̄cipuā ptē Bactri tenen. Bracteris p̄terea p̄pus est amnis Bactros. Vnde & oppidum quod incolunt bactrū. Gentes huiusce q̄ pone sūt pro paucis iugis ambiūt q̄ aduersa nidi fōtibz termināt. Reliqua includit ochus flumen. Ultra hos p̄da oppidū. Sogdianorū: in quorū finibus. Alexēder magnus tertiā Alexādrīā cōdidit ad cūtenstandos itineris sui terminos: hic. n. locus est in quo primū a Cyro arc sunt cōstitute. Quod p̄ximū glorie cēs duxerūt illo usq; promouisse itineris sui metas. Vniuersi eius ductus dumtaxat ab illa terrarum parte laxantes fluuius secat fines. Quem laxaten soli uocāt Bactri alii Nam Scythe. Solimnominant. Hunc eundem esse. Tanaim exercitus Alexandri magni crediderunt: Verū Aemodamas dux. Seleuci & Antiochi satis idoneus auctor: transuēctus amnem istum titulos omniū super gressus ē aliumq; esse q̄ Tanaim dephendit: ob eius glorie in signe dedit nomini suo. ut altaria ibi statueret Appolini. Didymeo hoc est colliminū: in quo limes persicus scythicis iungitur: quos scitas per se lingua sua satas dicūt & iuicensesythe corfacos nomināt mōtēq; causā cronasi Id ē niuibz cādīdārē. Densissima hīc populorū frequētia. cū p̄this legē placiti ad exordio moris icorrupta custodit disciplina. Equibus celeberrimi sunt. Massagete. Esfedones. Satarche & Apamei: post quos ī manissis barbari interiactibus de ritu aliarum nationum pene inconstenter diffinitū aduertimus. Bactri camelo fortissimos mittunt licet arabia plurimos gignat. Vex hoc differūt q̄ arabici binā tubera in dorso habent: singula hactiani. Nunq̄ pedes aterunt. Sunt enim illi recipaoi quibusdam pumunculis uestia carnulenta. Vnde & cōtraria est labes ābolantibus unlo fauēte p̄sidio ad uisū insiliēdi hābēt ī duplex ministerū sū alii oneri ferēdo acōmodatī alii ad pernītatē leues. Sed nec illi ultra iustū pōdera recipiūt nec isti āplius q̄ solita spatia uolūt egredi. Geniture cupidie afferant: adeo ut leuiāt cūtegrunt: oderūt equinum genus. Sitim etiā in quatriduum to.

lerat Veq; cū occasio bibēdi data est tñ implent q̄tū & faciet desideria
p̄territa: & futuz diu p̄sit lulentas aquas captāt, puras refugiūt. De-
niq; nisi cenosior liquor fuerit: ipsi assidua procucatione limū excitāt
ut turbet. Durāt ī annos cētū: nisi forte trāslati ī pegrina in solētia mu-
tati aeris morbo trahāt. Ad bella scēminē. p̄parāt. Inuētūq; est ut desi-
deriū eis colitionis quadā castratione execaret̄ putāt. n. firei ualidiores
si acoitibus arceantur;

De scribis & uellere serico & attagis. Ca. vii

q Va ab Scythico & oceano & mari Caspio ī oceanum eōū cur-
sus flectit: ab hexordie hucusce plage p̄funde niues mox lōga
deserta post antropofagi gēs asperria: deinde spatio sēuissimus bestiis
efferata ferme dimidiā itineris p̄rtē īpetrabile reddiderunt. Quaz; di-
ficultatū terminū facit iugū mari īminēs qd̄ tabin barbari dcūt: post-
q; adhuc lōginque solitudine. Sic ī tractu eius ore q̄ spectat estiuū oriē-
tē ultra ī humanos situs primos hoīum seres cognoscimus. Qui aq;
rū aspgine mūdatis frōdibus uellera arborū adminiculo depectunt li-
quoris & lanuginis tenerā subtilitatē humore domāt ad obsequiū: hoc
illud est sericū ī usū publicū dāno seueritatis admissū: & quo ostētare
potius corpora q̄ uestire primo scēminis nunc ēt uiris p̄uasit luxuriæ
libidos. Seres ipsi qdē mites & inter se q̄tissimi. Alios reliquos mor-
taliū coctus refugiūt adeo ut ceteraz; gētīū cōmertia abnuāt primū eo-
rū fluuiū mercatores ipsi trāseūt. In cuius ripis nullo inter ptes lingue
cōmertio sed depositarum rerum p̄ci oculis estimantes. sua tradunt
nostra non erunt.

De gente atrogōz. Ca. lvi

f Equis Atramus sinus & gēs atrogōz: q̄bus tēperies p̄rogatiue mi-
rā aeris clemētiā subministrāt. Arcēt sane afflatū noxiū colles q̄
salubri apricitate undiq; secus obiecti. phibent auras pestilentes
Atq; iō ut amonitus affirmat par illis & hipboreis genus uite ē. Inter
hos & idiāgnatissimi ciconas locauēst.

De india. Ca. lvi

a medis mōtibz auspiciat India. a meridiano mari poreā adeo
fauoniū spī saluberrima bis in anno estatē hēt: bis legit fruges ui-
ce hyemis ethēsis potit̄ auris. hāc possidonius aduersā gallie sta-
tuit. Sane nec q̄q; ex ea dubiū. Nā Alexandri magni armis cōpta: & aīo
tū postmodū regū diligētiā pagrata p̄itus cognitioni nostre adducta
ē. Megasthenes sane apud indicos reges aliquantisper commoratus
res indicas scripsit ut fidē quā oculis subiecerat memorie dare: Dionī-
sius quoq; q̄ & ipse a philadelpho regē spectator missus ē ḡra piclitande
ueritatis

fins quoq; & ipsa filadelpo rege spectator missus ē gratia perici-
 tande ueritatis paria p̄didit. Traditū ergo i india fuisse quoq; milia op-
 pidorū precipua capacitate p̄porū nouē miliū. Diu ē credita est ter-
 tia pars esse terrarū. Nec mirū sit ul' de hoīum uel d'urbū copia cū so-
 li indi nūq; anatali solo recesserit: India liber pater primus ingressus est
 utpote qui indis sub actis primus omniū triūphauit. Ab hoc Alexan-
 drū magnū numeratur sex milia quadringēti qnquaginta unus addi-
 tis & amplius tribus mēsis habita p̄ reges cōputatiōe qū cē eū qn-
 quaginta tres tenuisse mediū eū deprehēdunt. Maximi in ea affines.
 Gāges & Indus. Quorū gāgen qdā fontibus icertis nasci de uili modo
 exundare phibēt. Alii uolunt a Scyticis mōtibas exoriri. Hippanis ē
 nobilissimus ibi fluuius q alexādrū magnū iter terminauit sicuti arē i ri-
 pa eius posite p̄bat. Minima gāgis latitudo p̄ octo milia passuū: maxi-
 ma per .xx. patet. altitudo ubi uadossimus est mensurā centum pe-
 dum deuorat Gāgarides extimus ē. Inde populus. Cuius. Rex eqtes
 mille: elephātos septingentos peditū sexaginta milia i paratu helli ha-
 bet. Indos qdā agros exercēt militiā p̄mitit merces Alii optimi ditit'
 siq; rēpū curāt: reddūt iudicia: affidētq; regibus. Quietū ibi emminēt
 sine sapiēte genus ē. Vite repletos icēlus rogis mortē accersere. Qui se
 uero ferociori secte dederūt & si uestrē agūt uitā: elephātos uenantur.
 Quibus p̄domitis ad māsuetudinē: aut arāt: aut uehunt. In gāge in sula
 est: populosissima & am plissimam cōtinēs gentē. Quorū Rex peditū
 qnquaginta milia: eqtum quattuor millia i armis habet. Oēs sanē qūq;
 p̄diti sūt regia potestate nō sine maximo elephātorū equitū ē peditū
 q; nūmērō militārē agitat disciplinam. Parcia gēs ualidissima palibo-
 thrā urbē colūt. Vñ qdā gētē ipsā palibothros nominauerūt. Quorū
 rex sexcētena milia peditū equitū triginta milia elephātorū octo milia
 oībus diebus ad stipēdiū uocat. Ultra palibōthrā mons malleus i quo
 umbre hyeme i septētrōe estate i austro cadūt uicissitudine hac durāte
 senis mēsisbus. Septētrōis i eō actū i anno semel nec ultra qndeci dies
 parēt: sicut auctor est Bēthō: q phibet hoc i p̄limis Indie locis iueniri.
 Indo p̄ximātes flumini uersā ad meridiē plagā ultra alios torrent calo-
 re. Deniq; uī sideris p̄dit hoīum color. Mōtana pygmēi tenēt. At hī q
 bus ē uicinus oceanus sine regibus degūt. Pādea gēs a feminis regitur
 Cui reginā p̄mā Assignat. Hercolis filiāt. Et nisa urbs regioni isti datur
 Mōs ē louis facer imeros nomine i cuius pecu nutritu libeq; patrē ue-
 teres idi affirmāt: ex cuius uocabuli argumēto credi libeq; patrē lasci-

nesci fame fame natu Extra indi hostiu sut isulae duae Chrise & Argie
 adeo fecunde copia metallor. ut pleriq. eas aurea sola habere pderint.
 & argetea idis oibus pmissa. Cesaries n si si faco cerulei aut crocei co-
 loris. Cultus pcpuus i gemis. Nullas funes apparatus: pterea ut habe
 & Archelai regu libris editu eaqu mores pplog. dissonat: habit. quo
 q. discrepatissimus e. Alii lineistasi laneis peplis uestiut: ps nudi. ps ob
 scena tm amictulati plimi & flexibilibus libris circumdati. Quidam ppfi
 adeo pceri ut elephatos uelut equos facillima isultatioe trasiliat: plu-
 rimis placet neq. aial occidere neq. nesci canibus: pleriq. tm piscibus
 alut & e mari uinut. Sut q. pximos paretesq. pus q. anis aut egritudine
 In macie eat & intabeat uelut hostias cedut. Deinde pemptog miscera
 epulas hnt: q. ibi n sceleris sed pietatis loco numerat. Sut q. cu icubere
 morbi pcul a ceteris in secreta abeunt nihil ansie q. morte expectates.
 Astiacanog. ges laureis uiret siluis. lucis buxeis. Vitiu uero: & arboru
 uniuersae qbus grecia dulcis e puetibus copiosa philo sophos. habet
 idi gymnosophistas uocat: q. ab exortu adusq. solis occasu cotetis oeu-
 lis orb e cadetissimi sideris ituet: i globo igneo rimates secreta qda. ate
 nifq. feruentibus ppete die alternis pedibus insistut. Ad mote q. Nilo de
 habitat qbus auerse platee sut & octoni i plateis singulis digyti. Megaste-
 nes p diuersos idie motes ee scribit natoes capitibus caninis armatas
 unguibus amictas uestitu tergoe. Ad sermonem humanu nulla uoce sed
 latratibus tm sonates aspis ricibus. Apud Clesia legit qda. foeminas
 bi semel parere: natosq. canos illico fieri. esse rursum gete altera: que i
 iuuenta sit canas nigrescat i senectute. Ultra cui nri tpis terminos phen-
 nate Legimus monoculos qubq. ibi nasit singulis eruribus & singulari
 pnicitate. Qui ubi defediseli neliut a calore resupinati platea sua: mar-
 gnitudine inubrarent. Gaggis forte q. arcolut nullum ad esca opis idiget
 Odore uinut pomog. siluestriulogiulq. p getes eade iade illo psidio
 gerut: tolfatu alai: qd si tetrior e spirituu forte traxerint exari eos cer-
 certo e phibet esse & gete foeminag. duae quinquennies concipiut. Sed ul-
 tra octauu annu uiuedi spacia no ptrahut. Sut q. ceruicibus caret: & in
 humeris habet oculos. Sut q. siluestres hirticorpora caninis detibus
 stridore terrifico Apud eos uero qbus ad uiuedi ratione ppelior cura
 e multae uxores i eiusde uiri coeunt matrimoniu: & cu maritis hoie de-
 cesserit apud grauissimos iudices sua quaq. demeritis agut cam & que
 officiosior ceteris fetetia uicerit iudicatu: hac palme refert pmiu
 ut arbitrato suo alcédar rogu coniugis i & supnis eius semet ipsa deti se-
 rias Ceterae nota uinat, Enormitas in serpentibus tanta est ut cernos &

& aiantia

astantia alia ad parē molē tōta hauriāt **Quintetiā** oceanū indicū q̄tus ē
 penetrēt: insulasq; magno spatio a cōtinēti speratas pabulādi petat grā.
 Quod corā ē potētia aplissimē magnitudinis fieri q̄ p̄ tātā salī latitudi
 nē ad loca pmeāt destinata. Sunt illic multæ & mirabiles bestię: qua
 rū ē multitudine & copia partē psequimur Leucēt rōta uelocitate p̄cedit
 feras unīnēras. Ipsa asini fere magnitudine: cerni clunibus: pectore ac
 cruribus leōinis: capite camelino: busulca ungula ore adusq; aures de
 hiscēt: dētū locis esse p̄petuo. hęc quoad formā. Voce aut loquētū
 hoīum sonos æmulat est & aele alas ut equus: cauda uero elephātī: ni
 gro colore maxillis prurigenis. p̄ferēs cornua ultra cubitalē modū lō
 ga ad obsequiū cuius uelit mōtus accommodata Neq; n. rigēt sed flectū
 tur ut usus exigit p̄liādi. Quog; altēz cū pugnat p̄tēdit: altēz replicat
 ut si nīu aliquo alterius acūmē fuerit obtusum acies succedat alterius
 hippopotamis cōpat. Et ipsa sanē aq; fluminū gaudet indicis tauris co
 lor fuluus est. Volucris pernicitas. pilus in contrarium uersus hiatus
 omē quod cap. Hi quoq; circumferant cornua flexibilitate qua ma
 lint tergīa duritia: omne tælum respuunt: ac: tam inimiti ferocita
 te ut cāpti aīas piciāt furores. Māticora quoq; noīe iter hęc nascit̄ tripli
 ci dētū ordine coeūt uicibus alternis facie hōis. glaucis oculis sāgui
 neo colore corpe leōino: cauda uel uti scorpionis aculeo spiculata uo
 ce tā scibila ut mittet fistulasq; modulos tubarūq; cōtinētū hūanas car
 nes anidisse affectat: pedibus sic uiget saltu. sic pōt: ut morari eā nec ex
 tēssilia spatia possit nec obstacula latissia Sūt p̄terea boues unicornis &
 tricornis solidis ungulis nec bifidis: Sed atrocissimū ē monoceros mō
 st̄z mugitu horrido eq̄no corpe elephātī pedib; cauda suilla capite cer
 uino cornue media eius frōte p̄tēdit splēdore mirifico ad longitudinē
 pedū q̄ttuor ita acutū ut q̄cqd̄ inpetat facile iētū eius p̄foret. Viuus nō
 i hoīum potestate & uterimī qdē pōt capi nō pōt. Atq; ēt gignūt mira
 cula nō miora. Anguillas ad triceos pedes lōgas educat gāges quē. Sta
 tuis Sebosus iter p̄cipua miracula ait uermibus abūdare ceruleis noīe
 & colore. Hibina hēnt brachia lōgitudis cubitoz. n̄ minus senū adeo
 robusti uiribus ut elephātos ad potū uētītates mordicus cōphēlos ip
 sorū manu rapsāt i p̄fūdū. Indica maria balenas hēnt ultra spatia q̄ttu
 or iugerū. Sed & quos fiseatrās nūcupāt q̄ enormes ultra molē i gētū
 colūnaz sup̄ atēnas se nauū extollāt haultosq; fistulis fluctū ita eructā
 ninibosa alluue p̄legq; dep̄māt alueos nauigariū. Sola india mittit
 plitacū auē color uiridi torq; pūiceo: cuius rostritāt aduricia ē ut cū e

sublimi precipitat in saxū nīfū se orīs excipiat. & quodā q̄si p̄sidio n̄tal:
extraordinariæ firmitatis. Caput uero tā ualēs ut si q̄n ad discēdū pla-
gis sit admonēdus nā studet ut qd hoies alloq̄ ferrea clauicula sit uer-
berādus dū pullus ē: atq; deo intra altē: ætatis suæ annū q̄ mōstrata
sūt & citius discit: & tenacius retinet. Maior paulo segnior ē & obliuio-
sus & idocilis iter nobiles & plebeios discretionē digytos: facit nume-
rus. Qui p̄stāt qnos ī pede hēnt digytos: ceteri ternos. Lingua lata mē-
toq; latior q̄ ceteris auibus. Vñ p̄fici ut articulata uerba penitus eloq̄-
tur. Quod īgeniū ita romanæ dilite miratæ sūt: ut barbari p̄sitacos
mercē fecerit. Indos nemora in tā p̄cerā sublimāt excellitātē ut trafia-
cine sagittis qdē possint. Pomaria ficus hēnt quarū codices in orbē se-
xaginta passuū spatiū enorme crassescunt. Ramorū ūbræ ābitu bina
stadia cōsumūt. Foliorū latitudo forma amazonicæ peltæ cōparatur.
Pomū eximie suauitatis. Quæ palustria sūt harūdine creat ita crassā
ut fissis iter nodis lembi uice uectiret nauigātes. Eradicibus eius exp̄mit
humor dulcis ad melleā suauitatē. Thylos idie isula & ea fert palmas
oleā creat: uineis abūdat. Terras oēs hæc miraculo sola nūcīt q̄ q̄cūq;
in ea arbor nascit nūq̄ caret folio. Mōs caucāsus idē icipit: q̄ maximā
orbis p̄tē p̄petuis iugis penetrat. Idē frōtē q̄ soli obuersus ē arbores p̄-
peris ostētat: q̄s ad iuniperi similitudinē diuersos fructos edere assue-
rāt. Eorū q̄ p̄mus erūpit uelut coreorū fibria d̄r pip longū: q̄ icorruptū
pip albū. Quorū cutē rugosā & torridā color fecerit. Nomē trahit de
colore: pip nigrū. Qui deinde caducus torret feruido sole: uocamē tra-
hit de colore. Sed ut pip sola idia: ita & hebenū sola mittit. Nec tū unū
uerlag: neq; exigua sui p̄tē siluis hoc genus gignit. Arbor ē plerūq; te-
nuis & frēq̄ntior: uinie raro ī crassitudine caudicis extuberata. hiulco
cortice & admodū reticulato: dehiscētibus uenis adeo ut p̄ipos sinus
ps intima uix tenui libro cōtegat. Lignū oē atq; mediale eadē ferme &
facie & nitore q̄ ē in lapide gagate. Indī reges ex eo sceptrā sūmunt: &
q̄scūq; deorū imagines nō nisi ex herberno hēnt. Idē ferūt materia ista
liquorē n̄ cōtineri noxiū: & qcqd maleficū fuerit tactu eius auertit: hæc
grā pocula ex hebeno hēnt. Ita nihil mīx si p̄gre sit in p̄cio: quo etiā
ipsi qbus puenit honorāt. Hebenū ex idia romæ mitridatico triūpho
p̄mū magnus Pōpeius exhibuit. Mittit india & calamos odorates po-
tētes aduersū intestinæ agritudinis incōmoda. Dat & multa alia fra-
grantia mirifice spiritus suauitate grata. Indicoq; lapidū ī adamātibus
dignitas p̄mat utpote q̄ lymphationes ambigāt. Venenis resistāt: paui-
tantum

tantiū uanōs mētus pellāt. Hæc p̄mū de his p̄dicari oportuit q̄ respi
 cere ad utilitatē uidebamus: Nūc reddemus quot adamantū sūt speci
 es: & q̄s color quīq; eximius. In quodā chrystalli genere inuenit mate
 ria in q̄ nascit adæque similis splēdore liq̄dissimo in mucronē sexan
 gulū utriq; secus leuiter turbinatus: nec igni ultra unq̄ magnitudinē nuclei
 anellanz̄ repertus. Huic p̄ximus in excellētissimo auro dephenditur.
 Secūds pallidior ac magis ad argenti colorē renitēs. Tertius in uenis
 cypri apparet p̄prior ad æream faciē. Quartus in metallis ferrariis le
 git̄ p̄dēre cæteros aūtedēs nō tñ & potestate. Nā & hic & q̄ i cyp̄o
 dephendunt frāgi queūt. plārī ēt adamāte altero p̄forant. At hi quos
 p̄mos diximus nec ferro uincūt: nec igni soluūtur. Vex̄ tñ si diu in san
 guine hircinō macerent: āliter q̄ si callido frigido ne malleis aliquot
 aūfractis & icudibus dissipatis aliqñ cedūt & in particulas dissiliunt.
 Quæ fragmēta sculptoribus in usū is̄gniendæ eiuscem oī gēmæ expe
 tunt. Inter adamantē & magnetē ē qdā naturæ occulta dissensio: adeo
 ut iuxta positus nō sinat magnetē rapere ferrū. Vel si admotus magnet
 ferz̄ traxerit: qñ p̄dā quandā q̄quid magneti hæserit adamas rapiat
 atq; auferat. Lichintē deinde fert india: cuius lucis uigore flagrās exci
 tat lucerna: qua ex cā lichintē græci uocauerūt. Duplex ei facies. Aut
 in purpureā emicat claritatē: aut meratius suffūdīt cocci rubore. Per
 omēm intīmū sui siquidē pura sit in offensā admittit p̄spicuitatē. At si
 excāduīt radiis silis icta: uel ad calorē digytorz̄ attritu excitata ē aut pa
 leaz̄ casta: aut cartaz̄ folia ad se rapit: cōtumaciter sculpturis resistēs.
 ac si qñ insignita est: dū signa īprimit quasi quodā animali morsu par
 tem caræ retentat. Berillos in sexangulas formas indi atterūt ut hebe
 temeoloris lenitatē anguloz̄ repercussu excitent ad uigorē. Berilloz̄
 genus diuidit in speciem multifariā eximii interuiente glauci & ceru
 li tēperamento quandā p̄ferūt puri maris gratiā. Infra hos sūt chry
 soberilli qui languidiū micantes aurea nube circūfunduntur. Chry
 soprasos quoq; ex aureo & purpuraceo mixtā lucem trahentes æque
 berilloz̄ generi adiudicauerūt. Hiacynthizontas. s. q̄ hiacynthos p̄pe
 referāt & ipsos p̄bant. Hos uero q̄ chrystallis similes capillamētis ob
 scurant interrētibus. hoc. n. uitiū illorum nomē ē. hos sciētissimi lapi
 dum plebi pederūt. Indici reges hoc genus gēmarū in lōgissimos chy
 lindros amat̄ fingere: eo s̄q; p̄foratos elephatoz̄ setis subligāt ac mo
 milia habent. aut plerumq; ex utroq; capite insertis aureis umbilicis
 ut marcentem faciem ad nitelam incēdant pinguiozem: quo per in

dustriam metallo hinc inde addito fulgentiorem trahant lucem.

De improbane insula.

A improbane insula aſq; temeritas humana exſulto pēnitus ma-
ri fidē pāderet diu in orbē alteꝝ putauerūt: & qdē cū quē ha-
bitare anthionēſ crederēt. Veg; Alexandri magni uirtus ignorantiaꝝ pu-
bli erroris nō tulit ulterius pmanere: ſed i hęc uſq; ſecreta ppagaui-
t: nois ſui gloriā. Miſſus igit One ſicritus pfectus claſſis macedonicaꝝ ter-
rā iſtā q̄ta cēt: qd gigneret: quo mō haberet exploratā notitiā: pſe de-
dit. Patet i lōgitudine ſtadioꝝ vii. mil. in latitudine v. mil. Scindis an-
ter fluo. Nā ps eius beſtiis & elephātis repleta eſt maioribus multo q̄
quos fert idia. ptem hoieſ tenēt. Margaritis ſcatet & gēmis oibꝫ. Sita
ē iter ortū & occaſu: ab eo mari incipit pſenta idia. Apraſia indog; gē-
te dieꝝ uiginti quinq; pmo in eā fuit curſus: ſed cū papiraccis & niſina-
uibꝫ illo pgeret: mox curſu nauū noſtraꝝ ſeptē dieꝝ iter factū ē: Ma-
re uadoſū iter iacet altitudinis nō āplius ſeuū paſſuū. Certis aut canali-
bus adeo altū adeo depreſſū ut nullæ unq; anchoræ ad profundū illius:
ima potuerint puenire. Nulla in nauigando ſydeꝝ obſeruatio utpote:
ubi ſeptē triōes neq; aspiciūt Vergiliæ nunq; apparēt. Lunā ab octaua:
in ſextā decimā tantū ſupra terrā uidēt. Lucet ibi canopos ſyduſ clarū:
& ampliſſimū. Solē orientē dextra hēnt: occidentē ſiniſtra. Obſeruati-
one itaq; nauigādī nulla ſuppetēte p quā ad deſtinata pgentes locū ca-
pian. Vehūt alites quaz; meatuſ terrā petentiū regendi: curſuſ magi-
ſtros hēnt. Quaternis nō ampliꝫ in āno menſibus nauigatur. aduſq;
Claudi pnpatū. De improbane hęc tantū nouēramꝫ. Tunc. n. fortia:
patefecit ſcientiæ uia latiorē. Nā libertuſ Annii Policami q tūc rubri-
maris uectigal adminiſtrabat arabiaꝝ petens aglonibꝫ pter carmaniā
raptuſ q̄nto decimo qdē die appuſuſ ē ad hoc littuſ portūq; iuectuſ q;
hipporuſ noiaſ. Sex deinde mēſibus ſermonē pdoctuſ admiſſuſ ē ad
colloq; regis. Quæ cōpererat reportauit. Stupuiſſe. ſ. regē pecuniā q̄
capta erat cū ipſo. Quod tā & ſi ſignata diſparibus foret uultribꝫ: pa-
rem tū haberet modū pōderiſ. Cuiuſ & q̄litateſ cōtēplatiōe cū roma:
nā amicitiaſ ſagratiꝫ cōcupiuiſſet: thracia pncipe legatuſ aduſq; noſ
miſiſtra qbus cognita ſūt uniuerſa. Ergo idē homieſ corpore magnitu-
dine alioſ oēſ aſcedunt. Crineſ ſuco imbuūt. Ceraieis oculiſ atroci uī-
ſu: terrifico ſono uociſ: qbus imatura moſ ē in annuſ centū aūū tra-
hūnt. Aliiſ oibꝫ annoſa ætaſ & pene ultra humanā extenta fragilita-
tem. Mulli aut p diē aut aū diē lōnuſ. Noctiſ partē q̄ti deſtināt. Lucis

ortum

ortum vigilia aduertunt. Aedificia modice ab humo tollūt. Annona
semp totius tenore est. Vites nesciunt Pomis abundant. Colūt Hercu-
lem. In regis electione nō nobilitas pualer. sed suffragiū uniuersorum
Populus. n. eligit spectatū moribus & inueteratā clementiā: & iam
annis graue. Sed hoc in eo q̄ritur cui liberi nulli sint. Nā q̄ pater fuerit
etiā si nita spectatus est nō admittitur ad regendū. Ac si forte dū regnat
pignus sustulit exiit potestate. Idq̄ eo maxime custoditur ne faciat
hereditariū regnū. Deinde etiā si rex maximam praeferat aequitatem:
nolunt ei totum licere. Quadraginta ergo rectores accipit ne in causis
capitū solus iudicet. Et sic quoq̄ si displicuerit iudicatū ad populū
puocatur. A quo datis iudicibus septuaginta fertur sentētia: cui neces-
sario acquiescitur. Cultu rex dissimili a ceteris uestis. Sirmate ut ē habi-
tus quo libes patrē amiciri uidemus. Quod si etiā ipse i aliquo pectō
argutus sit ac reuictus morte mulctat. Nō tū ut cuiusq̄ attrectet manu
sed consensu publico rex oīum interdicta ei facultate. Etiā colloq̄ po-
testas pūcto denegat. Culturae student uniuersi. Interdū uenatibus in-
dulgent: nec plebeias agūt praeda: quippe cū tigrides aut elephātū tan-
tum regant. Maria quoq̄ piscationibus inquant: marinaeq̄ testudinē
nē capere gaudent. Quae tanta est magnitudo ut sup̄ficiet earū do-
mū faciat: & numerosam familiā non arde receptor. Maior pars insu-
lae huius calore ambusta est: & in uastas deficit solitudines. Latus eius
mare alluit peruiridi colore fruticosum ita ut iuba arborum plag: q̄
gubernaculis atterant. Cernūt latus sericum de montium suoz iugis.
Mirant aurū: & ad gratiā poculorū oīm gēmarū adhibēt apparatus.
Secant marmora testudinea uarietate. Margaritas legūt plurimas ma-
ximasq̄. Gōchae sūt in q̄bus hoc genus lapidū requirit. Quae certo an-
ni tēpore luxuriāte cōceptu sitiūt rōre uelut maritum cuius desiderio
hiant. Et cū maxime lunares liquas aspergines oscitatione quadā hau-
runt humore cupitū. Sic concipiunt grauidaeq̄ fiunt: ac de saginā q̄-
litate reddūt habitus unionn. Nā si purū fuerit quod acceperint can-
dicant orbiculi sapilloeū. Si turbidū aut pallore languescunt: aut rufū
innubillant. Ita magis de caelo q̄ de mari partus habēt. Deniq̄ quotiēs
excipiunt matutini aeris semen sit clarius margaritum. Quotiē uel-
pere sit obscurus: quoq̄ magis hauserit tanto magis pficit lapidū ma-
gnitudo: Si repente micauerit coruscatio. intēpestiuo metu cōprimū-
tur: clausaeq̄ subita formidine uitia contrahunt abortina. Aut. n. per-
paruli sūt scrupuli: aut inanes. Gōchis ipsi inē lēsus: partus suos ma-

ulari timēt. Cūq; flagratioribus radtis excāduerit dies ne fulcēt lapi/
 des solis calore subfidūt & se p̄fudis i gurgitat ut ab estu uendicentur
 huic aū puidēt i æt̄ns opitulat. Nā candor senecta disp̄erit & grādesce
 tibus cōchis flauescūt margarite. Lapis iste in qua mollis ē unio dura
 tur euisceratu. Mūq; duo simul reperiūt. Vnde unionibus nōmē da
 tū. Vltra semiunciales intentos negant. Piscantium insidias timent con
 chæ. Inde est ut aut inter scopulos aut inter maris canes plurem um
 delitescāt. Cregatim natant. Certus exami dux est. Ille si captus sit: etiā
 q̄ euascerint in plagas. reuertūtur. Dat & india margaritas. Dat & lit
 tus britanicū: sicut Diuus Iulius thoracē q̄ Veneri gēitrici i tēplo eius
 idicauit: e britanicis margaritis factū subiecta inscriptione testatus est
 Iolliā Paulinā Capi principis cōiugē uulgatū: est abuisse tunicā ex mar
 garitis sextertio tūc q̄ dringētis estimatā. Cuius parādæ auaritia pater
 ipsius Manilius spoliatis oriētis regioibus exasperauit. C. Cēsare of
 fedit. Augusti filiū iter dictaq; amicitia p̄ncipis uenēo iteriit. Illi p̄ quoq;
 exp̄lit ner⁹ diligētia q; syllanis p̄mū tēporibus romā illati sūt uniones.
 De isula eusea itinerario idico & sinu p̄sico & arabico. Ca. lx.
 Bisula eusea ut cōsequēs est ad cōtinentē. Igitur a taprobane
 india reuertamur. Conuenit rex inuidere: Sed si indicis urbi
 bus aut nationibus resistamus egrediemur propositæ concinitatis
 modum. Proximam indo flumini urbem habuere caphisam. quam
 Cyrus diruit Arachosiam herimento anni impositam Semiramis
 condidit. Carusiam oppidum ab Alexādro magno ad catuacū cōsti
 tutum est. Ibi & alexandria: quæ pater amplius stadia triginta. Mul
 ta & alia sunt sed hæc cū eminentissimis. Post indos montanas regi
 ones ictiophagi tenent: quos subactos Alexander magnus in reliquo
 abstinere iussit a piscibus. Nā atea sic alebant. Vltra hos deserta carma
 niæ p̄sis deide atq; ita nauigatio. In q̄ solis insula rubēs semp & omni
 animatiū generi inaccessa. Quippe q̄ nullū nō animal illatū necet. Ex
 india reuertētes ab azamo carmaniae fluēte septētriones primū uident.
 Achemenidis in hac plaga sedes fuerūt. Inter carmaniae p̄mōtoriū &
 arabia q̄nquaginta milia passuū iteriacēt. Deide tres isule circa q̄s hiri
 marini egrediūt aicēnū cubitu lōgitudine. Dicendū hoc loco q̄ten⁹ ab
 alexandria ægypti pergat et usq; india. Nillone hentecoptō usq; ethesi
 is flatibus cursus est. Deinde terrestre iter hydreum. Post transactis ali
 quor mansionibus berenicē puenitur ubi rubri maris portus est. Inde
 ocelli arabiae portus tangit proximū indiae emporiū excipit & miri in
 famiae

famiae piraticis factionibus. Deinde per diuersos portus cōtōnare succedat. Ad quā monoxilis lintribus pip uehūt petētes indiā aū exortum canis: aut p̄tinus post exortū nauigio mēdia aestate soluūt. Reuertētes renaugāt decēbri mēse. Secundus ex idia uētus ē uolturnus: at cū uētum ē i rubrū mar aut africanus aut auster uehūt. Spatiū idiae decies septies cētena & quinquaginta milia passuū prodit. At carmania centū milia cuius pars nō caret uitibus. Præterea hēt genus oīum q nō alia q̄ testudinis carū uiuūt. Hirsuti comā facie tenui quæ sola lenis ē. lidē coriis pisciū uestiunt Cheloo-phāgi cognomiati. Irrumpit hæc littora ubrū mare: Idq; in duos scinus scindit. Quog; q ab oriente ē p̄licus appellat qm̄ qdam habitauere perfidis populi uicies & sexagies centena milia passuum circuitu patens. Ex aduerso unde arabia ē alter arabicus uocatur. Oceanū uero q ibi influit azanium nominauerunt. Carmaniae persis adnectitur: quæ incipit ab insula afrōdisia uariæ opū diues translata quondā in parthiicū nomē littore quo occasui subiacet porrecta in milia passuum quinquaginta. Oppidum eius nobilissimū fusa: in quo templū fusiæ dianæ. A fusiis barbite oppidū centū trigintaquinque milibus pass. distat. In quo mortales uniuersi odio auri coemunt hoc genus metallicū & abiiciunt in terræ p̄funda ne polluti usu eius auaritia corrumpant ætatem. Hic incōstantissimus terræ modus nec i merito cū aliæ circa persidennationes schenis: aliæ parafrangistalæ in cōparata disciplina terras metiāt: & incertā fidē faciat mēsuræ rō discors

De parthia & sepulchro Cyci.

Ca. lxii.

Arthia q̄ta est a meridie rubrū mare a septētrione hircanū salū claudit. In ea regna duo de uiginti dissecant i duas partes. Vnde cum q̄ dicunt sup̄iora incipiūt ab armenio limite & caspio littore p̄fecta ad terras scythag; qbus cōcorditer degūt. Reliqua septē inferiora sic. n. uocitāt habēt ab ortu narios arianoq; carmaniā a die medio: medos ab occidūt solis plaga: a septētrione hyrcanos. Ipsa at̄ media ab occasu trāfuerla utraq; p̄thiæ regna āplectit. a septētrione armenia circūdata: ab ortu caspios uidet a meridie p̄sidē. Deī tractus hic p̄cedit usq; ad castellum quod Magi obtrinent phradasarchida nōmit. e. hic Cyri sepulchrum.

De babylone & de recurſu ad oceanum atlanticum: in quo insulae gorgades heperidesq; atq; fortunatae.

Ca. lxiii.

Aldeæ gētis caput babylonīa ē a Semiramide cōdita tā nobilis ut p̄pter eā & assirii & mesopotamii in babylonīæ nomē trāsierit

Vrb̄s ē sexaginta milia pas. circuitu patēs muriis circūdata quoq; alti-
tudo cc. pedes detiūt. Latitudo l. ternis in singulos pedes digyris ultra q̄
mēsurā nra ē altioribus. Amne interluit eufrate. Beli ibi Iouis templū.
Quē innētorē cēlestis disciplinē tradidit ēt ipsa religio q̄ deū credit. In
āmulationē huius urbis thesiphōtē p̄bii cōdiderūt. Tēpus ē ad oce-
ni oras reuerti rēp̄sso in aethiopiā stilo: Nāq; ut atlāticos aētus occipe-
re ab occidēte & hispania dudū dixeramus ab his quoq; p̄tibus mūdi.
Vñ p̄mū atlāticū nomē induāt exp̄mi par ē. Pelagus azaniū usq; aethio-
pū littora p̄mouet. Aethiopicū a massilico p̄mōtorio: Vñ rursus oce-
anus atlāticus. Iuba igit̄ uniuersā p̄tis quā plurimi p̄pter solis ardorē
peruā negauerūt. facta etiā uel gentiū uel insulae cōmemoratione ad
cōfirmādā fidei argumētū omē illud mare ab india ad usq; gades uo-
lūt itelligi nauigabile. Chori tñ flatibus cuius spiritus p̄ter arabia aegy-
ptū mauritania euehere quīs q̄ant classē: dūmō ab eo p̄mōtorio idia
cursus dirigat. q̄d alii leptanacran: alii drepanū nomiauerūt. Addidit
etiā stationū loca. & spatiorū modū. Nā ab india p̄minētia ad malicū
insulā affirmat esse q̄ndecies cētena milia passuū. Amalicho ad scene-
on ducēta uiginti q̄q; milia. Inde ad isulā adan adanū centū q̄nquaginta
milia. Sic cōficiēs ad apertū marē decies octies centena & septuaginta
milia. Idē opiniōe plurimorū q̄ ob solis flagrantia maximū partis isti-
us regionē ferūt humano generi inaccessā: Sic reluctat̄ ut mercatiū ibi
transitus ifestari ex arabicis isulis dicāt q̄s scytā habēt arabes q̄bus are-
inata datū nomē ē. Nā bubalis utribus cōtabulatae crates supponunt:
uectitatiq; hoc ratif gñe p̄terrūtes ipetūt sagittis uenenatis. Habitari ēt
abditā aethiopiā adusta troglodytā & ictiophagorū natiōibus. quo-
rū troglodytā tāta p̄nitate pollēe: ut feras q̄s agitat̄ cursu pedū asse-
quant. Ictiophagi nō secus q̄ marināe beluā nado ī mari ualēt. Ita ex q̄-
sito atlātico mari usq; ī occasū ēt gorgadū Xenophon memīt isulāe.
Gorgades insulae ut accipimus obuersā sūt p̄mōtorio q̄d uocamus
hesperi ceras. Has coluerūt Gorgones mōstra & sane usq; adhuc mō-
struosa gēs habitat. Distāt a cōtinēti bidui nauigatōe. Prodidit deniq;
Xenophō Lāpsacenus Hamonē p̄enorū regē in eas p̄measse. Reptas
q̄ ibi fœminas aliti p̄nitate atq; ex oībus q̄ apparuerūt duas captas
tā hīro atq; aspero corpore ut ad argumētū spectādā rei duae cutes
miraculi grā iter donaria Iunoni suspēderit q̄ durauere usq; in tēpora
excidiū carthaginēsis. Ultra gōrgodes hesperidū insulae sunt: Sebosus
affirmat die q̄ dragita nauigatōe itimos maris sinus recesserūt: fortu-
natas

natas insulas cōtra leuā mauritanīæ tradant iaceſ. Quas Inba sub me
ridie qdem ſitas: ſed p̄ximas occaſui dicit. De hage noibus expectari
magnum miſe reor: ſed infra ſatnā uocabuli res. eſt. In p̄ma eay cui no
men ē norion ædificia nō ſunt nec furrūt luga montiū ſtagnis made
ſcunt. Ferulæ ibi ſurgūt ad arboris magnitudinē. Eay quæ nigræ ſunt
expreſſæ liquorē reddūt amariffimū: q̄ cādidæ ſucos reuomūt etiam
pouti accomodatos. Alterā inſulā iunoniā appellatā ferunt. In ea pau
xillæ ædē humiliter ad culmē ſaſtigiatæ. Tertia huic p̄ximat eodem
nomine nuda omnia. Quarto loco capraria appellat enormibus la
certis pluſq̄ reſerta. Sequitur niuaria ærē nebuloso & coactos: ac p̄pte
rea ſemp niualis. Deinde canaria plena canibus forma etiam eminen
tiſſimis. Inde etiam duo exhibiti lubæ regi. In ea ædificioꝝ durāt ueſti
gia. Auiū magna copia: nemora pomifera: palmera cariotas ferentia:
multa nux pinea: larga mella: amnes ſalubres: piſcibus abūdantes per
hibēt etiā expui in eū undoso mari beluas. Deinde cū monſtra illa pu
tredine tabefacta ſunt omnia illic inficiunt odore retro. Ideo non peni
tus ad nūcupationem ſuam congruerē inſularum qualitatem.

ED MIRABILIA ROME.

Ca. i.

Vrus ciuitatis habet trecenas ſexaginta & unā turreſ. Pro
pugnacula ſex milia & nonaginta. Et duodecim porticuſ
laria. In circuitu uero ſūt uiginti duo miliaria. Exceptis trāſ
teſtyberi & ciuitate leonina. Et porticu ſc̄ti petri. ubi ſūt uiginti miliaria:

DE PORTIS INFR. VRBEM.

Ca. ii.

Orte inclite ſūt duodeci. ſ. Porta capena: q̄ d̄ ſc̄ti pauli. Por
ta a pia: q̄ ducit ad Dñe quo uadis. Porta latina: ubi ſc̄tus ioan
nes miſſus fuit in oleo. Porta metroui: ubi riuus iſluit ciuitatē
Porta aſinaria: in laterano. Porta lauicana: que maior eſt. q̄ ē iuxta ſā
ctam. crucē in iheruſalē. porta thaurina uſtibertina: quæ d̄ ſc̄ti Lau
rētii. porta nuuētana: q̄ uadit ad ſanc̄tā agnetē. porta ſalaria: q̄ uadit
uerſus ſabinā. Et porta pincina: q̄ eſt circa eccl̄am ſc̄ti Felicis. porta
ſamminea: que eſt circa eccl̄iam ſanc̄te marie de populo. porta colī
na: que eſt contra templum Adriani ſupra pontem.

DE PORTIS TRASTIBERIM.

Ca. iii.

Orte tranſtiberim ſunt treſ. ſ. porta ſeptimāna: ubi ſeptem
laudes facte fuerunt Octauiano imp̄atori. porta aurea. ſ. ſan
c̄ti pancracii. porta portuēſis. In porticu ſc̄ti petri ſunt due
porte. ſ. porta caſtelli ſc̄ti Angeli. & porta uiridaria.

Onres infra urbē sūt isti. s. Mons Ianiculustubi ē sanctus Petrus
 m. Mōtarius q dē Ianitarius. Mons aduentinus. ubi ē ecclia sacte sa
 bine. mōs grinalis: qā ibi stabāt grites. ubi ē ecclia sancti Stepha
 ni: q dē icelio monte. mōs tarpeio ul' capitolii ubi ē palaciū senatoꝝ
 mōs palatinus. ubi ē palaciū maius. mōs inglinus sup alios mōtes dē.
 ubi ē basilica sancte marie maioris. mōs uiminalis: ubi est ecclesie san
 cte Agathe. ubi Virg. captus fuit a romanis qui in uisibiliter exiens a
 carcere: perexit Neapolim.

De pōtibus urbis romæ.

Ca. v.

Pōtes urbis sūt sex. s. Pōs adriani ul' iudeoꝝ. pons fabiani iuxta pstatū
 pontē. pons senatoꝝ. pons Gratiani. pōs Theodosii. & pōs Valētini.

PALLACIA IMPERATORVM.

Ca. vi.

Palaciū magnū in monte palatino. Palaciū senetogꝝ ppe sanctū Sixi
 tum. & palaciū Claudii iter Coliseū & scētū petrum ad uincula. Pala
 cium ostātini i laterano. palaciū Romuli iter sanctā Mariā nouam &
 sanctum Cosmā: ubi sūt septē edes pietatis & cōcordie. ubi posuit Ro
 mulus suā statuā dicēs. Hec statuā nō cadet: donec uirgo pariet. Et sta
 tim urbē beata uirgo xpm peperit: statuā corruit. Palaciū traiani. ubi est
 colūna uiginti passuū Palacium siluestri. palacium Antonii: ubi est alia
 columna. xxxiiii. passuum palacium Neronis: ubi est a culea sancti pe
 tri: & palatium Octauiani ad sanctum Laurentium.

Ca. vii.

De ARCVBVS Triūphalibus.

Arcus triumphales sunt hii. qui fiebant alicui imperatori redeuntī.
 ubi quibus cum honore ducebantur a senatoribus: & eius uictoria in
 smemoriā eorum in arcu sculpebatur. Arcus Theodosii ualentini
 & Gratiani impatoꝝ ad sanctū Vitū. Arcus cōstātini ipatoris iuxta co
 liseū. Arcus septē lucernaꝝ Titi & Vespasiani: ubi ē cādelabrū moyfi
 cū archa habēs septē brachia. In pede turris calculatorie. Arcus Iulii.
 Ad scētā mariā nouā. Arcus Octauiani imperatoris ad sanctum Lau
 rentium in lucina. Arcus antonii ad columnā.

Ca. viii.

De ARCVBVS NON Triūphalibus. Alii sūt arcus nō
 triumphales: sed memoriales. ut ē arcus pietatis añ scētā Mariā rotūdā
 Vbi accidit qdā historia de paupere muliere: cuius filius occisus erat
 a uicē sue filio q petiit ius sibi fieri ab impatore Traiano parato ire
 ad exercitū. Qui dixit se ius factū ē i reditu. Quē rēdit. Forſan dñe nō
 redibis. Qui statim fecit ibi cōsistoriū: & fecit ei secūdum q petiit. lu
 dicauitq iuuenē homicidiā moritūꝝ. Quē molier petiit sibi reddi: p

re com

recompensatione filii sui mortui. Quod ita factū ē. Et fatabatur seplenū
ius accepisse Et muliere multum ditata ab impatore recessit.

DE TERMIS.

Terme dicunt palacia magna hñtia magnas criptas subterraneas in q
bus tpe hiemali fiebat ignis maximus. Estiño aut tpe replebatur aquis
ut curia in supioribus comorās magis delectaret. Quidē in termis dio
cliciani adhuc uideri pōt. Terme olimpiadis apud sanctū. Laurentiū
parispēna. Terme domiciane tiberine sunt retro sanctam Mariam
rotundam. Terme Alexandrine sunt ubi est hospitale de termis.

De Thea tris.

Theatra sūt ista. Theatrū Titi & Vespasiani ad chathecumbā. Thea
trū tarqni iperatoris ad septisolum. Theatrum Pompei. ad sanctum
Laurētiū i damafo. & ē ibi Theatrū flamineū. De agulea sc̄ipatri
ibi ē memoria cesaris. ubi splēdidus ciuis i suo sarcofago. i. malo ereo
regescit. ut sicut eo uiuēte totus mundus ei subiectus erat ita ipso mor
tuo oīa corpora mortuorū sibi subiacerēt. ubi i giro malī erei scriptū ē
Cesar tātus erat. quo nullus maior i urbe.
Sed nūc i modico tā magnus claudis ātro.
Intra sculptura stat cesaris alta columna.
Regia structura quanta non extat in aula.
Si lapis est unus: qua fuit arte leuatus.

Et si sunt plures: dic ubi congeries?

De cimiteriis.

Cimiteriū Calepodii ad scūm Pancraciū. Cimiteriū sc̄e Agathē. Ci
miteriū sc̄i uisi ad portā colinā. Csmiteriū sc̄i felici. Cimiteriū sc̄i
calixti ad cathecūbas. cimiteriū cōcordiani foris portā latinā. cimate
riū sc̄e agnetis. Et alia q̄ plurima cimiteria q̄ i multis locis descēdebāt
p tria miliaria. ubi sancti abscondebantur.

Ite hęc sūt loca: ubi sc̄i passi sūt tormēta. Foris portā rapiā fuit decol
latus bt̄us sixtus ppe dñe quo uadis. ubi fuit tēplū martis. añ sc̄tū ne
reū intus cauati ad scūm. Georgiōū domus lucine: & est ibi uelū aureū
aqua salua ad sc̄tū Anastasiū. ubi decollatus fuit sc̄us Paulus. Ortus
lucine. ubi ē ecclesia sc̄i Pauli. & ē ibi ppe amphibratū. ubi ē corda in
q̄ iactatū erat corpus bt̄i Sebastiani: q̄ reuelauit corpus suū lucine di
cēs. Inuenies corpus meū pendēs in uico p pedes iuxta stratā q̄ dñs uia
corneli inxta girolū Arcus romanorū. ubi bt̄us Siluester & cōstātinus
se obligauerūt ad suicē in camera. ubi fuit dōmus telluris ante martē.

Ad sanctam Agatam.

Terme lāpiadis. ubi fuit affatus sc̄us Lanrētius i parispēna Palaciū ti

buritinitubi Decius. & Valerianus recesserunt a beato Laurentio mortuo
Arcus flamineus ad portum iudeorum trans tiberim infra palatium Neronis
est templum apollinis: quod dicitur sancta petronella. An basilica sancti Petri fuit
naticanum ubi uates. id est sacerdotes canebant sua officia. Ante templum apol-
linis fuit templum quod fuit castrum Neronis. ubi nunc est ecclesia sancti Andree.

De pinea erea & deaurata.

Que est in paradiso sancti Petri in fastigio pantheonis. id est sancte Marie rotunda
desuit pinea erea & deaurata: quod nunc est ante templum sancti Petri: quod cooperta
erat tabulis ereis deauratis: ita quod a longe uidebatur quasi mons aureus
cuius pulchritudo adhuc in parte apparet.

De templis.

Ante palatium alexandri fuit templum Enae & populi mire magnitudinis
& pulchritudinis: Monumentum uero populi. quod dicitur marmoreum deceterum
ornatum fuit. Oraculum apollinis & ecclesia uisi fuit templum & secretarium
Neronis. In capite Martis fuit templum martis: in quo eligebantur consules
quarto klulis iulii. & morabantur ibi usque ad klulis Ianuarii. Et in hoc templo
romani ponebant rostra nauium: ut essent spectacula omnium gentium. Iuxta
pantheon erat templum minervae. quod est nunc ecclesia predicatorum.
& adhuc sunt ibi columpne. Apud sanctum quiriacum erat tem-
plum ueste. In calcari est templum ueneris. Item monasterium domi-
ne rose fuit castellum aurerum iunonis.

Item Capitolium dicitur quod erat caput totius mundi: in quo consules
senatores morabantur ad consulendum in urbe. cuius facies cooperta erat muris
altis. & aureis uetro & auro undique cooperta. & miris opibus laetatis. Infra
Capitolium erat palatium per magna parte aureum & lapideibus preciosis
ornatum quod dicebatur ualere tertia parte mundi: in quo tot statue yma-
ginum erant: quot erant mundi prouincie. & habebat quilibet ymago titulum
in collo per artem mathematicam sic dispositum: ut quando alia regio roma-
no populo rebellis efficeretur: statua illius prouincie uertebat dorsum ymagi-
ni urbis romane: quod maior erat super alias ymagine: tamquam domina. & sic tinti-
nabulum quod habebat ad collum: statim sonabat. Tunc uates capitolii quod erat eu-
stodes: referebant illud senatui. Statim mittebant legiones militum expug-
nam illam prouinciam. Erant & in capitolio plura templa. super arcum erat templum
ueste & Caesaris: ubi senatores posuerunt Iulium caesarem in cathedra sexta
mense Martii. Et ex parte capitolii erat templum iunonis. Iuxta forum per. erat
templum herculeum in Tarpeio & achille: ubi interfectus fuit Iulius Caesar a se-
nato. Tercio loco ubi nunc est ecclesia beate marie fratrum minorum. & fuerunt
templa simul iuncta. palatium phorbi & carmentis: ubi octavianus
imperator

Impator Vidit uisionē in celo. Iuxta canēpariā ē templū Iani. & erat cū
stos capitolii. Dicebant autem capitolium aureum. quia pre omnibus
regnis totius mundi fulgebat sapientia & decore.

De equis marmoreis

Equi Marmorei ad qd facti fuerunt: & hoies nudi: & qd sit qd muller
circundata serpētibus sedēs & habēs añ se cōchā ppheticā: significat.
q tpe impatoris Tiberii uenerūt romam duo philosophi iuuenes. scm.
praxitelis & phideās: q dixerūt se ēē tāte sapiē: ut qd dñs impator illis
absctētibz i camera sua diceret: ipsi referret de uerbo ad uerbū. Quod
fecerūt sicut dixerūt. & nō inde petierūt pecuniā: sed memoriā eoz: si
eri sepiternā. Itaq; philosophi habuerūt duos equos marmoreos calcātes
terrā: q significāt pñces huius mūdi. In hoc qd nudī sūt circa equos
significat q altis brachiis etiā replicatis digitis narrabāt q futura erāt
ut sicut nudi sūt: ita sciēcia huius mūdi i mētibus eoz: nuda & apta erat.

De femina circundata serpentibus.

Habēs añ se conchā: significat baptismū & pñcationē q pñcabāt: ut
quicūq; ad dñm ire uoluerit: pñ poterit: nili lauet pñs in cōcha. i. fonte
baptismatis.

De rustico sedēte sup equū erem.

Ad lateranū ē quidā equus ereus dēauratus: q dicitur caballus Cōstan
tini. sed nō ē sic. Nā q uolūt uerū: hoc plegāt. Tpe cōsulū & senator: q
dā rex potētissimus de oriētis partibus Romā uenit: multa strage &
belis uariis romanum populum affligēs. Tunc quidā armiger rusti
cus magnes fortitudinis & uirtutis prudens: surgens dixit consulibus
& senatoribus. Nunquid si esset: aliquis liberans uos: detribulatione
ista: quid a senatu recipere meretur? Responderunt ei dicentes. Quic
quid peteret reciperet & obtineret. Qui ait illis. Date michi. xxx talen
ta auri: & insuper mei memoriā sempiternā: quendam equum au
reum staturam meam dēsuper habentem: & ab istis uos breui tempo
re liberabo. Qui dixerunt se omnia ista amplecturos: ille uerō ait. Me
dia nocte surgetis: & estote omnes armati bēne: & stetis infra muros
in sepelunca: & quicquid uobis dixero facietis. Qui responderunt sta
tim ita. Rusticus uerō statim ascēdit equum suum maximum sine sel
la. Tollensq; falcem exiit foras: tanq; uellet colligere herbas. Viditq;
regem uenientem ad unam arborem pñecessariis cōsuetis faciendis.
sup quā arbore quedā curuagla se sedebat dulcissimeq; canebat. Rusti
cus hoc uidēs: accessit propius. Et focii regis rusticum putantes esse

de suis clamare sic ceperunt. Rustice non tagas regem: quia si tetigeris eum: suffederis. Rusticus uero spreto eorum: minis per fortitudinem regem prae statu cito arripuit: & eum subleuans: posuit coram se super equum. & fugit ad urbem de lociter clamans uoce magna ad homines citatis: cauernis latitantes. Exite foras. interficite exercitum regis: quia ecce ipsum coram me habeo captum. Qui ex eunt ad uocem eius: multos occiderunt. Et alii in fugam uersi sunt. Romani uero habito triumpho: soluerunt ei animum quod petierat. Et in memoriam eius fecerunt: & in representationem statuerunt unum equum ereum & deauratum. extensa manu dextra cum qua eum ceperat: quem posuerunt coram palatio lateranensi. Et super caput eius quadam cucumagiam posuerunt: ad cuius caput uictoria habuerunt. Ipsam staturam regis quam parua erat retro ligata manibus sicut eum cepat sub equo commemorato collocarunt. De coliseo.

Coliseum fuit templum solis mirae magnitudinis & pulchritudinis: diuersis cauernis adaptatum. & cooptum erat celo ereo & deaurato: ubi tonitrua fulgura & conuulsiones fiebant. Et pluuie mittebant per fistulas plumbearum. Et erant ibi signa supercelestia & planetae: cum sole & luna: quae quodrigis uehebant. In medio sedebat dominus phœbus deus solis: quod pedes ad terram uertebat. & caput eius celum tangebant. quod palmam tenebat in manu sua: designans quod Roma totum mundum regebat. Post uero multo tempore spaciū beatus Siluester iussit id templum destrui. & alia quam plurima. ne peregrini uenirent romam propter edificia antiqua & deorum famam. & non propter ecclesias sanctorum transiret multimoda deuotione. Caput uero & manus dicti idolici pomum ad palatium lateranense fecit poni in memoriam quod palma & caput salomonis falso uocat a uulgo. Palatium prefatum erat templum turbi per quod intrabat. & in prefato simulacro in querimonias fundebant tempore consulū & senatorum orationes.

De sancta maria rotunda.

Agrippa prefectus subiugauit Romanos. Sciauos & saxonos occidere fecit & iussit. & quattuor legiones. In cuius reuocatione tintinabulum statue prefidis quod erat in capitolio in templo iouis & minerue sonabat. Quia uniuersumque regni totius orbis statua erat in templo illo posita cum tintinabulo ad collum. & quando sonabat: regnum illud cognoscebat esse rebellem. ut predictum est. Huius autem statue prefidis tintinabulum audiens sacerdos: quod erat in spelunca in ebdomada illa: nuntiabat senatoribus. Senatores autem legationem prefecto Agrippae dixerunt. & preceperunt ei: ut iret ad praefatos subiugandos. Qui omnia renuens: & dicens se non posse pati tantum laborem: tandem uictus petit consilium trium dierum. Intra quos quidam nocte ex nimio cogitatu fatigatus obdormiuit. Et apparuit ei quedam femina. quae ait. Agrippa quid cogitas: In magno es cogitatu. consolare: & promitte mihi templum quod tibi ostendat: & dicat tibi quomodo eris uiuenturus.

curus, q. dixit. Facia dñs. Et illa oñdit ei tēplō rotundū ad modū pan-
theon. Ille uero dixit. Domina q. est. Que rñdit. Ego sū Cibeles mater
deorū. Fac mihi libamina & Neptuno q. ē deus maris ad honorē meū.
q. tecū erimus. & minces oēs rebelles. Agrippa uero surgēs letus; hoc
recitauit senatui & ciuitas acq̃enit uerbis suis. Igit̃ cū magno apparatu
nauis & q̃nq. legioib. militū uenit ad plas; & eos debellauit. Et posu-
it suo tributo Senatui rō. annuat. Et rediēs romā fecit tēplū fieri qd̃
p̃nissetat. & dedicauit ad hōrē Cibelis mris deorū. Et huic ip̃osuit no-
mē patheon; & fecit statuā mris Cibelis deauratā i. fastigio Pāthēno
sup. foramē. & coopuit eū mirifico tegumento ereo & deaurato. Post
multo t̃p̃is beatus Bonifacius papa uidēs id tēplū tā terribiter dedica-
tū ad hōrē Cibel; accessit ad Phoca ip̃atorē xp̃ianū; rogās hoc tēplū
sibi tradi. qd̃ ip̃tor eidē libeter coeessit. Papa uero cū Rō. p̃o. i. die kl̃s
nouēbris dedicauit idē. & statuit ut ex illo die Rō. p̃o. cū Rō. p̃ōfice
ibi cōmēneret. & papa missa celebraret. & p̃p̃lus cōmunicaret sicut in
die natalis dñi. Et eodē die p̃ uniuersū orbe festū beate marie & iōiū
sanctorū celebraret. Sequenti die orām animarū fieret cōmēmoratio.

De octauiano imperatore.

Post uero multū t̃p̃is spaciū. Senatores uidētes Octavianū tāte pulcri-
tudis p̃p̃itatis & spaciū. & q. totū mēdū tributariū fecerat uiderē ei.
Volumus te adorā. q. diuinitas i te ē. nisi hoc cēt̃nō euenirēt tā p̃spe-
ra Qui renuēs i ducias postulauit. & ad se Sibillā tiburtinā uocari fe-
cit cui qd̃ senatores dixerunt recitauit atq̃ spaciū trīd̃ dies petiit. ut
sibi cōsuleret. in q̃bus arēt ieiunū opata ē. & post tres dies rñdit. Sic
iudicii signū Tellus sudore madescit. & celo rex uenit p̃secula factur⁹
Et postq̃ hoc dixisset illico aptū ē celū. & splēdor maximus irruit sup
eū. uiditq̃ i celū uirginē pulcherrimā p̃uēz in brachiis suis habētē sup
altare dei. Quod cū miraret ualde anguit uocē dicentē. Hec ara ē fili
dei. Qui statū p̃diit i terrā. & adorauit xpm̃ uenturū. Quod recitauit se-
natoribus. q. mirati sunt ualde. Et fuit hæc uisio i camera ip̃atoris ubi
nunc est ecclesia beate Marie in capitolio. Et ideo uocatur sancta Ma-
ria celi. & est ibi ecclesia fratrum minorū.

TOTILE exaspiratio in seruos dei.

Crudelis Totilas. q. añ regnū assumptū Badindas nuncupabat; de idē
assumpto eo i regē Gothorū. Italiā totā inuasit cum uelocitate. multas
ecclias destruxit. multosq̃ xp̃ianos ip̃ie trucidauit; dep̃dationes etiā ul-
q̃ quaq̃ & captinatio es faciēs. castella dōmosq̃ multas exussit atq̃ di-
ruit. Regū lum uirg. sanctum qm̃ ad iussū Totile uenire recusauit

de capitari mādauit. Deinde uero ofense pēnita a bñdicto uiro. deipān/
 sulū acēdulitate cessauit p̄fiscens p̄ Lucanie fines i Sicilia deueniens
 q̄ suo exercitu innasit. In qua insula ē. quīs nō cradelis ut prius multa
 mala pegit atq; ut qdā sapiēs dixit thesaurizauit sibi irā in die ire secū/
 dū suū cor. Ipenitens & illud psalmiste: appoluit iniquitatē sup iniquita/
 tatē: & nō intrauit i iustitiā dñi. Sicilia p̄fectos. Totilas & p̄ hostiēse por/
 tā. Romā igressus: romanisq; p̄cere uolēs p̄ totā noctē buccinā isonaf/
 p̄cepit q̄tenus eodē territi sono Gothoz gladius aut se in ecclesiis tue/
 ret uel ēt q̄buscūq; modis abscederēt Atq; cū romanis ut pater cū filiis
 aliq̄diu ihabitauit. Hāc qdē benignitatē i crepatio ac monitio beati Be/
 nedicti quēadmodū extimari pōt: illi cōtulit. Nō nulli tū ciues. Cōstā/
 tinopolim aufugerūt: quoz p̄cibus Iustinianus motus: Narsetem enu/
 chum & cubiculariū cū copioso exercitu ut: afflicte succurreret urbi: in
 Italiā uenire curauit. Narsēs itaq; mādato ipatoris suscepto ad Alboi
 regē lōgobardoz nūciū misit illūq; cū suis lōgobardis infedere socia/
 nit Illo nāq; tēpore panomiā lōgobardi ihabitabāt. Initoq; bello Nar/
 sēs cū Totila rege Gothoz fortiter dimicauit. Quibus ferme deletis ip/
 sū etiā regē Totilā q̄ iā ultra x annos regnauerat gladio interfecit Tūc
 quippē impletū est quod psalmista de talibus dicit Gladium euagina/
 uerūt peccatores ut trucidēt rectos corde gladius intret in cor ipsorū.

Im præsulum uenetiis per theodorum

de regazonibus de asula anno

domini. M.cccc.lxxxii.

die xxiii. mēsis augusti

regnāte in clito dño

augustino barba

dico duce ne

nctiarū.

Registrum huius operis.

a b c d e f g

iii iii iii iii iii ii

De origine & temporibus urbis. Rome	De hyppani amnet & exanpeo fen	xxii
& mensibus & diebus iter calaribus	De boristene amne & scytis & natur	xxiii
De temporibus urbis condite	canu & smaragdo lapide & chnital	xxiii
De homine: & pmi de mensuris	lo. milled & caladigla mol	xxiii
De fortitudine	De hiperboreis	xxiii
De memoria	De arymphis. Tygridibus Panteris	xxv
De moribus	parthis.	xxv
De eloquentia	Vnde maria mediterania oriat	xxvi
De Italia & eius antiquitate	De insulis scyticis: & oceano septē	xxvii
De insulis & pmi de corsica & catho	trioali: & spatii iter scyhtas & indos	xxvii
chite lapide	formi hoīu ceruis tragelaphis	xxvii
De sardinia. solifuga: & herba sardi	De germāia & eius fotibus de uris &	xxviii
nica.	alce & succio & cerannio al bo	xxviii
Sicilia In ea soli & aquae mēorabilia	De gallis: meliater oleo medico	xxix
& de achate lapide	De brithania: & insulis gallici ocea	xxx
De insulis uulcanis	nivix	xxx
De Europe finis	De gyspania: gaditano freto. medite	xxxi
De thesalia & Macedonia: & philippi	rano mari & oceano.	xxxi
oculos	De lybia: & hortis hesperidū & achā	xxxii
De macedonia: & olympo mōte: &	te mōte.	xxxii
& lapide peante	De mauritanis: & elephāti.	xxxiii
De thracia: & tracum moribus: grui	De numidia: & de uris i ea.	xxxiii
bus & hyrundinibus: & istmo.	De aphricha: cyrenica: leonibus: hic	xxxiii
De claro insula: & de miralibus quae	nā lapide: serpētibus: onagris: helio	xxxiii
increta sūt: & de caristo & delo: & di	mōpiogēma pūllis: basilicho simi	xxxv
luvio. & coturnicibus.	is.	xxxv
De creta insula.	De amatibus & asbitis.	xxxvi
De cuboea: paro nix: icaro: melo:	De gramantibus: & insula gauler	xxxvi
carphathro: do: lemno	on.	xxxvi
De hellepōto: p pōntide bosphro &	De athiopibus & eorum mirabilis	xxxviii
elepgātis.	bus.	xxxviii
De histro flumine fibro: pontico: &	De ultimis gētibus lybiae	xxxviii
gemma pontua:		xxxviii

De egypto: & de his q̄ in eo sūt	xj.	arabico.	.lxi.
De arabia. & thure: myrra: cinnamo		De parthia: & sepulchro cyri	.lxi.
phoenice sardonice: & aliis lapidib	xli.	De habilonē & de recurſu ad oceanū	.lxi.
bus.		atlaticū in quo insule gorgades hespe	
Decassio. mōte & pōpei tumulo: &		rideſq; atq; fortunatē.	.lxi.
andromedæ uiuculis.	xlii.	De mirabilia rome	.lxi.
De india: & lacu asphaltē: & balsamo		De portis infra urbē.	.lxi.
& genti essenorum.	xliii.	De portis transiberi.	.lxi.
Descytopoli oppido.	xliiii.	De mōtibus infra urbē	.lxi.
De Tygri: & Euftrate: & lapidibus p		De pontibus urbis rome	.lxi.
ciosis.	xlv.	De pallatia imperatorē.	.lxi.
De cilitia: & cidno amne: & eorito		De arcubus triūphalibus.	.lxi.
anero: & thauro monte.	xlvi.	De arcubus nō triūphalibus.	.lxi.
De chimera monte:	xlvii.	De termis.	.lxi.
De asia. phrigia. galatia. lidia. epheſo		De theatris.	.lxi.
urbe: & uiris illustribus: & de Home		De agulea sancti petri.	.lxi.
ro & hesiodo: & deſe pulchris aiacis		De cimiceriis.	.lxi.
& mēnonis: & eius auibus & eutrātis		Ad sanctam agatam.	.lxi.
rēgiōe: de cēlōte & ciconiis.	xlviii.	De pinea erea & deaurata.	.lxi.
De bithinia: hānibale tacone portu		De templis.	.lxi.
& acheniſio ſpetu.	xlviii.	De equis marmoreis	.lxi.
De poticis oris.		De femina circūdata ſerpētibus	.lxi.
De paphlagonia: & uenetorum ori		De rustico ſedēte ſup equū creū	.lxi.
gine.	li.	De colifco.	.lxi.
De ceppadocia:	lii.	De ſcta maria rotunda.	.lxi.
De aſſiria: & media	liii.	De octauiano inperatore.	.lxi.
De portis caſpiis.	liiii.	De actide aſpiratio i ſeruo dei	.lxi.
De loco nominato. Die:	lv.		
De oxo flumine: & bactris: & genti			
bus circa oxū & terminis liberi pſis			
& herculis: & cameloge natura	lvi.		
De ſcribis: & uellere ſirico: & attar			
gis.	lvii.		
De gente atrogorum.	lviii.		
De india	lviii.		
De traprobane inſula.	lx.		
De itineraio indico: ſinu perſico: &			

F I N I S

12-13

13